

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE
Provozně ekonomická fakulta
Katedra ekonomiky

Diplomová práce

Analýza výše podpor v rámci SZP EU ve vybraném regionu

Autor: **Bc. Michaela Fáberová**

Vedoucí diplomové práce : **prof. Ing. Jaroslav Homolka, CSc.**

2009 ©

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma: „Analýza výše podpor v rámci SZP EU ve vybraném regionu“ vypracovala samostatně a použila jen pramenů , které cituji a uvádím v seznamu literatury.

V Černuci dne 31.3. 2009

Bc. Michaela Fáberová

.....

Děkuji prof. Ing. Jaroslavu Homolkovi, CSc. za cenné rady a připomínky, které mi poskytl při zpracování diplomové práce.

Analýza výše podpor v rámci SZP EU ve vybraném regionu

Analysis of aid under the CAP EU in the selected region

Souhrn

Podstatou diplomové práce na téma: „Analýza výše podpor v rámci SZP EU ve vybraném regionu“ je analýza vlivu dotací a podpor na vybrané podniky v diferencovaných podmínkách zvolených okresů Kladno a Beroun.

Celá práce je koncipována do dvou částí. V první části je charakterizován vývoj zemědělství v ČR za sledované období pomocí základních ukazatelů. Dále je zde naznačen vývoj cílů Společné zemědělské politiky EU. Struktura dotačních titulů a podpor byla shrnuta v grafickém znázornění a bylo provedeno hodnocení vývoje objemů finančních prostředků čerpaných v rámci jednotlivých programových období.

Druhá část se zabývá prokázáním vlivu dotací na vybrané podniky prostřednictvím finanční analýzy a změnou provozního výsledku hospodaření při použití dotací a bez použití dotací. Dále došlo k určení vývoje struktury čerpaných dotací v období 2004- 2007 v závislosti na charakteru daného regionu. Byl charakterizován objem dotací v podnicích, dále objem dotací na hektar obhospodařované půdy a podíl finančních prostředků na provozních nákladech podniků.

Klíčová slova:

Společná zemědělská politika EU	Strukturální fond EU
Dotace	Cross- compliance
Trvale udržitelný rozvoj	Decoupling
Finanční stabilita	Multifunkční zemědělství
Rozvoj venkova	Přímé platby

Summary :

The thesis on the theme: "Analysis of aid under the CAP the EU in the selected region analysis is the impact of subsidies and support to selected businesses in selected districts of differentiated conditions and Beroun Kladno.

The whole work is conceived in two parts. The first part is characterized by the development of agriculture in the Czech Republic over the period using basic indicators. It is here suggested the development objectives of the common agricultural policy. The structure of grants and aid have been summarized in the graph and was carried out assessment of volume of funds drawn under each program period.

The second part deals with demonstrating the effect of subsidies to selected enterprises through financial analysis and a change in operating results when used without the use of grants and subsidies. Further development took place to determine the structure of subsidies drawn in the period 2004 - 2007 depending on the nature of the region. It was characterized by the volume of grants in enterprises, the amount of subsidy per hectare of cultivated land and the proportion of funds for running costs.

Keywords:

Common Agricultural Policy EU	The EU Structural Funds
Subsidy	Cross-compliance
Sustainable development	Decoupling
Financial stability	Multifunctional Agriculture
Rural development	Direct payments

Obsah:

1. ÚVOD	6
2. CÍL PRÁCE A METODIKA	7
2.1. CÍL PRÁCE	7
2.2. METODIKA	7
3. ANALÝZA VÝVOJE AGRÁRNÍHO SEKTORU	7
3.1. FUNKCE ZEMĚDĚLSTVÍ	10
3.1.1. <i>Produkční funkce zemědělství</i>	10
3.1.2. <i>Sociální a demografická funkce zemědělství</i>	14
3.1.3. <i>Funkce ekologická a krajinná</i>	17
4. ZMĚNY V ZEMĚDĚLSTVÍ PO VSTUPU DO EU	18
4.1. SPOLEČNÁ ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA (SZP).....	18
4.1.1. <i>Pokusy o vytvoření SZP v 50. letech 20. století</i>	18
4.1.1.1. Mechanismus SZP	19
4.1.2. <i>Reformy SZP v 80. letech</i>	21
4.1.3. <i>Reforma SZP v 90. letech</i>	21
4.1.4. <i>Agenda 2000</i>	22
4.1.4.1. Programové období 2000-2006.....	23
4.1.4.1.1. Strukturální fondy EU.....	23
4.1.4.1.1.1. Evropský zemědělský záruční a orientační fond	24
4.1.4.1.1.2. Iniciativy Společenství	25
4.1.5. <i>Změny SZP po roce 2005</i>	25
4.1.5.1. Programové období 2007-2013	26
4.2. POSKYTOVÁNÍ PLATEB	29
5. DOTAČNÍ POLITIKA V ČR	31
5.1. NÁRODNÍ PODPORY (STATE AID)	32
5.1.1. <i>Podpory dle „Zásad“ Ministerstva zemědělství</i>	32
5.1.1.2. Dotační programy Mze pro rok 2008	33
5.1.1.3. Vývoj podpor	33
5.1.2. <i>Podpory PGRLF</i>	33
5.1.2.1. Podpory PGRLF.....	34
5.1.2.2. Vývoj podpor	34
5.2. PŘÍMÉ PLATBY (SAPS A TOP-UP), ODDĚLENÁ PLATBA NA CUKR (SSP), ODDĚLENÁ PLATBA NA RAJČATA (STP)	34
5.2.1. <i>Jednotná platba na plochu (SAPS)</i>	35
5.2.1.1. Vývoj objemu prostředků na Jednotnou platbu na plochu (SAPS)	36
5.2.2. <i>Národní doplňková platba (Top-Up)</i>	36
5.2.2.1. Vývoj plateb Top-Up	37
5.2.3. <i>Oddělená platba na cukr (SSP)</i>	37
5.3. PROGRAM ROZVOJE VENKOVA (PRV)	37
5.4. PODPORY POSKYTOVANÉ V RÁMCÍ SOT	40
6. ANALÝZA VYBRANÉHO REGIONU Z HLEDISKA UKAZATELŮ AGRÁRNÍHO SEKTORU, VÝŠE ČERPANÝCH PODPOR A JEHO POROVNÁNÍ S VYBRANÝM REGIONEM.	41
6.1. REGION Kladno	41
6.1.1. <i>Horopisné údaje</i>	41
6.1.2. <i>Podnebí a vodopisné poměry</i>	41
6.1.3. <i>Zemědělství na okresu Kladno</i>	42
6.1.4. <i>Struktura půdního fondu v okrese Kladno</i>	42
6.2. REGION BEROUN	44
6.2.1. <i>Charakteristika okresu Beroun</i>	44
6.2.2. <i>Zemědělství na okrese Beroun</i>	44

6.2.3. <i>Struktura půdního fondu na okrese Beroun</i>	45
6.3. ANALÝZA VÝSLEDKŮ PRO REGIONY Kladno a BEROUN	45
6.3.1. <i>Analýza podnikatelských subjektů</i>	46
6.4. ANALÝZA ŽÁDOSTÍ POSKYTOVANÝCH Z ROZPOČTU ČESKÉ REPUBLIKY	47
6.4.1. <i>Vyhodnocení údajů pro okres Kladno</i>	48
6.4.2. <i>Vyhodnocení údajů pro okres Beroun</i>	50
6.5. VYHODNOCENÍ VÝVOJE PODPOR ADMINISTROVANÝCH SZIF	51
6.5.1. <i>Struktura dotací na okrese Beroun a Kladno</i>	54
6.5.2. <i>Srovnání vývoje objemu dotací na okrese Kladno a Beroun</i>	59
6.5.2.1. <i>Agroenvironmentální opatření</i>	59
6.5.2.2. <i>Méně příznivé oblasti a oblasti s environmentálním omezením</i>	60
6.5.2.3. <i>Jednotná platba na plochu (SAPS)</i>	61
6.5.2.4. <i>Národní doplňková platba (TOP-UP)</i>	62
6.5.2.5. <i>Oddělená platba za cukr (SSP)</i>	63
6.5.2.6. <i>Předčasné ukončení zemědělské činnosti (PUZČ)</i>	64
6.5.2.7. <i>Energetické plodiny</i>	65
6.5.2.8. <i>Lesnictví</i>	66
6.5.2.9. <i>Program rozvoje venkova (PRV)</i>	67
6.5.2.10. <i>Agroenvironmentální opatření- EAFRD</i>	68
6.5.2.11. <i>Operační program Zemědělství (OP Zemědělství)</i>	69
6.6. ANALÝZA STRUKTURY DOTACÍ VE VYBRANÝCH PODNICÍCH	70
6.6.1. <i>Zemědělské družstvo Mořina</i>	70
6.6.2. <i>AGRA Řisuty s.r.o.</i>	72
6.6.3. <i>Ekofrukt Slaný spol. s.r.o.</i>	74
6.6.4. <i>Ing. Karel Fábera – soukromý zemědělec</i>	75
6.7. VLIV DOTACÍ NA VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ	78
6.7.1. <i>Zemědělské družstvo Mořina</i>	78
6.7.2. <i>AGRA Řisuty s.r.o.</i>	79
6.7.3. <i>Ekofrukt Slaný spol. s.r.o.</i>	80
6.7.4. <i>Ing. Karel Fábera- soukromý zemědělec</i>	81
6.8. VLIV DOTACÍ NA FINANČNÍ ANALÝZU PODNIKŮ	82
7.ZÁVĚR	88
8.SEZNAM LITERATURY	96
9.SEZNAM PŘÍLOH:	98

1.Úvod

Diplomová práce na téma: „ Analýza výše podpor v rámci SZP EU ve vybraném regionu“ je koncipována do dvou obsahových částí.

První část poskytuje teoretický základ pro stanovení závěru z druhé části práce. Hlavní náplní této části je získání informace o stavu českého zemědělství v průběhu sledovaného období. Dále se zaměřuje na vývoj Společné zemědělské politiky EU a na její hlavní cíle. Z hlediska obsahu práce bylo nutné také vymezení struktury poskytovaných dotačních titulů jak z prostředků EU, tak ze státního rozpočtu ČR. Pro jednoduchost bylo vytvořeno grafické schéma jednotlivých druhů dotačních titulů a podpor. Práce vymezuje vývoj objemu čerpaných prostředků v průběhu sledovaného období a jejich způsob čerpání.

V druhé části jsou charakterizovány sledované regiony, které byly vybrány tak, aby umožňovaly srovnání rozdílných podmínek při čerpání dotací, jejich struktury a vlivu. V rámci jednotlivých dotačních titulů byl sledován vývoj počtu žádostí a objemu čerpaných finančních prostředků v období 2004-2007.

Byla provedena analýza vlivu dotací na konkrétní podnik na základě konzultace se zástupci vybraných podniků. Pro analýzu byl vybrán podnik Zemědělské družstvo Mořina, AGRA Řisuty s.r.o., Ekofrukt Slaný spol. s.r.o., soukromý zemědělec Ing.Karel Fábera. Podniky byly vybrány s ohledem na rozdílnou obhospodařovanou výměru a na diferencovanou činnost. V jednotlivých podnicích došlo k analýze struktury dotací, objemu čerpaných prostředků celkem, objemu prostředků na hektar orné půdy. Dále byl prokázán vliv dotací na provozní výsledek hospodaření. Podíl dotací na provozních nákladech byl opět stanoven u všech sledovaných podniků. Stav finančního zdraví podniků v závislosti na čerpaných dotacích byl sledován finanční analýzou, prostřednictvím zvolených ukazatelů uvedených v metodice práce.

2. Cíl práce a metodika

2.1. Cíl práce

Cílem diplomové práce na téma: „Analýza výše podpor v rámci SZP EU ve vybraném regionu“, je analyzovat vliv čerpaných finančních prostředků z EU a ze státního rozpočtu ČR, prostřednictvím Mze, na podniky ve vybraných regionech. Celá práce je koncipována do dvou částí.

Cílem první části práce je získání teoretického základu o situaci v zemědělství ČR a o jeho vývoji. Dále je nutné provést rozbor vývoje SZP EU a vytvoření modelu poskytovaných dotačních programů a podpor z nichž je možné čerpat finanční prostředky.

Ve druhé části práce je cílem podrobný popis vybraných regionů a analýza vlivu dotací a podpor na zvolené podniky, prostřednictvím finanční analýzy a rozboru výkazů a vyjádření jejich vlivu na provozní výsledek hospodaření.

2.2. Metodika

První část práce byla zpracována na základě zjištěných údajů ze skript a příruček Zemědělství a Zelených zpráv, které jsou uvedeny v seznamu literatury dle platných citací. Pro zřetelné znázornění vývoje stavu zemědělství v ČR byly použity desetileté časové řady s grafickým vyjádřením. Dále byly stanoveny odchylky od průměrných hodnot ve sledovaném období. Byl vyjádřen rostoucí, či klesající trend zvolených ukazatelů.

Model dotačních programů byl sestaven opět na základě údajů z literatury. Pro hodnocení výsledků jednotlivých programů byly použity údaje pro období 2004 – 2007, jelikož pro rok 2008 nebylo možné potřebné údaje získat. Z dat bylo vytvořeno grafické znázornění. Vývoj celkových vyplacených finančních prostředků v ČR byl zachycen rostoucím, či klesajícím trendem pro období 2004-2007. Dále byl vyjádřen meziroční nárůst, či pokles čerpaných finančních prostředků.

Druhá část je charakteristická specifikací jednotlivých regionů a konkretizací zjištěných výsledků. V této části byl proveden výběr vhodných regionů na základě

konzultace s odborníkem. Pro účel práce byl vybrán okres Kladno a okres Beroun. Tyto regiony se prokazují určitou diferenciací, vhodnou pro prokázání rozdílného vlivu dotací na zvolené podniky. V každém regionu došlo ke sběru podstatných údajů týkající se počtu, objemu čerpaných dotací dle Zásad Mze a jejich struktury. Dále byl použit registr žadatelů o dotace LPIS, kde byly zjištěny údaje o dotacích administrovaných Státním zemědělským intervenčním fondem. Byla provedena srovnávací analýza jednotlivých druhů dotací z hlediska trendu, vývoje, odchylky od průměrné hodnoty a opět došlo ke grafickému znázornění výsledků.

Součástí této práce je také prokázání vlivu dotací na konkrétní podnik a jeho výsledek hospodaření. Byly vybrány čtyři podniky (Zemědělské družstvo Mořina, AGRA Řisuty s.r.o., Ekofrukt Slaný spol.s.r.o., Soukromý zemědělec Ing. Karel Fábera) diferencované svou velikostí a činnostmi. V každém vybraném podniku byla provedena návštěva a konzultace s vedoucím pracovníkem.

Dle získaných údajů bylo provedeno srovnání struktury čerpaných dotací pro rok 2006, jelikož nebylo možné získat údaje pro rok 2007 ani pro rok 2008. Pro konfrontaci byl proveden převod a porovnání celkových čerpaných finančních prostředků na jednotku plochy u všech podnikatelských subjektů.

Vliv dotací na provozní výsledek hospodaření v roce 2006 byl vyjádřen před úpravou a po úpravě jednotlivých položek provozních výnosů ve výkazu Zisku a ztráty zveřejněného na www.justice.cz. Úprava byla provedena očištěním jednotlivých položek Výkazu o množství získaných peněžních prostředků.

Dále byl sledován vliv dotací na podnik prostřednictvím finanční analýzy, která přinesla rozdíl mezi údaji před úpravou a po úpravě jednotlivých ukazatelů ve Výkazu Zisku a ztráty a v Rozvaze pro rok 2006.

V práci byly použity následující ukazatele finanční analýzy:

Rentabilita vlastního kapitálu

Podvojně účetnictví: $ROE = \text{Čistý zisk} / \text{Vlastní kapitál}$ Stupeň zadluženosti

Daňová evidence: $ROE = (\text{Příjmy} - \text{Výdaje} - \text{Odpisy}) / \text{Čistý majetek}$

Rentabilita celkového kapitálu

Podvojně účetnictví: $ROA = \text{Zisk} / \text{Celková aktiva}$

Daňová evidence: $ROA = (\text{Příjmy} - \text{Výdaje} - \text{Odpisy}) / \text{Majetek celkem}$

Ukazatel věřitelského rizika

Podvojně účetnictví: $\text{Zadluženost} = \text{celkové dluhy} / \text{celková aktiva}$

Daňová evidence: $\text{Zadluženost} = \text{Závazky celkem včetně úvěrů a rezerv} / \text{Majetek celkem}$

Stupeň zadluženosti

Podvojně účetnictví: $\text{Stupeň zadlužení} = \text{celkové závazky} / \text{vlastní kapitál}$

Daňová evidence: $\text{Stupeň zadluženosti} = \text{čistý majetek} / \text{dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek}$

Altmanův index finančního zdraví podniku (Z- skóre)

$$Z = 0,717x_1 + 0,847 x_2 + 3,107 x_3 + 0,420 x_4 + 0,998 x_5$$

$x_1 = \text{pracovní kapitál} / \text{celková aktiva}$

$x_2 = \text{nerozdělený zisk} / \text{celková aktiva}$

$x_3 = \text{zisk před úroky a daní} / \text{celková aktiva}$

$x_4 = \text{tržní kapitalizace} / \text{celkové závazky}$

$x_5 = \text{tržby} / \text{celková aktiva}$

V souhrnu byly použity následující metody:

- **metoda srovnávací** -v případě porovnání vývoje časových ukazatel
- **analýza dokumentů**- pro získání ucelené informace o problematice
- **metoda dotazování** – pro získání dalších doplňujících informací
- **syntéza poznatků**- pro zobecnění závěrů z analytických částí práce
- **finanční analýza**- vyhodnocení životaschopnosti podnik

3. Analýza vývoje agrárního sektoru

Každé odvětví v národních ekonomikách má svůj nezastupitelný společenský význam. Tento význam je v zemědělství dán především svou nezastupitelností a nenahraditelností potravin a plošným charakterem své výroby (Svatoš, M., 2005). Což znamená, že zemědělská výroba má výjimečné podmínky a trh zde nemusí působit tak, jako v jiných odvětvích. Mezi důvody zvláštní situace resortu patří :

- **vlivy přírodně- ekonomického rázu**

- silný vliv přírodních faktorů spolupůsobící v zemědělství ,
- nedokonalá konkurence ,
- nižší úroveň produktivity práce v zemědělství a možnosti jejího zvyšování ,
- ekologie a krajiny tvorba.

- **vlivy historicko-politické**

- potravinový deficit po druhé světové válce
- relativní zaostalost výkonnosti evropského zemědělství ve srovnání s USA

(Neumann P., 2004).

3.1. Funkce zemědělství

Podle Svatoše je možné definovat tři základní funkce agrárního sektoru:

-produkční funkce

-sociální a demografická funkce

-ekologická a krajiny tvorná funkce

Tyto funkce, jejich význam a společenská podpora jsou v ČR kodifikovány v zemědělském zákoně č. 252/1997 o zemědělství ze dne 24.9.1997 (Svatoš M., 2005).

3.1.1. Produkční funkce zemědělství

Tato úloha spočívá zejména v **zabezpečení produkce potravin**, a to jak v dostatečné kvantitě a struktuře, tak i kvalitě a dostupnosti vzhledem k časovému a prostorovému rozložení nabídky a vzhledem k cenám. Dalším aspektem je i **nepotravinářská zemědělská produkce** (textilní a kožedělné suroviny, technické tuky, oleje a suroviny k jejich výrobě). Je nutné také zdůraznit **obnovitelnost a trvalou**

udržitelnost produkce a nutnost nacházet alternativní způsoby využití zemědělské půdy pro produkci energetických plodin (Svatoš M.,2005).

Pro vyjádření objemu produkční funkce sledujeme ekonomické ukazatele výkonnosti odvětví a jejich podíl na celkové výkonnosti národní ekonomiky. Pro vyjádření souhrnu ekonomických ukazatelů zemědělství je zpracován satelitní **Souhrnný zemědělský účet (SZÚ)**, který je v ČR zpracováván ve Výzkumném ústavu zemědělské ekonomiky ve spolupráci s Český statistický úřadem.

Dále **Soustava národních účtů (SNA)**, vedoucí k vzájemné provázanosti a homogenitě národohospodářských ukazatelů (Svatoš M.,2005). Z uvedeného vyplývají nejsledovanější ukazatelé. Vývoj **hrubé zemědělské produkce (HZP) a podíl hrubé zemědělské produkce na hrubém domácím produktu (HZP/HDP)**, určující rozměr zemědělské výroby v rámci národního hospodářství.

Hrubá zemědělská produkce od roku 1990 zaznamenala výrazný pokles o 37,48% proti průměru let 1999-2007, který činí 73,7 mld.Kč. V hodnotovém vyjádření jde o částku 32, 91 mld. Kč. Od roku 1999 – 2007 nedošlo k výraznému odchýlení od průměru, což je zřejmé z následující Tabulky č. 1. a grafu viz příloha č.1

Tabulka č.1 Vývoj hrubé zemědělské produkce

Hrubá zemědělská produkce (HZP)	1990	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
HZP v s.c.r.1989 (mld. Kč)	106,1	77,7	74,2	78,1	72,7	67,2	77,3	73,5	70,5	72,8

zdroj: Český statistický úřad

Dalším významným ukazatelem postavení zemědělství v národním hospodářství je **podíl HZP/HDP**. Z následující Tabulky č.2 a grafu viz. příloha č 2. je zřejmé, že se ekonomický rozměr zemědělství v dlouhodobém trendu snižuje. V roce 2005 se zemědělství podílelo na HDP podle statistiky SZÚ ve výši 1,06 %, což představuje 6,34% pokles proti roku 1989, kdy jeho podíl činil 7,4%. Z tohoto jasně vyplývá pokles významu zemědělství v národním hospodářství.

Tabulka č.2 Vyjádření v běžných cenách podle statistiky SNÚ a SZÚ

	1989	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
podíl na HDP v b.c. podle statistiky SNÚ(%)-zemědělství, lesnictví, rybolov					3,93	3,69	3,08	3,03	3	2,98		
z toho: zemědělství					3,03	2,94	2,34	2,33	2,35	2,31	1,94	2,11
podíl zemědělství na HDP v b.c. podle statistiky SZÚ(%)	7,4	2,1	1,8	1,3	1,56	1,7	1,32	1,17	1,59	1,06		

zdroj: Zelená zpráva, 2004,2003,2002,2001,2000,1999,1997, Zemědělství 2007

Ve srovnání s ostatními členy EU-27, pozorovat stejný vývoj jako v ČR. Podíl zemědělství na HDP je velmi nízký. Od roku 2001 do r. 2006 ve všech členských zemích došlo k poklesu. V následující tabulce lze také porovnat podíl zemědělství na HDP členských států, ale i také podíl průmyslu na HDP těchto států. Na první pohled je zřejmé, že rozdíl v tomto podílu je výrazný.

Table 1.4: Gross value added at basic prices

(% share of total gross value added)

	Agriculture, hunting and fishing		Industry		Construction	
	2001	2006	2001	2006	2001	2006
EU-27	2.4	1.8	21.7	20.2	5.7	6.2
Euro area	2.5	1.8	21.7	20.2	5.7	6.4
Belgium	1.3	1.0	21.2	19.2	4.9	5.1
Bulgaria	13.4	8.5	25.0	25.6	4.6	5.9
Czech Republic (1)	3.9	2.9	31.5	31.5	6.3	6.8
Denmark	2.8	1.6	20.6	20.0	5.2	6.1
Germany	1.4	0.9	24.9	25.4	4.8	4.0
Estonia	4.7	3.2	22.7	21.1	5.6	8.0
Ireland (1)	3.0	2.1	34.2	26.1	7.8	10.0
Greece (1)	7.1	5.2	13.9	13.2	8.4	7.6
Spain	4.3	2.9	20.3	18.2	8.9	12.2
France	2.9	2.0	17.2	14.4	5.3	6.3
Italy	2.7	2.1	22.8	20.5	5.3	6.1
Cyprus	3.8	2.8	11.8	11.2	6.9	8.4
Latvia	4.5	3.7	17.5	14.6	5.6	6.8
Lithuania	7.1	5.5	24.7	26.3	6.0	8.6
Luxembourg	0.7	0.4	12.4	9.4	6.2	5.3
Hungary	5.2	4.3	25.6	26.0	5.0	4.7
Malta	2.8	2.6	20.8	17.6	3.7	3.9
Netherlands	2.6	2.2	18.9	18.6	5.7	5.5
Austria	2.1	1.7	22.8	23.0	7.5	7.7
Poland	5.1	4.4	22.5	25.1	7.0	6.6
Portugal	3.6	2.8	19.5	18.1	7.8	6.5
Romania (1)	14.7	9.6	30.5	27.3	5.9	7.2
Slovenia (1)	3.0	2.5	30.1	28.2	5.8	5.9
Slovakia	4.7	4.0	28.5	28.1	6.4	6.9
Finland	3.4	2.5	27.8	26.3	5.5	6.1
Sweden	1.9	1.4	23.5	24.0	4.4	5.0
United Kingdom	0.9	0.9	20.6	17.5	5.6	5.4
Croatia	9.0	7.1	24.3	23.5	4.9	6.8
Turkey	11.7	9.0	25.0	24.9	5.0	5.2
Iceland (1)	8.8	5.8	19.6	14.1	7.7	9.4
Norway	1.8	1.6	36.0	40.2	4.2	4.6
Switzerland	1.4	1.2	22.3	21.9	5.5	5.6
United States	1.2	:	18.1	:	4.9	:

(1) 2005 instead of 2006.

Source: Eurostat (tec00003, tec00004, tec00005, tec00006, tec00007 and tec00008)

3.1.2. Sociální a demografická funkce zemědělství

Sociální funkci zemědělství lze poskládat z několika základních částí. Vytvoření pracovních příležitostí, úroveň nominálních a reálných příjmů, míra nezaměstnanosti, pracovní příležitosti v navazujících odvětvích výrobních vertikál, sociální aktivity zemědělských podniků a udržení osídlení ve venkovských regionech včetně vlivu na infrastrukturu (Svatoš M.,2005).

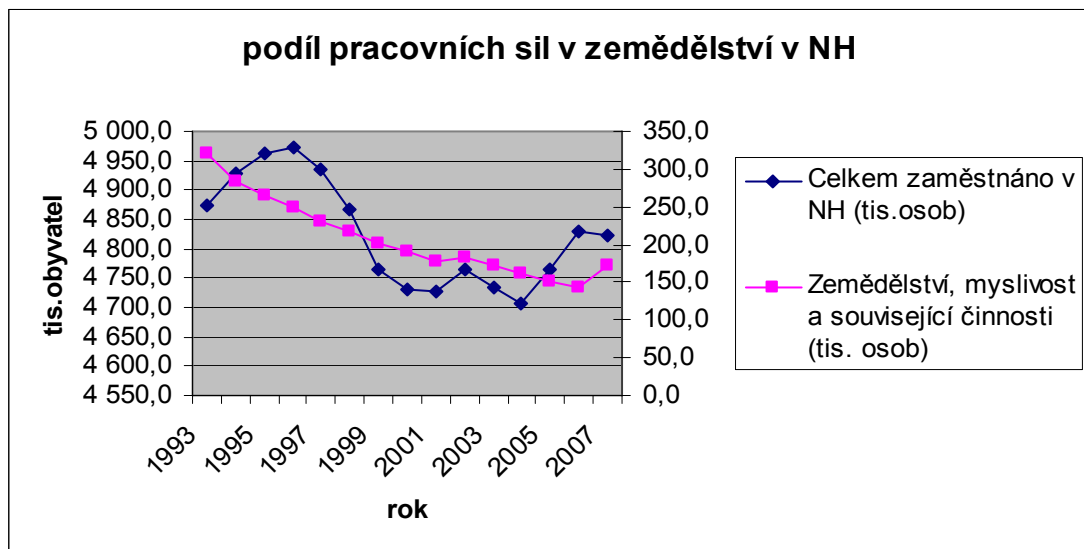
V rámci ekonomické reformy došlo po roce 1990 k výraznému poklesu pracovních sil v zemědělství (Svatoš M.,2005). V roce 2007 došlo ke snížení počtu zaměstnanců v zemědělství proti roku 1993 o 148,4 tis. osob., což představuje pokles o 53,8 %. Tudíž můžeme říci, že se stavy pracovníků v tomto sektoru snížily o polovinu původní hodnoty. Z grafu č.1 vyplývá, že v průběhu zmíněného období má křivka zaměstnanosti v zemědělství klesající charakter. V zemích EU-15 činil v roce 2003 podíl zemědělství (vč.lesnictví,rybolovu a souvisejících činností) na celkové zaměstnanosti 4%. Nadprůměrných hodnot dosahoval v Řecku (16,3%) a Portugalsku (12,8%) a nejnižších hodnot naopak ve Velké Británii (1,2%), Belgii (1,7%), Německu (2,4%) (Zelená zpráva 2004).

Tabulka č.3 Zaměstnanost v zemědělství

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Celkem zaměstnáno v NH (tis.osob)	4 873	4 926	4 962	4 972	4 936	4 865	4 764	4 731	4 727	4 764	4 733	4 706	4 764	4 828	4 822
Zemědělství, myslivost a související činnosti (tis. osob)	321,6	284,6	264,1	250,4	229,8	217,8	200,7	190,2	177,8	184,2	172,1	162,9	150,7	144,3	173,2
% podíl zemědělství na NH	6,6	5,8	5,3	5,0	4,7	4,5	4,2	4,0	3,8	3,9	3,6	3,5	3,2	3,0	3,6

zdroj: český statistický úřad

Graf č.1 Vývoj zaměstnanosti v zemědělství

zdroj: český statistický úřad

Mzdy vyplácené v zemědělství dlouhodobě zaostávají za průměrnými mzdami v národním hospodářství. V roce 2005 dosáhla mzda v národním hospodářství 19 030 Kč, v průmyslu 18 326 Kč a v zemědělství 13 635 Kč. Zpomalení dynamiky vývoje mezd v zemědělství znamená výrazné prohloubení mzdové disparity vůči ostatním odvětvím národního hospodářství (Zelená zpráva 2005, Svatoš M.,2005).

Věková struktura ve srovnání s rokem 2004 nezaznamenala výraznější změny. V roce 2005 představovali nejčetnější kategorii pracovníci ve věku 45-59 let (51%), 30-44 let (30,8%), 15-29let (12,1%) a nad 60 let (6,1%). V meziročním srovnání se projevil pouze pokles podílu pracovníků v kategorii 30-44 let o 2,1% a nárůst v kategorii 15-29 let o 2,2%. Dlouhodobě je patrný nárůst pracovníků v kategorii nad 60 let o 2,9% (Zelená zpráva 2005).

Z pohledu vzdělanosti pracovníků v zemědělství, můžeme tvrdit, že celková vzdělanostní úroveň se po celé transformační období zvyšuje. Lze to dokázat snižujícím se podílem pracovníků se základním vzděláním (z 25,3%v r.1995,20% v r.1997 na 18,6% v r.2003) a nárůstem podílu pracovníků s úplnou středoškolskou (z 16,8% v r.1995,20%v r.1997 na 21% v r. 2003) a vysokoškolskou kvalifikací (z 3,8%v r. 1995,4% v r.1997 na 6,2% v r.2003) (Zelená zpráva 2004,Svatoš,M.,2005).

Tabulka č.4 Vývoj podílu žen na celkovém počtu pracovních sil v zemědělství (%)

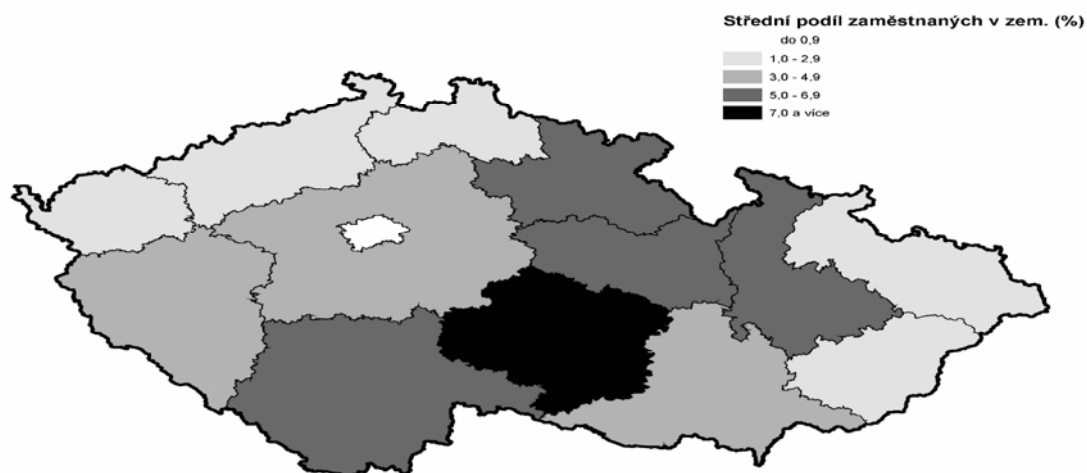
1936	1948	1955	1960	1970	1980	1989	1997	2004	2005
58,4	52,8	56,2	52,7	49,9	44,3	39	35	33,8	36,2

zdroj: (Svatoš M.,2005, Zelená zpráva 2004,2005)

Situace na agrárním trhu je v současnosti velmi ovlivňována tím, že zemědělské podniky omezují počty pracovníků v důsledku zefektivňování výroby a tudíž nevytvářejí dostatečný počet nových pracovních příležitostí, což samozřejmě vede k agrární nezaměstnanosti a zvyšování produktivity práce.

Agrární zaměstnanost zůstává výrazně regionálně diferencována. Nejvíce zemědělců pracovalo v krajích Středočeském (13,7% v r.2004 a 12,9% v r.2005), Vysočina (13,6% v r.2004 a 2005), Jihomoravském (13,3% v r.2004 a 13%v r.2005), Jihočeském (11,3% v r.2004 a 10,8% v r.2005). Naopak minimální podíl na zaměstnanosti v zemědělství mají kraje Karlovarský (0,9% v r.2005) a Hl.město Praha (1,2% v r.2005) (Zelená zpráva 2004,2005).

Obrázek č.1

zdroj: český statistický úřad

3.1.3.Funkce ekologická a krajínovorná

Environmentální roli agrárního sektoru lze podle Svatoše,2005 rozdělit na následující kategorie:

- *negativní vliv zemědělství na životní prostředí*
- *pozitivní vliv zemědělství na životní prostředí*
- *tvorba a údržba kulturní krajiny*

Ekologickou a krajínovornou funkci lze spojit s pojmem ekologické zemědělství. V ČR ekologické zemědělství upravuje zákon č.242/2000Sb. o ekologickém zemědělství. Tento zákon definuje ekologické zemědělství takto:“**Ekologickým zemědělstvím se rozumí zvláštní druh zemědělského hospodaření, který dbá na životní prostředí a jeho jednotlivé složky stanovením omezení či zákazů používání látek a postupů, které zatěžují, znečišťují nebo zamořují životní prostředí, nebo zvyšují rizika kontaminace potravního řetězce, a který zvýšeně dbá na vnější životní projevy a chování a na pohodu chovaných hospodářských zvířat** (Pulkrábek, Capouchová, Hamouz a kol.,2003).

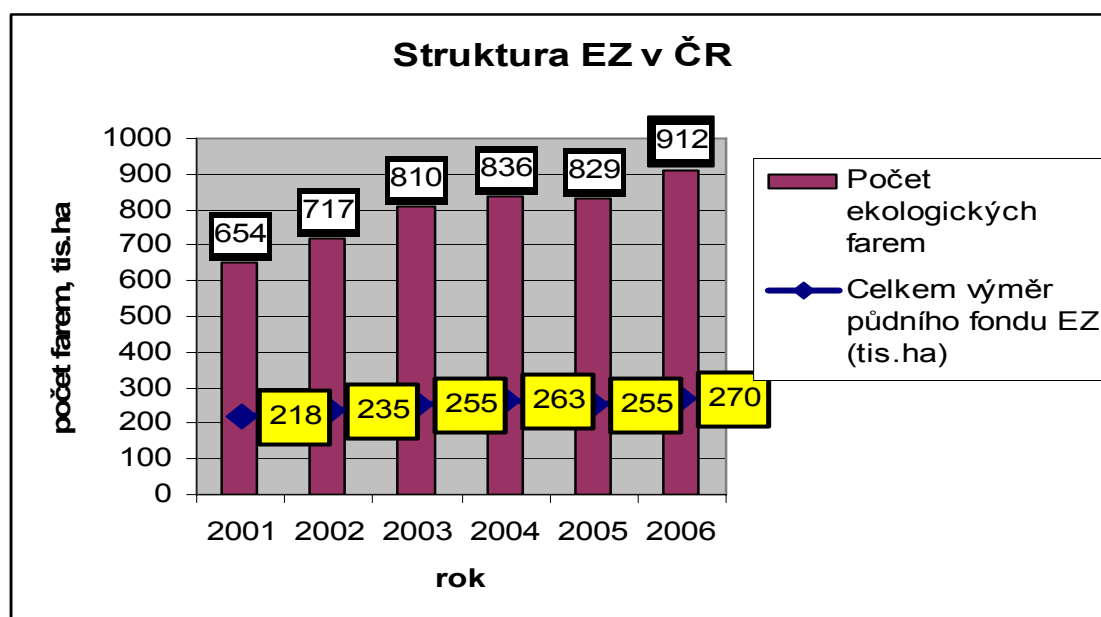
Z grafu a tabulky lze vyčíst, že v roce 2005 hospodařilo na území ČR 829 ekologických farem na výměře 254 982 ha, což je 5,98% výměry zemědělského půdního fondu (ZPF). Oproti roku 2004 došlo v roce 2005 k poklesu výměry o 8 317 ha a počet farem klesl o 7 farem. V roce 1990 se v ČR vyskytovaly pouze tři farmy, které se zabývaly ekologickým zemědělstvím. V roce 2006 bylo registrováno 912 ekologických farem, které se rozkládají na 6,5% ZPF (čl. Ekologické zemědělství,2006). Podíl ekologicky obdělávané půdy ve státech EU je zřejmý z přílohy č.3.

Tabulka č.5 Charakteristika ekologického zemědělství

Struktura ekologického zemědělství ČR	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Celkem výměr půdního fondu EZ (tis.ha)	218	235	255	263	255	270
Počet ekologických farem	654	717	810	836	829	912

zdroj: Zemědělství 2005, čl. Ekologické zemědělství,2006

Graf č.2 Vývoj počtu ekologických farem

zdroj: Zemědělství 2005, čl. Ekologické zemědělství, 2006

4. Změny v zemědělství po vstupu do EU

Na základě asociační dohody z roku 1993 se Česká republika stala přidruženým státem Evropské unie. Od roku 1999 probíhal intenzivní proces začleňování ČR do EU a česká vláda a parlament přijaly evropskou legislativu a přizpůsobily hospodářské mechanismy evropské praxi. Dne 13.12.2002 byla v Kodani uzavřena přístupová jednání a 1.5.2004 se ČR stala právoplatnou součástí Evropské unie (Odmaturuj ze společenských věd, 2003). Tímto krokem se ČR plně zapojila do Společné zemědělské politiky EU, což jí umožňuje plné čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů. Jako předvstupní nástroj Evropské unie pro Společnou zemědělskou politiku a venkov, pro deset kandidátských zemí, byl využíván tzv. Program SAPARD.

4.1. Společná zemědělská politika (SZP)

4.1.1. Pokusy o vytvoření SZP v 50. letech 20. století

První integrační pokusy o vytvoření zemědělské integrace lze datovat již do počátku 50. let. Největší iniciativu vyvíjela Francie, která prosazovala ideu sektorové integrace, která byla v zemědělství obdobou Evropského společenství uhlí a oceli s nadnárodními orgány řízení. Přípravných jednání se v první polovině 50. let zúčastnilo

až sedmnáct evropských zemí. První pokusy o integraci zemědělského sektoru ukázaly, že se bude jednat o mimořádně složitý a dlouhodobý proces, jelikož zemědělství jednotlivých států vykazuje rozdílný charakter a to z hlediska velikosti sektoru, vyspělosti, charakteru, podílu na HDP a zaměstnanosti, tradici, postavení země v systému mezinárodní dělby práce i v SZP po vstupu do integrace (Neumann P., 2004).

Vznik Společné zemědělské politiky lze datovat k roku 1957, kdy byla podepsána Římská smlouva o založení EHS, která předpokládala existenci dlouhého, až patnáctiletého období k realizaci SZP. Hlavní problémy zemědělské integrace byly ustanoveny na konferenci v italské Strese v červnu 1958, kde byl proces vytváření SZP rozdělen do tří etap, které probíhaly od roku 1958 do roku 1970. Během těchto etap došlo k propracování postupu vytváření společného zemědělského trhu, jehož základ je postaven na rodinné farmě. Dále byl v roce 1964 vytvořen Evropský zemědělský usměrňovací a záruční fond, který poskytoval zemědělské subvence. Byly přijaty zásady preference domácích produktů před zahraničními a zásada zajištění životního standardu zemědělců (Neumann P., 2004).

4.1.1.1. Mechanizmus SZP

Podle P. Neumanna, 2004 je SZP postavena na třech principech:

- ***jednotný společný trh zemědělských produktů***
- ***preferance domácích výrobků před zahraničními***
- ***finanční solidarita při provádění SZP***

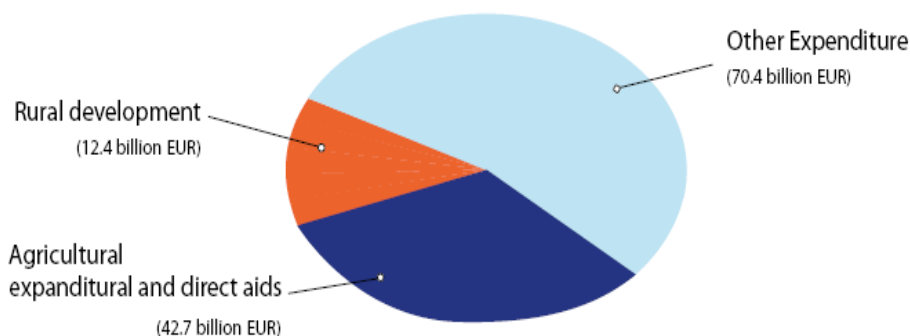
Náplní těchto principů o kterých hovoří P. Neumann, 2004 je existence volného pohybu zemědělských výrobků na jednotném vnitřním trhu mezi jednotlivými členskými státy EU, kde by neexistovala běžná ochranná opatření prováděná v zahraničním obchodě. Základními používanými nástroji jsou společné ceny (cílová, intervenční) a kvotace, na jejichž základě je postaven mechanismus fungování vnitřního trhu. Další princip se zabývá odbytem výrobků vyrobených v členských zemích EU před zahraničními a to prostřednictvím tzv. mezních (prahových) cen, které představují rozdíl mezi světovou a vnitřní cenou. Tyto subvence umožňují dražšímu a méně

konkurenceschopnému zboží uplatnění na světových trzích. Posledním principem je finanční solidarita, která předpokládá společnou účast všech členských zemí EU na financování SZP. Z hlediska rozdílnosti zemědělských sektorů jednotlivých zemí vyplývá, že některé země se stávají čistým příjemcem prostředků, nebo čistým přispěvatelem. Hlavním nástrojem tohoto principu se stal již zmíněný Evropský usměrňovací a záruční fond (EZUZF). Hlavním zdrojem EZUZF jsou cla, vyrovnávací dávky při dovozu zemědělských výrobků a podíl na dani z přidané hodnoty a dále příspěvky členských zemí podle velikosti HDP. Nejvýznamnější částí EZUZF je sekce záruční, která tvoří téměř 90% veškerých finančních výdajů. Jsou z ní hrazeny např. cenové podpory, přímé podpory, příspěvky na skladování a exportní subvence (Neumann P., 2004).

Z následujících grafů je patrný vysoký podíl SZP v r.2007 na rozpočtu EU a to téměř 43%, proto se SZP vysoká pozornost.

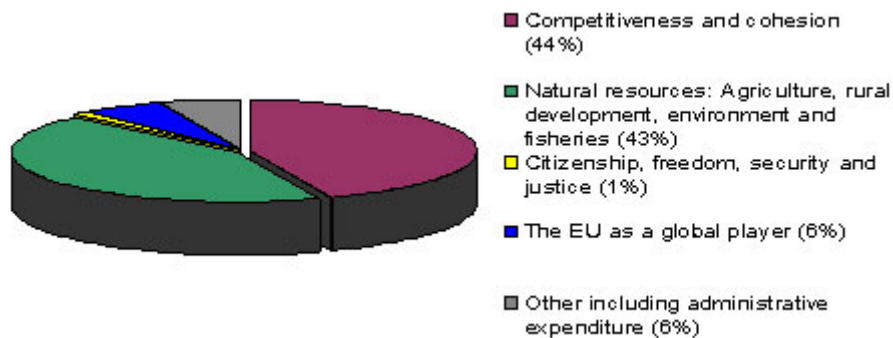
Graf č.3 Podíl SZP na rozpočtu EU

Figure 1: EU budget 2007⁴ (126,5 billion EUR)

zdroj: http://ec.europa.eu/agriculture/publi/fact/clear/2007_en.pdf

Graf č.4

zdroj: http://ec.europa.eu/budget/budget_glance/what_for_en.htm

4.1.2. Reformy SZP v 80. letech

Vývoj SZP v průběhu 30 let zaznamenal pozitivní i negativní vývoj. Mezi pozitivní aspekty lze zařadit zvýšení produktivity práce v zemědělství, zvýšení životní úrovně zemědělců, stabilizace trhů. Hlavním negativním aspektem byla rostoucí nadprodukce, která vedla k vysokým zásobám zemědělských produktů, které způsobily zvýšení nákladů na SZP.

Koncem 70. let začal být limitován systém neomezených cenových garancí zaváděním tzv. daně ze spoluodpovědnosti, již se měli výrobci podílet na rostoucích nákladech na skladování a export zemědělských produktů. Od poloviny 80. let byly stanoveny produkční kvóty na mléko (1984) a záruční prahy (1988), dále byli stanoveny výdaje SZP a to ve výši 74% vzhledem k růstu HDP EU (Neumann P.,2004). V rámci reformy byly učiněny první pokusy o poskytnutí prémie zemědělcům za omezování plochy zemědělské půdy a stimulaci předčasného odchodu zemědělců do důchodu. Tato reforma omezila některé negativní vlivy zmiňované výše, ale i přes to vedla ke vzniku nové reformy.

4.1.3. Reforma SZP v 90. letech.

Tato reforma se opět zaměřovala na nejslabší články SZP:

- redukce přebytků,
- růst finanční náročnosti SZP,
- rostoucí ekonomická a sociální diference mezi jednotlivými regiony EU,
- ekologická zátěž zemědělské výroby,

- protekcionismus eskalace konfliktů s nečleny EU.

Zdůraznění ekologického aspektu bylo novým tématem reformy SZP. Hlavním cílem reformy bylo posílení souladu mezi nabídkou a poptávkou pomocí zvýšení konkurenceschopnosti zemědělských produktů (Neumann P., 2004).

Mezi výsledky reformy SZP v r. 1992 patřilo především snížení výdajů na politiku, zlepšení tržní rovnováhy u nejproblematictějších produktů, došlo ke zvýšení příjmů zemědělců, snížil se tlak na spotřebitelské ceny a pokleslo napětí v oblasti mezinárodního obchodu (Neumann P., 2004).

4.1.4. Agenda 2000

Dokument Agenda 2000 byl předložen v roce 1997 se záměrem přijmout zásady reformy v r.1999, aby bylo možné je uplatnit v programovém období 2000-2006 (Neumann P., 2004). Evropská komise navrhla, aby došlo k prohloubení reformy z roku 1992 přechodem od subvencování cen k přímým platbám a dále navrhla vypracování ucelené politiky rozvoje venkova (MFČR, Agenda 2000, 1999).

Hlavní cíle SZP:

- vyšší konkurenceschopnost na trhu,
- zajištění důstojné úrovně lidí pracujících v zemědělství,
- koordinace cílů SZP s ochranou životního prostředí,
- vytváření alternativních pracovních a příjmových příležitostí,
- zjednodušení legislativy EU.

Agenda 2000 zavedla nové reformy týkající se rostlinné výroby, režimu hovězího masa, mlékárenského režimu, produktů z oblasti Středozemního moře, diferenciací přímých plateb a jejich stropů a politikou venkova (MFČR, Agenda 2000, 1999). Schválení Agendy 2000 přineslo změny do oblasti rozpočtu EU, včetně financování SZP. Reforma spolu se změnami v regionální a strukturální politice měla podpořit efektivnější využití rozpočtových zdrojů 2006 (Neumann P., 2004)

4.1.4.1. Programové období 2000-2006

Nařízení rady (ES) č.1260/1999 ze dne 21.června 1999, o obecných ustanoveních o strukturálních fondech vymezilo strukturální fondy, iniciativy společenství a Cíle, z kterých vyplývají omezení pro poskytování podpor. Podle Nařízení rady (ES) č.1260/1999 ze dne 21.června 1999, o obecných ustanoveních o strukturálních fondech, jsou vymezeny podmínky pro čerpání podpor ze strukturálních fondů pro období 2000-2006 s odvoláním na smlouvu o založení Evropského společenství, která za účelem posilování hospodářské a sociální soudržnosti společnosti podle čl.158 usiluje o snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů a snížení zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů, nebo ostrovů vč. venkovských oblastí. Dále podle čl.159 této smlouvy, tato činnost má být provozována právě ze strukturálních fondů, Evropské investiční banky a jiných finančních nástrojů.

4.1.4.1.1.Strukturální fondy EU

Pro období 2000-2006 byly stanoveny tyto strukturální fondy.

- *Evropský fond regionálního rozvoje (EFRR)*
- *Evropský sociální fond (EFS)*
- *Evropský zemědělský orientační a záruční fond (EZOZF)*
- *Finanční nástroj pro orientaci rybolovu (FNOR)*

V rámci těchto strukturálních fondů byli určeny Cíle, které vymezily oblasti vhodné pro financování.

Cíl 1:Podpora rozvoje zaostávajících regionů

Jedná se o vymezení regionu na úrovni NUTS II (tzn.2-3 spojené kraje, na území ČR celkem 8), jehož HDP na obyvatele se nachází pod hranicí 75% průměru EU. Tzn., že Cíl 1 se vztahuje na celé území ČR kromě Hl.města Prahy. Tento Cíl je hrazen ze všech strukturálních fondů: EFRR, EFS, orientační sekce EZOZF, FNOR. Seznam těchto regionů je platný od 1.1.2000.

Cíl 2: Podpora oblastí potýkajících se s restrukturalizací

Mezi tyto oblasti spadají všechny oblasti, které nespádají pod Cíl 1. Tzn., že mezi tyto oblasti v ČR patří pouze Hl.město Praha, která je na vysoké úrovni (HDP překračuje 30% průměru EU). Cíl je hrazen EFRR a ESF.

Cíl 3: Podpora politiky zaměstnanosti a vzdělání.

Tento cíl uvažuje snížení nezaměstnanosti pomocí rekvalifikace, vzdělávání a školení. Jedná se tedy o podporu rozvoje lidských zdrojů. Cíl 3 je financován z ESF.

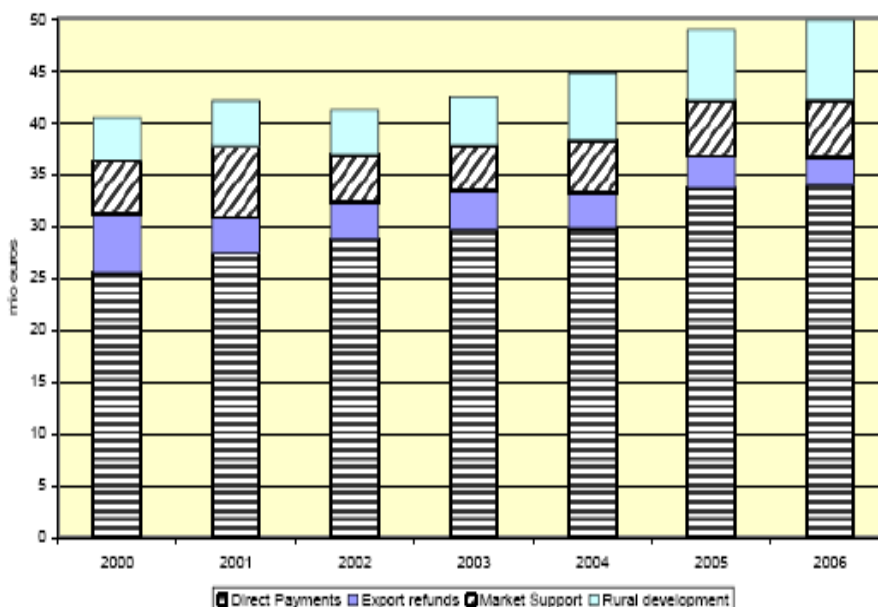
4.1.4.1.1.1. Evropský zemědělský záruční a orientační fond

Tento fond byl rozdělen na dvě sekce:

- **Sekce garance**- z této sekce byla hrazena veškerá opatření týkající se Společné zemědělské politiky. Garance byly poskytovány především do cenové oblasti a byly především určeny na exportní subvence a vnitřní intervence, nebo také přímé platby (tzv. režim jednotné platby na plochu).
- **Sekce orientace**-která se podílela na financování strukturální a sociální politiky, k níž patřilo zlepšování výrobních podmínek včetně modernizace farem, zlepšování venkovské infrastruktury, podpora vzdělání a výzkumu, pomoc v odbytové a zpracovatelské sféře (Majerová V., Sociologie venkova a zemědělství).

Graf č.5 Na následujícím grafu je jasně naznačen vývoj výdajů EZUZF v období 2000-2006

Graph 1 Development of expenditures of EAGGF -section Guarantee – EU-25

zdroj: http://ec.europa.eu/agriculture/fin/directaid/2006/annex2_en.pdf

4.1.4.1.1.2 Iniciativy Společenství

Iniciativy Společenství zahrnují tyto oblasti:

- přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráci k podpoře harmonického, vyváženého a udržitelného rozvoje celého prostoru Společenství („Interreg“);
- hospodářskou a sociální obnovu měst a městských okrajových oblastí postižených krizí za účelem prosazování udržitelného rozvoje měst („URBAN“);
- rozvoj venkova („Leader“);
- nadnárodní spolupráci k podpoře nových prostředků boje se všemi formami diskriminace a nerovností na trhu práce („EQUAL“).

4.1.5. Změny SZP po roce 2005

Reforma Společné zemědělské politiky, má za úkol vytvořit zcela novou podobu systému vyplácení podpor zemědělcům v Evropské unii. Cílem této politiky je výrazné zohlednění spotřebitele a daňových poplatníků. Farmářům byla ponechána volnost produkovat jednotlivé komodity v závislosti na poptávce a tím

reagovat na vývoj trhu. Dále ustanovuje, že dotace budou vypláceny nezávisle na objemu a druhu produkované komodity. Takový jev nazýváme jako decoupling, nebo-li oddělení plateb od produkce. Tento způsob by mohl vést k některým nepříznivým jevům, proto EU vymezila zákonné požadavky na hospodaření (SMR) a pravidla dobrých zemědělských a environmentálních podmínek (GAEC). Tyto zákonné požadavky jsou také nazývány Cross-compliance, nebo-li křížová shoda (Cross-Compliance, zákonné požadavky na hospodaření, 2005).

Standardy GAEC jsou povinné již od roku 2005, jsou součástí nařízení vlády ve vztahu k přímým platbám a platbám v rámci osy II Programu rozvoje venkova. SMR tvoří 18 směrnic a nařízení v oblastech životního prostředí, veřejného zdraví, zdraví zvířat a rostlin a dobrých životních podmínek zvířat. Od roku 2009 bude kontrolováno 29 kontrolních požadavků. Od r. 2011 budou rozšířeny kontrolní požadavky o dalších 7 směrnic a nařízení. V roce 2013 se požadavky rozšíří o další tři požadavky z oblasti dobrých životních podmínek zvířat. Systém Cross- Compliance má pouze výchovný charakter a první porušení požadavků by nemělo mít devastační charakter (Fialová Z., 2009).

Kontroly Cross-Compliance budou prováděny orgány státní správy jako je Státní zemědělský intervenční fond (dobrý zemědělský a environmentální stav), Státní rostlinolékařská správa, Česká inspekce životního prostředí, Česká plemenářská inspekce, Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZUZ) (Fialová Z., 2009).

4.1.5.1. Programové období 2007-2013

Podle Nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 ze dne 20. září 2005, o podpoře pro rozvoj z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova byly na úrovni Společenství přijaty strategické směry pro rozvoj venkova na programové období od 1. ledna 2007 do 31. prosince 2013 s cílem stanovit priority pro rozvoj venkova.

Budoucí politika rozvoje venkova se zaměřuje na tři klíčové oblasti zemědělsko-potravinářského hospodářství, životní prostředí a hospodářství a na obyvatelstvo venkova.

Nová generace strategií a programů rozvoje venkova je podle dokumentu Strategická vodítka společnosti vystavěna okolo čtyř os:

-Osa 1- Zahrnuje zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví. V rámci této osy je soubor opatření zaměřen na lidský a fyzický kapitál v zemědělství, potravinářství, lesnictví a na kvalitu výroby, s cílem podpořit inovace a přenos vědomostí.

-Osa 2- Zahrnuje zlepšování životního prostředí a krajiny, poskytuje opatření na ochranu a rozšiřování přírodních zdrojů, zachovává zemědělské a lesnické systémy s vysokou přírodní hodnotou.

-Osa 3- Hovoří o kvalitě života ve venkovských oblastech. Pomáhá ve venkovských oblastech rozvinout místní infrastrukturu a lidský kapitál, s cílem zlepšit podmínky pro hospodářský růst a tvorbu pracovních míst ve všech odvětvích a pro diverzifikaci hospodářských činností.

-Osy 4- Pojednává o iniciativě Leader. Je tudíž založená na zkušenostech s touto iniciativou a zavádí možnosti inovačního řízení prostřednictvím místně založených přístupů zdola nahoru použitých na rozvoj venkova.

Podle Nařízení Rady (ES) č.1290/2005 ze dne 21.června 2005, o financování společné zemědělské politiky, společná zemědělská politika obsahuje řadu opatření a to včetně opatření pro rozvoj venkova. Je proto nutné zajistit jejich financování s cílem přispět k uskutečnění cílů společné zemědělské politiky. Vzhledem k tomu, že tato opatření mají sice některé prvky společné, však v několika ohledech jsou přesto rozdílné, je vhodné dát jejich financování jeden právní rámec.

Aby byly tyto rozdíly zohledněny, byly zřízeny dva evropské zemědělské fondy:

1. **Evropský zemědělský záruční fond** (dále jen „EZZF“) z něhož jsou financovány platby:

A.V souvztáznosti členských států a Společenství uskutečněné v souladu s právem Společenství.

a) náhrady při vývozu zemědělských produktů do třetích zemí;

- b) intervenční opatření zaměřená na regulaci zemědělských trhů;
- c) přímé platby zemědělcům stanovené v rámci společné zemědělské politiky;
- d) finanční příspěvek Společenství na informační a propagační opatření ve prospěch zemědělských produktů na vnitřním trhu Společenství a ve třetích zemích, uskutečňovaná prostřednictvím členských států na základě programů vybraných Komisí jiných než těch, které jsou uvedeny v článku 4. (tzn. kromě těch, které jsou vypláceny prostřednictvím „EZFRV“)

B. Oblasti, které se financují na ústřední úrovni uskutečněné v souladu s právem Společenství:

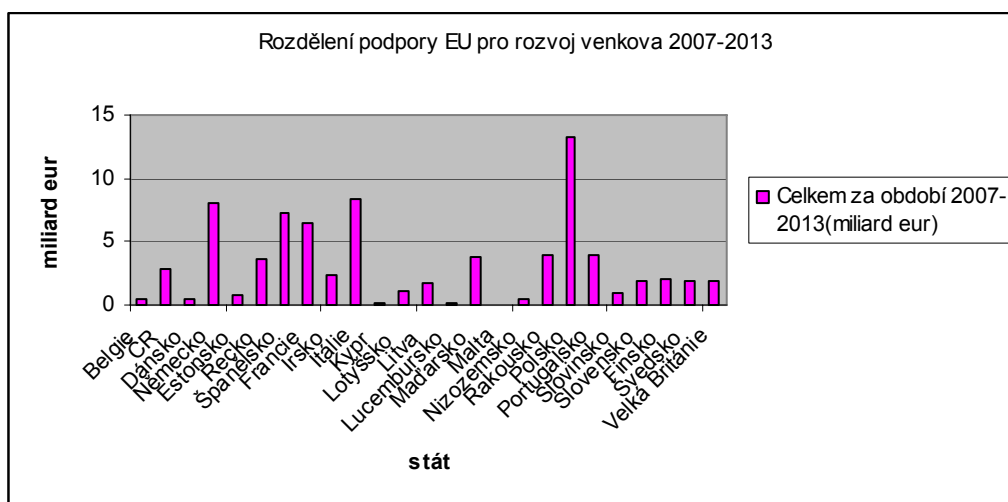
- a) finanční příspěvek Společenství na konkrétní veterinární opatření, kontrolní opatření ve veterinární oblasti a v oblasti potravin a krmiv, na programy pro eradikaci a tlumení nálezů zvířat (veterinární opatření), jakož i na rostlinolékařská opatření;
- b) propagace zemědělských produktů prováděná přímo Komisí nebo prostřednictvím mezinárodních organizací;
- c) opatření přijatá v souladu s právními předpisy Společenství, jejichž cílem je zajištění zachování, popisu, sběru a využití genetických zdrojů v zemědělství;
- d) zavedení a údržba účetních informačních systémů v zemědělství;
- e) systémy zjišťování v zemědělství, včetně zjišťování o struktuře zemědělských podniků;
- f) výdaje na trhy s produkty rybolovu.

2. **Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova** (dále jen „EZFRV“) slouží pro financování programů rozvoje venkova a jejich rozvoj.

Rozpočtový rámec pro rozvoj venkova na programovací období 2007-2013 byl pro všechny země EU-25 (včetně Bulharska a Rumunska) stanoven Evropskou komisí v hodnotě 77,66 miliard eur. Na ČR připadlo 2.815 miliardy eur (asi 80 miliard Kč), z nichž 1,635 miliard eur bude směřovat do chudších regionů. Mezi členskými státy je to desátá nejvyšší částka. V roce 2007 nám byla přidělena částka ve výši 396 milionů eur a v koncovém roce období 2013 budeme čerpat maximálně 417 milionů eur. Z grafu je možné vyčíst, že nejvyšší částku čerpá Polsko, Itálie a

Německo(Alterová L.,2006). Konkrétní hodnoty jsou uvedeny v tabulce viz.Příloha č.4

Graf č.6. Množství finančních prostředků čerpaných státy EU-27

zdroj: Alterová J.,Jasno v penězích pro venkov,Zemědělec38/2006

Z fondů EZFRV a EZZF mohou být financovány i jiné druhy podpor včetně technické pomoci.

Každý členský stát si zvolí, stejně jako v programovacím období 2000-2006, akreditovanou platební agenturu (úřad, nebo jiný subjekt členských států), který kontroluje a administruje poskytování podpor. V ČR byl touto platební agenturou ustanoven Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) (Nařízení Rady (ES) č.1290/2005 ze dne 21.června 2005,o financování společné zemědělské politiky).

4.2. Poskytování plateb

Podle Majerové V.,2006 jsou platby poskytovány na základě doplňkovosti (adicionality), tzn., že peníze jdoucí ze strukturálních fondů jsou přidávány ke státním rozpočtům a tím doplňují veřejné výdaje daného státu. Platby mohou mít formu zálohových plateb, průběžných plateb anebo plateb konečného zůstatku. Průběžné platby a platby konečného zůstatku se musí vztahovat na skutečně zaplacené výdaje,

které musí odpovídat platbám uskutečněným konečnými příjemci a musí být doloženy potvrzenými fakturami nebo účetními dokumenty rovnocenné důkazní hodnoty. Zálohová platba činí 7 % příspěvku z fondů na danou pomoc. Může být v zásadě rozdělena na nejvýše dva rozpočtové roky podle dostupnosti rozpočtových prostředků. Výše plateb na opatření prováděná v regionech spadajících pod Cíl 1 je stanovena v maximální hodnotě 75 % celkových nákladů. Pokud bychom chtěli žádat o podporu spadající pod Cíl 2 a Cíl 3, tak jejich maximální podíl z celkových nákladů činí 50%.

Platby z EZZF jsou omezeny maximální částkou stanovenou ve víceletém finančním období, tzv. „**roční stropy**“, které jsou stanoveny Evropskou Komisí. Komise poskytuje členským státům rozpočtové prostředky na financování výdajů v podobě měsíčních plateb na základě výdajů uskutečněných akreditovanými platebními agenturami v referenčním období.

Platby čerpané z EZFRV na výdaje programů rozvoje venkova jsou určeny pro každý program v mezích stropů stanovených právními předpisy společenství týkajícími se podpory pro rozvoj venkova.

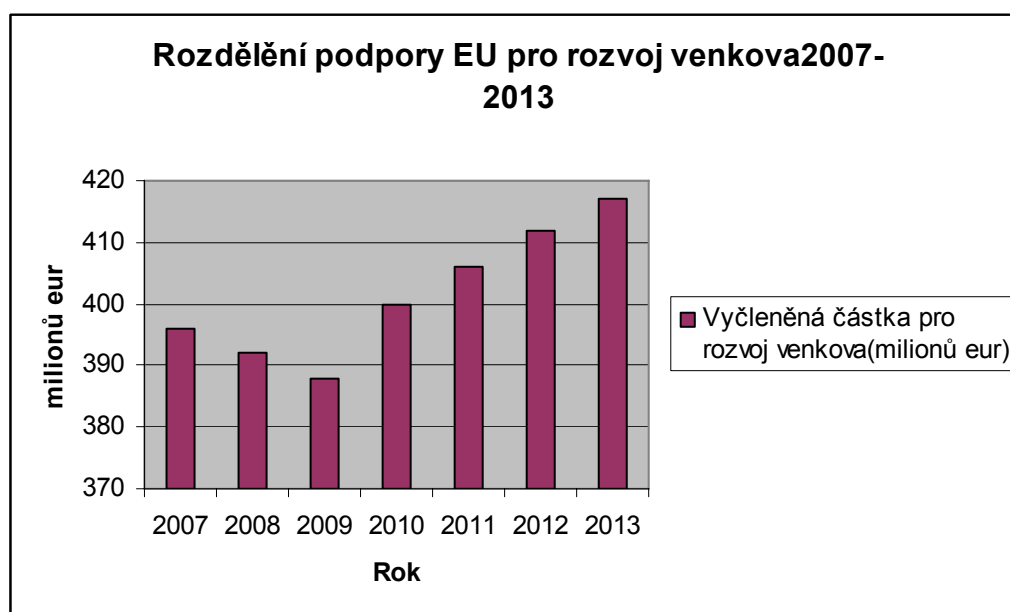
Platby jsou poskytovány Evropskou Komisí členským státům v podobě **předběžného financování, průběžných plateb a platby zůstatku**. Po přijetí programu rozvoje venkova poskytne Komise členskému státu jedinou platbu předběžného financování na daný program. Toto předběžné financování představuje 7 % příspěvku z EZFRV na program. Průběžné platby se provádějí pro jednotlivé programy rozvoje venkova. Platbu konečného zůstatku provádí Komise podle dostupnosti rozpočtových prostředků po doručení poslední výroční zprávy o realizaci programu rozvoje venkova na základě sazby spolufinancování jednotlivých priorit, roční účetní závěrky za poslední rozpočtový rok realizace daného programu rozvoje venkova a rozhodnutí o schválení účetní závěrky. Tato účetní závěrka se týká výdajů uskutečněných akreditovanou platební agenturou (Nařízení Rady (ES) č.1290/2005 ze dne 21.června 2005,o financování společné zemědělské politiky).

Tabulka č.6 Objem finančních prostředků čerpaných v období 2007 – 2013 z EAFRD

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Vyčleněná částka pro rozvoj venkova(milionů eur)	396	392	388	400	406	412	417

zdroj: Alterová J., Jasno v penězích pro venkov, Zemědělec38/2006

Graf č7

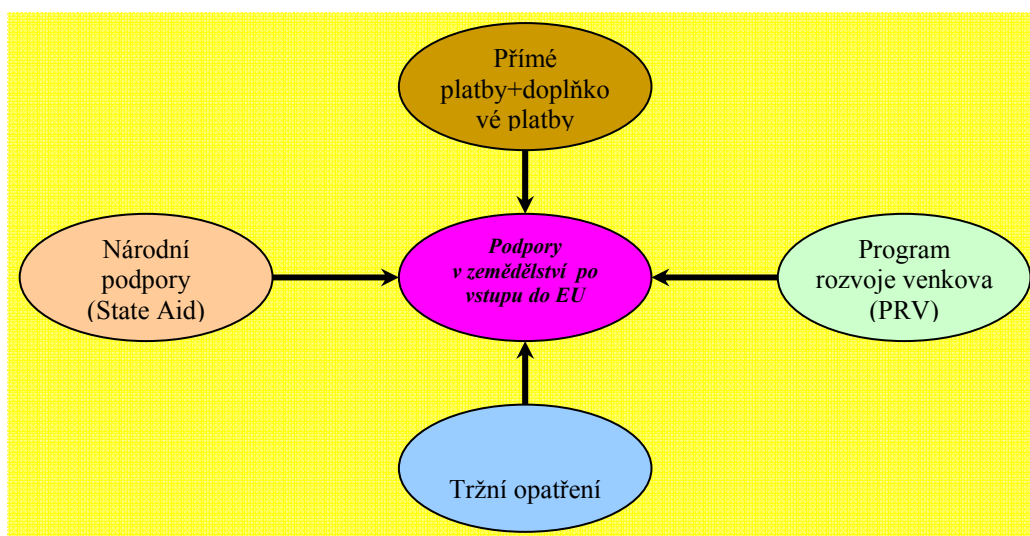
zdroj: Alterová J., Jasno v penězích pro venkov, Zemědělec38/2006

5. Struktura dotací a podpor v ČR

Dotace, v současnosti v zemědělství snad jedno z nejvíce používaných slov. Dotace je veřejný peněžní příspěvek, či podpora, nebo přidělení peněžních prostředků na vyrovnání finanční rovnováhy (Akademický slovník cizích slov,2000). S odkazem na Ing.Františka Strnada (Zemědělec 6/2006) lze všeobecně říci, že stát používá dotační podpory tam, kde je v zájmu státu podpořit nějakou činnost, která není sama o sobě dost ekonomicky výhodná a tudíž by ji nikdo nemohl provozovat. Rovněž stát použije dotaci tam, kde je v jeho zájmu, aby cena produktu byla nízká. Dále udává, že dotace v dnešní podobě plní několik funkcí proti zemědělcům. V první řadě vytvářejí ve veřejnosti negativní pohled na zemědělce. Udržují zemědělce v nejhůře placené kategorii společnosti a dále rozdělují jednotu zemědělců mezi sebou (tzn., malé proti velkým,

lepší oblasti proti horším, chovatele proti pěstitelům). Tajemník agrární komory ČR Jan Záhorka v článku Táni Králové (Zemědělec 41/2006) konstatoval, že nástroje společné politiky se spíše přeměňují v sociální dotace. Následně uvedl, že zemědělství nemůže nadále dlouhodobě prosperovat pouze z dotací, ale musí hledat nové programy, které povedou ke zvýšení zaměstnanosti a přidané hodnoty produktů.

Pro jednodušší pochopení celkové struktury dotací poskytovaných v ČR lze sestavit následující strukturu podpor, které plynou do agrárního sektoru.

5.1. Národní podpory (State Aid)

Základními orgány poskytující národní podpory jsou Ministerstvo zemědělství(Mze) a Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond(PGRLF).

5.1.1. Podpory dle „Zásad“ Ministerstva zemědělství

Vstupem ČR do EU vstoupila v platnost nová struktura národních podpor zemědělství a venkova. Národní dotace nesmí narušit zásady společného trhu a podléhají notifikaci ze strany Evropské komise (Zemědělství 2004). Zásady pro poskytování podpor Ministerstvem zemědělství pro rok 2008 jsou stanovené na základě usnesení Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR č. 577 ze dne 7.prosince 2007, podle §2a a §2d zákona č.252/1997Sb. o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

Tímto zákonem se vymezují podmínky, za kterých je možno podporu udělit osobě („žadatel“), která splňuje podmínky vymezené u jednotlivých dotačních programů. Dále vymezuje odpovědnost žadatele, popisuje samotné poskytování dotací, vydávání rozhodnutí a jejich obsah, způsob účtování poskytnuté dotace, kontrola dodržování Zásad a závěrečná ustanovení.

Od 1.1.2008 se nepostupuje při poskytování podpor podle Zásad, kterými se stanovují podmínky poskytování dotací pro rok 2007.

5.1.1.2. Dotační programy Mze pro rok 2008

Každý dotační program se skládá z účelu využití dotace, předmětu dotace, formy dotace, výše dotace, poznámky k dotaci, z obsahu žádosti o dotaci a ze zhodnocení účinnosti poskytnuté dotace. Z těchto údajů lze vypracovat jednoduchý přehled o poskytovaných dotacích viz příloha č.5.

5.1.1.3. Vývoj podpor

Výše podpor od roku 2000-2003 zaznamenala pokles. V roce 2000 se částka výdajů poskytovaných na dotace, nařízení vlády a ostatní pohybovala na hladině 10 850 (mil. Kč), v roce 2001 na 11 638(mil.Kč), v roce 2002 klesla na 7350(mil.Kč) a v roce 2003 dosáhla 7 111(mil.Kč). Po vstupu do EU se v roce 2004 výše podpor podle „Zásad“ pohybovala ve výši 1316 (mil. Kč) a v roce 2005 byl zaznamenán pokles na 1277 (mil.Kč). V roce 2006 bylo vyčerpáno 1 779 (mil.Kč) a v roce 2007 se objem financí vyčerpaných snížil na hodnotu 1 384 (mil.Kč) (Zelená zpráva 2005,2004,2003,2002,2001,2000, Zemědělství 2007).

5.1.2. Podpory PGRLF

Podle pokynů pro poskytování podpor prostřednictvím Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu,a.s., 2003 byl Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s. založen na základě usnesení vlády ČR v roce 1993 jako akciová společnost, jejímž jediným akcionářem je Ministerstvo zemědělství. Hlavní činností PGRLF je od roku 1994 poskytování podpor ve formě dotací úroků a garancí části jistiny úvěru na ekonomicky návratné podnikatelské záměry subjektů z agrárního

sektoru. Jedná se tedy o formu nepřímé podpory podle zákona č.257/1997Sb.,o zemědělství. Činnost PGRLF je plně financována ze státního rozpočtu.

5.1.2.1. Podpory PGRLF

Od 1.5.2007 byly jednotlivé programy podpor přizpůsobeny požadavkům Evropské komise, a to novým Pokynům společenství ke státní podpoře v odvětvích zemědělství a lesnictví na období 2007-2013. Proto Mze svým rozhodnutím schválilo nové znění Pokynů pro poskytování podpor PGRLF, a. s., s účinností od 24.5.2007 viz. příloha č.6.(Pokyny pro poskytování podpor PGRLF a.s. k 5.2.2008).

5.1.2.2. Vývoj podpor

V roce 2005 bylo podáno v Programu Vyrovnání úrokového zatížení celkem 492 žádostí, přijato bylo 476 a v roce 2007 jen 122 žádostí. Garance úvěrů v období 1.1.1994-31.12.2005 činila 647 mil.Kč, což je 32,47%. Dotace ve stejném období činila jako závazek 38 mil.Kč (2005) a 11 mil.Kč (2007) a vyplaceno bylo 13mil.Kč (2005) a roce 2007 bylo vyplaceno 30 mil.Kč. V programu Investice v roce 2005 bylo podáno celkem 16 232 žádostí a přijato celkem 14 931 v roce 2007 vzrostl počet žádostí na 1921 a celková vyplacená částka byla 644 mil.Kč. Oproti roku 2000, kdy bylo podáno 625 žádostí a přijato 456, byl zaznamenán rapidní nárůst podaných i přijatých žádostí. Garance úvěrů činila v roce 2005 za období od 1.1.1994 do 31.12.2005 34,61% . Dotace v tomto období činila jako závazek 14 406 mil.Kč a vyplaceno bylo 12 776 mil.Kč. Údaje o „Program Mládí“ nám udávají pouze počet podaných a přijatých žádostí. V roce 2005 bylo podáno 2 810 a schváleno bylo 2 602 žádostí, což znamená nárůst počtu podaných a přijatých žádostí oproti 2000, kdy bylo podáno 1 653 a přijato 1 508 žádostí. V roce 2007 byl počet žádostí pouze 480 podaných a 411 přijatých žádostí. V roce 2007 bylo čerpáno na úhradu nákladů na pojištění plodin a hospodářských zvířat, kde se počet žádostí pohyboval kolem 5 229 žádostí (Zelená zpráva 2005, Zemědělství 2007).

5.2. Přímé platby(SAPS a Top-Up), Oddělená platba na cukr(SSP), Oddělená platba na rajčata (STP)

V rámci reformy Společné zemědělské politiky je většina podpor a dotací vyplácena na základě tzv. decouplingu, jehož význam byl vysvětlen v kapitole

„Společná zemědělská politika“. Pro předcházení některých nepříznivých jevů spojených s decouplingem , Evropská unie vymezila zákonné **požadavky na hospodaření (SMR)** a pravidla **dobrých zemědělských a environmentálních podmínek (GAEC)**, které jsou souhrnně označovány jako **Cross-compliance** a budou kontrolovány od jara roku 2009.

Podle příručky Cross-compliance zákonné požadavky na hospodaření, 2005 lze říci, že do úplné účinnosti Cross-compliance v ČR a ve většině přistupujících zemích, je aplikován zjednodušený systém přímých podpor (**Single Area Payment Scheme-SAPS**), který je ze 100% hrazen z evropských zdrojů, konkrétně ze záruční sekce Evropského zemědělského záruční a orientačního fondu pro období 2004-2006 a z Evropského zemědělského záručního fondu po roce 2007. SAPS tudíž představuje pouze vybraná pravidla dobrých zemědělských a environmentálních podmínek. V rámci dohod z Kodaně v roce 2002 vyplývá, že každý nový členský stát v prvním roce vstupu obdrží jen 25% přímých plateb poskytovaných v EU, s každoročním navýšením 5%. U přímých plateb byla vyjednána možnost navýšení z **národních zdrojů(Top-Up)** o dalších 30%. V ČR zprostředkovává a kontroluje vyplácení přímých plateb **Státní zemědělský a intervenční fond (SZIF)**, který vystupuje jako akreditovaná platební agentura. Systém Cross-compliance nebude platit jen pro vyplácení přímých plateb, ale také pro vyplácení podpor z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD).

5.2.1. Jednotná platba na plochu (SAPS)

S odvoláním na Příručku pro žadatele, 2008 byla žadatelem o poskytnutí SAPS **fyzická nebo právnická osoba, obhospodařující zemědělskou půdu** v souladu s dobrými zemědělskými a environmentálními podmínkami, **vedená v evidenci využití zemědělské půdy podle uživatelských vztahů(tzv.LPIS)**, s minimální **výměrou 1 ha** zemědělské půdy. Tato osoba podala žádost na příslušné ZA-PÚ Mze pro rok 2008 na tyto kultury, které jsou označeny v žádosti zkratkou kultury a podkultury:

- orná půda (R)
- travní porost stálá pastvina (TSP)
- travní porost ostatní (TO)
- vinice (V)

- chmelnice neosázená (CN)
- chmelnice osázená (CO)
- ovocný sad intenzivní (SI)
- ovocný sad ostatní (SO)
- školka (OSK)
- zelinářská zahrada (OKG)
- jiná kultura oprávněná pro dotace (OO)
- jiná kultura- rychle rostoucí dřeviny (OD)

5.2.1.1. Vývoj objemu prostředků na Jednotnou platbu na plochu (SAPS)

Jednotná platba na plochu začala být vyplácena z evropského rozpočtu po vstupu ČR do EU v roce 2004. V tomto roce se sazba pohybovala ve výši 1830 Kč/ha, což odpovídá 25% přímých plateb poskytovaných v zemích EU-15. Při 30% činila sazba v roce 2005 2110,70 Kč/ha a v roce 2006 se sazba pohybovala na hladině 2517,80 Kč/ha, což odpovídá 35% přímých plateb v zemích EU-15. Celková hodnota vyplacených podpor v roce 2004 byla 6 379(mil.Kč) a v roce 2005 zaznamenala nárůst o 918 mil.Kč na 7 297 mil.Kč. V roce 2007 bylo administrováno 18 873 žádostí, což představuje nárůst o 12 509 žádostí. Celkem bylo v roce 2007 vyplaceno 9 212 mil.Kč při sazbě 2791,49Kč/ha (Zelená zpráva 2005, Zemědělství 2007).

5.2.2.Národní doplňková platba (Top-Up)

Národní doplňkové platby jsou **poskytované k jednotné platbě na plochu (SAPS). Národní doplňkové platby jsou poskytovány na takové kultury, které jsou systémem SAPS nejvíce znevýhodněny.** Top-Up byl tudíž poskytován Státním zemědělským intervenčním fondem, jako finanční podpora na :

- pěstování lnu na vlákno na zemědělské půdě vedené v evidenci využití zemědělské půdy podle uživatelských vztahů jako druh zemědělské kultury orná půda
- pěstování chmele na zemědělské půdě vedené v evidenci jako druh zemědělské kultury chmelnice
- chov skotu, ovcí, koz na hospodářstvích registrovaných v ústřední evidenci podle plemenářského zákona

- platby na chov krav bez tržní produkce mléka na hospodářstvích registrovaných v ústřední evidenci podle plemenářského zákona
- platby na zemědělskou půdu vedenou v evidenci
- platba na brambory pro výrobu škrobu

Žadatel je shodný s žadatelem o SAPS. Podmínky pro poskytnutí Top-Up jsou shodné s podmínkami pro platbu SAPS. Pokud není žadatelem uznána platba SAPS, tak nemá nárok na platbu Top-Up. Výraznou změnou ve vyplácení je oddělení plateb od produkce (Příručka pro žadatele 2008).

5.2.2.1. Vývoj plateb Top-Up

V roce 2005 bylo na Národní doplňkové platby vynaloženo z SZIF 6 906 mil.Kč, což znamenalo nárůst oproti roku 2004, kde se výše podpor nacházela na hladině 5 345 mil.Kč. V roce 2006 se objem vyplacených peněžních prostředků výrazně snížil na 3 952 mil. Kč a se stejným trendem pokračoval i roce 2007, kdy bylo vyplaceno 3 966 mil.Kč. Významný je však rozdíl v počtu žádostí v jednotlivých letech 2005-2007. V roce 2005 bylo podáno 13 žádostí, v r.2006 14 399 žádostí a v r.2007 pouhých 2 706 žádostí (Zelená zpráva 2005, Zemědělství 2007).

5.2.3. Oddělená platba na cukr (SSP)

Podle Nařízení vlády č.45/2007Sb.,o stanovení některých podmínek poskytování oddělené platby za cukr pěstitelům cukrové řepy pro kalendářní rok 2008 je žadatelem fyzická nebo právnická osoba, která obhospodařuje zemědělskou půdu evidovanou na žadatele v evidenci využití zemědělské půdy podle užitelských vztahů. Dále tato osoba musí mít pro hospodářský rok 2005/2006 uzavřenou smlouvu s výrobcem cukru v ČR, který je držitelem individuální produkční kvóty cukru A a individuální produkční kvóty cukru B, na dodávku cukrové řepy A a B. Pro rok 2006 byla stanovena sazba ve 170,61 Kč/t. V roce 2006 bylo administrováno 799 žádostí a celkový objem finančních prostředků 515 mil.Kč (Oddělená platba za cukr(zpráva), Zemědělství 2007).

5.3. Program rozvoje venkova (PRV)

Program rozvoje venkova zajišťuje působení Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova, který funguje v souladu s nařízením Rady (ES) 1698/2005 čl. 15.

Opatření Programu rozvoje venkova přispějí k naplňování cílů Lisabonské strategie ve všech jejích oblastech:

- Společnost založená na znalostech
- Vnitřní trh a podnikatelské prostředí
- Trh práce
- Udržitelný rozvoj.

Göteborgská konference se promítá v Programu při zavádění opatření k trvale udržitelným systémům zemědělského hospodaření a podporou opatření, která vytváří trvale udržitelná pracovní místa.

Existence a realizace Programu rozvoje venkova ČR přispěje k dosažení cílů stanovených Národním strategickým plánem rozvoje venkova, tj. k rozvoji venkovského prostoru České republiky na bázi trvale udržitelného rozvoje, zlepšení stavu životního prostředí a snížení negativních vlivů intenzivního zemědělského hospodaření. Program dále umožní vytvořit podmínky pro konkurenceschopnost České republiky v základních potravinářských komoditách. Program bude také podporovat rozšiřování a diverzifikaci ekonomických aktivit ve venkovském prostoru s cílem rozvíjet podnikání, vytvářet nová pracovní místa, snížit míru nezaměstnanosti na venkově a posílit soudržnost obyvatel na venkově. Program se vztahuje na území České republiky a bude určovat politiku rozvoje venkova ČR v období 2007 – 2013. V roce 2007 došlo ke sloučení Horizontálního plánu rozvoje venkova (HRDP) a Operačního programu Zemědělství (OP Zemědělství) (Program rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013, Mze květen 2007).

Program rozvoje venkova se vztahuje k následujícím opatřením:

- **Osa I Zlepšení konkurenceschopnosti v zemědělství a lesnictví (na EAFRD se podílí 22,39%)**

Priorita 1. Modernizace zemědělský podniků.

Priorita 2. Investice do lesů.

Priorita 3. Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům.

Priorita 4. Seskupování producentů.

Priorita 5. Další odborné vzdělávání a informační činnost.

Priorita 6. Zahájení činnosti mladých zemědělců.

Priorita 7. Využívání poradenských služeb

- **Osa II Zlepšování životního prostředí a krajiny (na EAFRD se podílí 55,2%)**

Priorita 1. Obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společných funkcí lesa

- **Osa III Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova (na EAFRD se podílí 16,93%)**

Priorita 1. Diverzifikace činností nezemědělské povahy

Priorita 2. Podpora zakládání podniku a jeho rozvoje

Priorita 3. Podpora cestovního ruchu

Priorita 4. Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby

Priorita 5. Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova

Priorita 6. Vzdělávání a informace

- **Osa IV Leader**

(Pravidla, kterými se poskytují dotace na projekty Programu rozvoje venkova ČR na období (2007-2013), Mze 2007)

Změny, které proběhly v rámci sloučení Horizontálního plánu rozvoje venkova a Operačního programu zemědělství jsou naznačeny v následující tabulce.

Tabulka č.7 Změny podpor v PRV

Název opatření PRV 2007- 2013	Opatření/podopatření předcházejícího programu
Modernizace zemědělských podniků	1.1 Investice do zemědělského majetku (OP)
Investice do lesů	1.3 Lesní hospodářství (OP)
Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům	1.2 Zlepšení zpracování zemědělských výrobků a jejich marketing (OP)
Pozemkové úpravy	2.1.1 Pozemkové úpravy (OP, SAPARD)
Seskupení producentů	Zakládání skupin výrobců (HRDP)
Odborné vzdělávání a informační činnost	2.2 Odborné vzdělávání (OP)
Zahájení činnosti mladých zemědělců	1.1.1 Investice do zemědělského majetku am podpora mladým začínajícím zemědělcům(OP)
Předčasné ukončení zemědělské činnosti	Předčasné ukončení zemědělské činnosti (HRDP)
Využívání poradenských služeb	Opatření je nové
Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech	Méně příznivé oblasti a oblasti s ekologickými omezeními (HRDP)
Platby v rámci Natury 2000 a Rámcové směrnice pro vodní politiku 200/60/ES (WFD)	Opatření je nové
Agroenvironmentální opatření	Agro-environmentální opatření (HRDP)
Zalesňování zemědělské půdy	Lesnictví (HRDP)
Platby v rámci Natury 2000 v lesích	Opatření je nové
Lesnicko-environmentální platby	Opatření je nové
Obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů	Opatření je nové
Diverzifikace činností nezemědělské povahy	Diverzifikace zemědělských aktivit (OP)
Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje	2.2 SAPARD
Podpora cestovního ruchu	2.2 SAPARD 2.1.5 Diverzifikace zemědělských aktivit a aktivit blízkých zemědělství
Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby	2.1.a),b) SAPARD
Ochrana a rozvoj dědictví venkova	Opatření je nové
Vzdělávání a informace	Opatření je nové (částečně navazuje na 2.2. odborné vzdělávání – OP)
OSA IV LEADER	2.1.4. LEADER+ (OP), LEADER ČR

zdroj: Pravidla, kterými se poskytují dotace na projekty Programu rozvoje venkova ČR na období (2007-2013), Mze 2007

5.4 Podpory poskytované v rámci SOT

Systém podpor SOT lze rozdělit podle Zemědělství 2007 takto:

- *Finanční podpory*
- *Vývozní subvence*
- *Dotace a odvody*
- *Intervenční nákupy*
- *E)Ostatní náklady související s SOT*

Na každý rok je sestavován soupis jednotlivých podpodpor, které se řídí příslušnými Nařízeními Rady (ES) a dále Nařízeními vlády ČR . Tyto podpory jsou vypláceny ze státního rozpočtu a zároveň z rozpočtu EU, ze záruční sekce EAGGF pro období 2004-2006 a z EAFRD od roku 2007 do 2013, prostřednictvím akreditované platební agentury SZIF (Zemědělství 2005).

Podle Zelené zprávy 2005 došlo mezi rokem 2005 a 2004 k výraznému snížení čerpání celkových podpor. V roce 2005 hodnota podpor činila 1 403 mil. Kč a v roce 2004 se tato výše pohybovala na 2 500 mil. Kč. V roce 2007 bylo vynaloženo na celkovou organizaci trhu 1 189 mil.Kč, kdy došlo k opětovnému poklesu (Zemědělství 2005, Zemědělství 2007).

6. Analýza vybraného regionu z hlediska ukazatelů agrárního sektoru, výše čerpaných podpor a jeho porovnání s vybraným regionem.

6.1. Region Kladno

Okres Kladno v současných územně administrativních hranicích byl vytvořen správní reorganizací v roce 1960 a to integrací bývalého okresu Slaný, částí okresu Nové Strašecí a Kralupy nad Vltavou. Okres Kladno se rozkládá na ploše 692 km² v severozápadní části Středočeského kraje. Kladenský okres má zemědělsko-průmyslový charakter. Zemědělský potenciál je soustředěn severovýchodní části okresu, která navazuje na Polabskou nížinu. V jihozápadní části již nemá zemědělství tak výrazný ráz.

6.1.1. Horopisné údaje

Okres Kladno se nachází v oblasti Českého masivu. V severní části je kladenský okres součástí České tabule (Dolnooharské tabule), ve střední a jižní část připadá k Poberounské soustavě, která je tvořena Kladenskou tabulí, Křivoklátskou vrchovinou, Lánskou pahorkatinou a vrchovinou Džbán. Nejvyšším místem kladenského okresu je Vysoký vrch u Malých Kyšic (489m).

6.1.2. Podnebí a vodopisné poměry

Podnebí Kladenského okresu je poměrně teplé, mírně suché s mírnými zimami. Mezi nejteplejší a zároveň nejsušší oblast patří téměř bezlesá severní a střední část

okresu, která se nachází v dešťovém stínu pohraničních hor. Oblast jihu okresu je převážně kopcovitá a zalesněná s větším množstvím atmosférických srážek a nižšími průměrnými teplotami.

Kladenský okres je rozdělen na dvě povodí a to řeky Vltavy a Berounky. Hlavním tokem povodí Berounky je Loděnický potok. Povodí Vltavy je tvořeno sítí potoků nacházející se v severní části okresu, jako je potok Vranský, Zlonický, Bakovský a Červený. Na severu protékají potoky Svatojiřský a Zákolanský. Rybníční plochy nejsou příliš časté, nacházejí se zde pouze malé rybníční soustavy.

6.1.3. Zemědělství na okresu Kladno

Na severovýchodě okresu Kladno se nacházejí převážně černozemně a hnědozemě, které jsou vhodné pro pěstování obilovin a cukrové řepy. V západní, mírně zvlněné části se nacházejí především červenohnědé půdy vhodné pro pěstování chmele. V okolí Slaného převládá výsadba ovocných sadů.

Po roce 1989 došlo nejen k majetkové úpravě práv a vzniku nových právních forem podnikání, ale také ke změně ve struktuře rostlinné a živočišné výroby. V současné době je hlavním odvětvím pěstování obilovin a cukrové řepy, která po zrušení převážné části cukrovarů zaznamenává výrazný útlum. Na úkor snížení ploch krmných plodin se výrazně rozšiřuje pěstování řepky olejky. Z hlediska živočišné výroby, poklesl chov skotu téměř o 40% a chov prasat o 50%.

(Kolektiv autorů; Okres Kladno na prahu nového milénia aneb Kladensko a Slánsko v roce 2000,2000; Špecinger,O., 1989)

6.1.4 Struktura půdního fondu v okrese Kladno

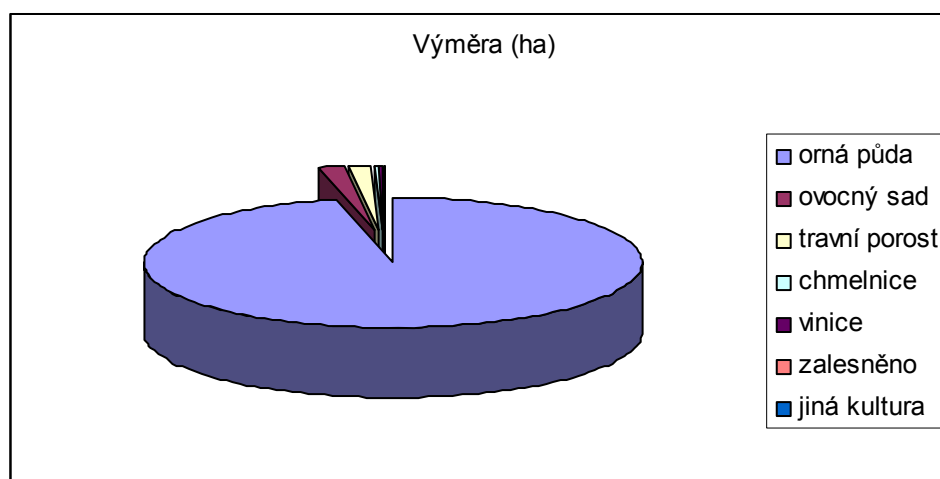
Jak již bylo řečeno pro okres Kladno je typická zemědělská prvovýroba, která je dána využíváním orné půdy, která tvoří 97% půdního fondu okresu Kladno. Převaha pěstování plodin na orné půdě je převážně zřejmé z údajů získaných z evidence LPIS pro okres Kladno.

Tabulka č.8 Zemědělský půdní fond okresu Kladno

Kultura	Výměra (ha)	Podíl výměry (%)	Počty bloků kultur
orná půda	40 171,35	96,41	3182
ovocný sad	699,06	1,68	90
Travní porost	613,71	1,47	262
Chmelnice	120,75	0,29	49
Vinice	51,83	0,12	13
zalesněno	7,13	0,02	6
jiná kultura	3,16	0,01	2

zdroj: statistika evidence LPIS ZAPÚ Kladno 2008

Graf č.8

zdroj: statistika evidence LPIS ZAPÚ Kladno 2008

Obrázek č.2

6.2. Region Beroun

6.2.1. Charakteristika okresu Beroun

Území okresu se nachází na mírné pahorkatině, která se nachází v pásmu od Barrandova ke Zdicům a vytváří prudké srázy strmých strání i holých skal. Přírozenou hranici vytváří na jihovýchodní straně pásmo Brd. Na severovýchodě přechází území v Pražskou plošinu. Do severozápadní části okresu zasahuje Křivoklátská pahorkatina. Terén okresu je značně členitý a výrazná údolí se táhnou větších toků, jako je řeka Berounka. Výrazné údolí se nachází podél řeky Litavky, jejímiž přítoky jsou potoky Červený, Stroupnický a Chumavka. Další výrazné údolí je údolí potoka Svinařského. **Rovinné údolí zabírá jen malé plochy.** Charakteristická je pouze Pražská plošina na severovýchodě území a dále roviny mezi Hořovicemi a Žebrákem. Nejvyšší bod na území okresu je Velká Bába 615 m.n.m.(Charakteristika okresu Beroun 2004, 2004).

6.2.2. Zemědělství na okrese Beroun

Na okres Beroun je zastoupen výrobní typ řepařský 40,5% a bramborářský 59,5%. Celkově lze okres charakterizovat jako okrajově řepařský a okrajově bramborářský. Situace na okrese je charakterizována úbytkem zemědělské půdy, rozšiřováním zástavby, TTP a lesů. Z celkové výměry okresu je v CHKO Křivoklátské území zastoupena 10,5%.

zařazeno 26 437 ha a v CHKO Český kras 9 620 ha, což představuje 39% okresu. S tím souvisejí i omezené možnosti zemědělského využití. Nejúrodnější půdy se nacházejí v jižní části okresu. Vývoj živočišné výroby vykazuje pokles. Převážně stavy skotu se snížili téměř o 50% a stavy prasat o 11%. Celkově lze charakterizovat okres Beroun jako průmyslově - zemědělský s vyšší mírou zprůmyslnění a probíhajícím útlumem zemědělství (Charakteristika okresu Beroun 2004, 2004).

6.2.3. Struktura půdního fondu na okrese Beroun

Tabulka č.9 Zemědělský půdní fond okresu Beroun

	výměra (ha)	podíl výměry (%)	počet bloků
orná půda	20726,24	74,54	2513
Travní porost	6987,51	25,13	2330
jiná kultura	45,77	0,16	23
ovocný sad	19,78	0,07	29
Vinice	9,29	0,03	9
zalesněno	168	0,06	7
Celkem	27725	100	4911

zdroj: statistika evidence LPIS ZA-PÚ Beroun 2008

Graf č.9

zdroj: statistika evidence LPIS ZA-PÚ Beroun 2008

6.3. Analýza výsledků pro regiony Kladno a Beroun

Regiony Kladno a Beroun byly vybrány pro svou diferencovanou strukturu podmínek vhodných pro zemědělskou výrobu. V rámci své diplomové práce bych ráda prokázala závislost mezi počtem poskytnutých dotací a jejich strukturou právě v závislosti na charakteru terénu v daných regionech.

6.3.1. Analýza podnikatelských subjektů

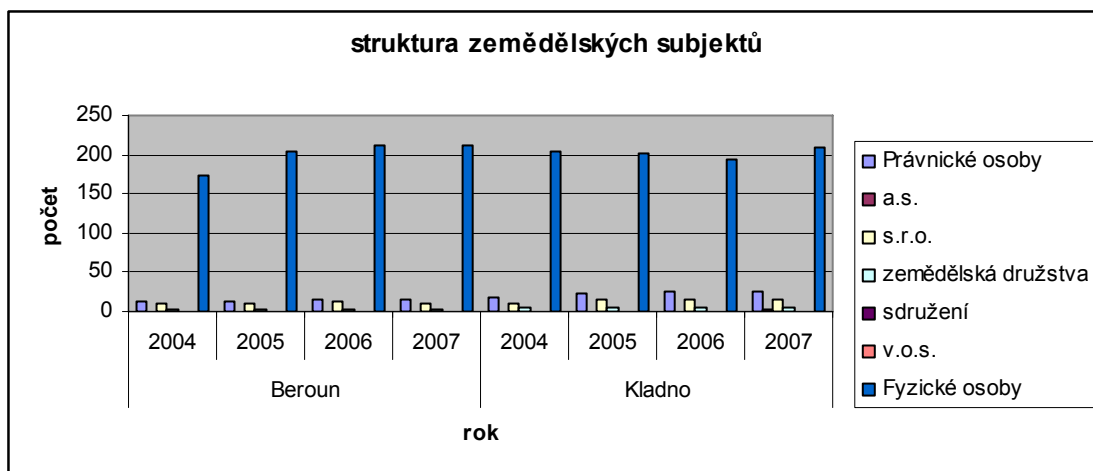
Na základě získaných údajů z registru žadatelů o dotace administrovaných Státním zemědělským intervenčním fondem, bylo možné sestavit strukturu a vývoj počtu žadatelských subjektů ve zkoumaných regionech Kladno a Beroun. O počtu subjektů bylo usuzováno na základě znalosti principů žádání o dotace SAPS, na které žádá každý zemědělský subjekt v daném regionu, který obhospodařuje aspoň 1 ha zemědělské půdy. O menších subjektech již neuvažujeme, protože jejich významnost z hlediska čerpání dotací není nevýznamná. Pro lepší porovnání byla sestavena tabulka, ve které je zřejmý vývoj počtu subjektů a jeho rozložení mezi jednotlivé formy podnikání. Celkový počet subjektů zaznamenal v průběhu let 2004 -2007 stabilní pozvolný vývoj bez výrazných odchylek od průměrného počtu 215 subjektů okresu Beroun a 225 subjektů okresu Kladno. V celkovém vyjádření pro rok 2007 připadá na jeden podnikatelský subjekt z celkové výměry zemědělského půdního fondu 27 725 ha na okrese Beroun a 41 664 ha na okrese Kladno. Průměrně 122,13 ha na okrese Beroun a 178,81 ha na okrese Kladno. Na grafickém vyjádření je dobře zřetelná převaha počtu hospodařících fyzických osob, nebo také soukromně hospodařících rolníků v obou regionech. Jejich podíl na všech podnikatelských subjektech tvoří 93,39% na okrese Beroun a 89,27% na okrese Kladno. Právnícké osoby tvoří pouhých 6,61% a 10,73% z celkového počtu subjektů. Nejvíce je zastoupena právní forma typu Společnost s ručením omezeným (s.r.o.), která se podílí na celkovém počtu subjektů 4,84% a 6,4% v jednotlivých regionech a podíl na celkovém počtu právníckých osob tvoří 73,33% (Beroun) a 60% (Kladno).

Tabulka č.10 Vývoj počtu podnikatelských subjektů

	Beroun				Kladno			
	2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007
Právnícké osoby	13	13	16	15	17	24	25	25
a.s.	1	1	1	1	1	1	1	2
s.r.o.	9	9	12	11	9	16	16	15
zemědělská družstva	3	3	3	3	6	6	6	6
Sdružení	0	0	0	0	0	1	1	1
v.o.s.	0	0	0	0	1	1	1	1
Fyzické osoby	173	204	212	212	203	202	195	208
Celkem	186	217	228	227	220	226	220	233

zdroj: SZIF, registr žadatelů o dotace

Graf č.10

zdroj: SZIF, registr žadatelů o dotace

6.4. Analýza žádostí poskytovaných z rozpočtu České republiky

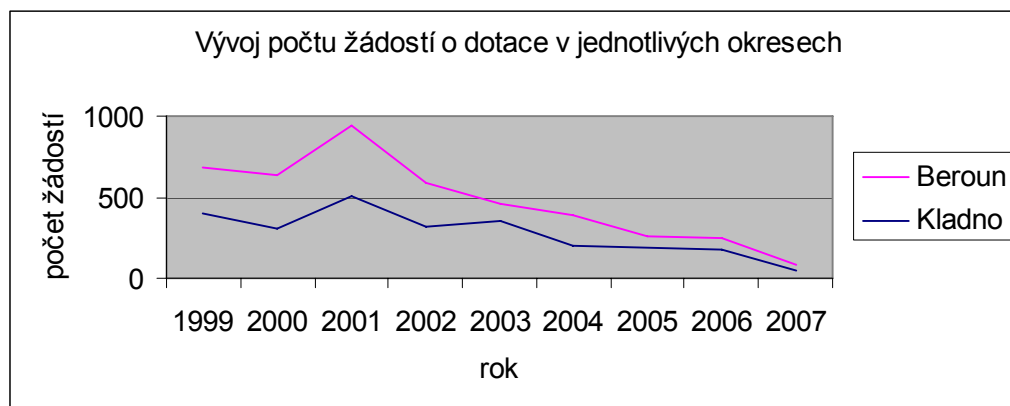
Na základě získaných údajů na ZA-PÚ Kladno a Beroun bylo možné sestavit přehled vývoje jednotlivých dotačních programů Mze v horizontu let 1999-2007 a vyznačit počet žádostí na jednotlivý program a dále byl vyznačen nejžádanější program v daném roce. Během zkoumaného období bylo žádáno na okrese Kladno na 44 programů a na okrese Beroun na 51 programů dle Zásad Mze. Pro názornost byla sestavena tabulka č.11. a graf č. 11, kde je srovnán počet žádostí a jejich vývoj v daném období pro oba regiony a vývoj objemu dotací ve srovnání s celkovou hodnotou objemu dotací v ČR (tabulka č.12)

Tabulka č.11 Vývoj počtu žádostí na okrese Kladno a Beroun

Počet žádostí	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Kladno	399	308	504	318	354	197	186	180	46
Beroun	284	332	436	270	107	191	68	71	36

zdroj: ZA-PÚ Kladno a Beroun

Graf č.11

zdroj: ZA-PÚ Kladno a Beroun

Tabulka č.12 Vývoj objemu čerpaných dotací na okrese Kladno a Beroun

Objem dotací (mil.Kč)	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Kladno	36,9	31,5	114,5	22,6	37,5	20,9	11,0	5,6	2,8
Beroun	0,2	0,3	95,3	43,8	17,4	12,3	5,6	63,7	1,7
ČR	9 019	10 580	11 638	7 350	7 111	1 316	1 277	1 990	X

zdroj: ZA-PÚ Kladno a Beroun

6.4.1. Vyhodnocení údajů pro okres Kladno

Na okrese Kladno se průměrná hodnota počtu žádostí dle Zásad Mze pohybovala na úrovni 277 žádostí (1999-2007). Během sledovaného období došlo k nejvyšší odchylce od průměru v roce 2001, kdy počet žádostí vzrostl 2, 2 x tj. o 227 žádostí, kdy bylo žádáno na program č. 420 týkající se náhrady za sucho. Dramatický pokles byl zaznamenán v roce 2007, kdy na dotační programy bylo podáno pouze 46 žádostí, což je pouze 20% průměrné hodnoty sledovaného období. Od roku 2001 dochází k postupnému poklesu počtu žádostí.

Za celkové období 1999-2007 bylo na okrese Kladno průběžně žádáno 44 dotačních programů. Průměrně za celé období bylo použito v jednotlivých letech 10 dotačních programů. V roce 2003 jich bylo použito 16, což je nejvíce programů v průběhu období a nejméně připadá na rok 2007, kdy bylo využito pouze 7 programů ze 17 možných, což je tedy 41% využitých programů. Nejvyužívanější byl program 8.B. „Částečná náhrada nákladů spojených s neškodným odstraňováním kadáverů,

masokostních mouček a kafilerních tuků“, na který bylo podáno 46 žádostí, což tvoří 56% z průměru poskytnutých dotací ve sledovaném období (2002,2004-2007) na stejný druh dotačního programu. Dále byl použit program 8.E. „Národní ozdravovací program od infekční rinotracheitidy skotu (IBR). Počty žádostí na ostatní žádané programy jsou nevýznamné. V průběhu sledovaného období byl nejžádanější program 3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin, který se zabýval zvýšením kvality rostlinné produkce náhradou chemického ošetření ošetřením biologickým a to prostřednictvím použití certifikovaného osiva a sadby. Na tento program bylo možné žádat po tři dotační období a pro rok 2007 byl tento program zrušen, proto došlo k tak výraznému snížení počtu žádostí v tomto roce.

Celkový objem poskytnutých dotací na okrese Kladno zaznamenal v průběhu období 1999-2007 výrazný pokles o 34,1 mil. Kč tj o 92,5% z 36,9 mil. Kč na 2,8 mil. Kč. Průměrné meziroční tempo růstu je – 1,075. Průměrná hodnota objemu poskytnutých dotací je 31, 47 mil. Kč. Výrazná kladná odchylka od průměru 83, 03 mil. Kč byla zaznamenána v roce 2001, kdy objem dotace činil na okrese Kladno 114,5 mil.Kč, což bylo způsobeno nadměrným počtem žádostí, tento jev byl zmiňován výše. K záporné odchylce od průměru dochází od roku 2004, nejvyšší pokles byl zjištěn v roce 2007 a to o 28.67 mil. Kč.

Z hlediska podílu objemu dotací na okrese Kladno na celkovém objemu prostředků ČR poskytnutých dle Zásad Mze, činí tento podíl 0,4%v roce 1999 a 0,28% v roce 2006. Průměrně za celé sledované období 1999-2007 se objem dotací na okrese Kladno podílí na rozpočtu Mze 0,52%.

Z přílohy č.7 pro sledované období jasně vyplývá proměnlivost struktury žádostí na jednotlivé programy. Bylo zjištěno, že počet žádostí na dotační programy týkající se hospodaření na orné půdě a chovu dobytka (program 3. a 8.B.) byly značně vyšší a měly trvalejší charakter, než programy specializované na činnosti, které přímo nesouvisejí s tradičním obhospodařováním orné půdy a chovu dobytka, jako je dotační titul např. 9.E. Školní závody“, 1.R.Restrukturalizace ovocných sadů“ atd . Jejich počty jsou téměř zanedbatelné vzhledem k počtu hospodařících subjektů, které hospodaří na 96% orné půdy.

6.4.2. Vyhodnocení údajů pro okres Beroun

Průměrný počet žádostí dle Zásad Mze na okrese Beroun se ve sledovaném období 1999-2007 pohyboval na hranici 199 žádostí. Výrazná kladná odchylka od zjištěného průměru byla zaznamenána v roce 2001, kdy počet žádostí vzrostl o 237 žádostí. Jak již bylo uvedeno výše v tomto roce bylo mimořádně žádáno na program č. 420 týkající se náhrady za sucho a na program č. 505Z „Zalesnění zemědělské půdy“. K nejvýraznější záporné odchylce od průměru došlo v roce 2007, kdy poklesl počet žádostí o 163 na pouhých 36 žádostí, což je pouhých 18% průměrné hodnoty.

Ve sledovaném období 1999-2007 bylo využito celkem 51 dotačních programů, jejichž přehled je uveden v příloze č.8. Průměrný počet žádaných programů je v daném období 8 programů. Výrazná kladná odchylka byla zaznamenána v roce 2000, kdy bylo využito programů 18, což byl nárůst o 125% od zjištěného průměru. Nejvyšší záporná odchylka od průměru byla zjištěna pro rok 1999, kdy na okrese Beroun byly použity pouze 3 dotační programy.

Z hlediska jednotlivých dotačních programů je opět využíván program 3.“ Podpora ozdravování polních a speciálních plodin (2003-2006)“, program 8.B. (2002-2003,2005-2007), který byl žádán v průběhu několika let. V průběhu období 1999-2001 došlo k podávání většího počtu žádostí na programy týkající se zalesňování zemědělské půdy. Počty žádostí plně odpovídají charakteru popisovaného okresu. Tzn. že více žádostí bylo podáváno na dotační programy týkající se zalesňování a zatravnění zemědělské půdy, než na programy týkající se obhospodařování orné půdy a chovu hospodářských zvířat.

Objem poskytnutých dotací na okrese Beroun zaznamenal v průběhu období 1999-2007 výrazné výkyvy. Průměrný objem poskytnutých dotací byl 26,7 mil. Kč. Nejvyšší kladné odchylky bylo dosaženo v roce 2001. Tato kladná odchylka dosáhla hodnoty 68,6 mil. Kč, kdy objem poskytnutých dotací činil 95,3 mil. Kč. V roce 2006 bylo opět dosaženo výrazné kladné odchylky 37 mil. Kč a objem dotací dosáhl hodnoty 63,7 mil. Kč. Nejvyšší záporné odchylky bylo dosaženo v letech 1999-2000, kdy objem dotací činil pouze 0,2 a 0,3 mil. Kč, což představuje pokles oproti průměrné hodnotě o 99,25%. Ve srovnání s okresem Kladno, kde objem dotací vykazuje pokles bez

výrazných výkyvů, okres Beroun vykazuje výrazné odchylky v průběhu sledovaného období.

Podíl objemu dotací na celkovém rozpočtu Mze na financování dotací dle Zásad byl v roce 1999 nepatrný a pohyboval kolem 0,002%. V roce 2006 došlo k nárůstu podílu na 3,2%. Ve sledovaném období se průměrný podíl pohyboval na 0,68%, což je vyšší podíl než na okrese Kladno.

6.5. Vyhodnocení vývoje podpor administrovaných SZIF

Dotace čerpané v rámci Jednotné žádosti jsou plně v kompetenci Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF), který plní funkci platební agentury. Administruje podané žádosti, vyplácí finanční prostředky žadatelům a provádí kontroly. Podávání žádostí na okrese Kladno a Beroun probíhá jednotně, kdy žadatelé odevzdávají vyplněné žádosti na místně příslušnou Zemědělskou agenturu Mze, která následně předává žádosti SZIF k potřebné administraci.

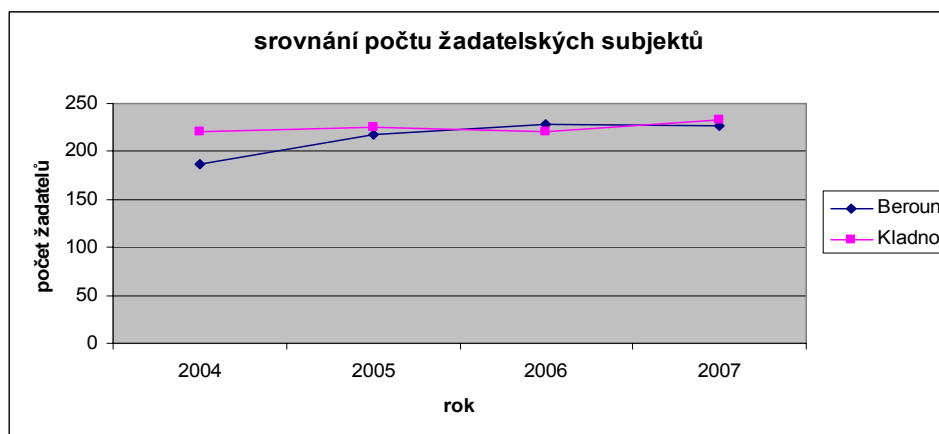
Vývoj počtu žadatelských subjektů (tabulka č. 13) odpovídá vývoji počtu zemědělských subjektů na jednotlivých okresech, jelikož každý zemědělský subjekt žádá na podpory SAPS, jak již bylo zmíněno výše.

Tabulka č.13 Srovnání počtu žadatelských subjektů v rámci Jednotné žádosti

	2004	2005	2006	2007
Beroun	186	217	228	227
Kladno	220	226	220	233

zdroj: SZIF, registr žadatelů o dotace

Graf č.12

zdroj: SZIF, registr žadatelů o dotace

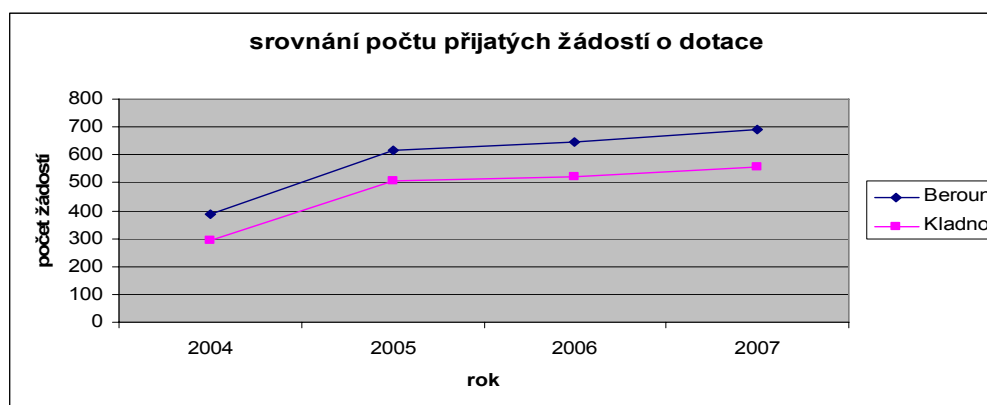
Významnějšími ukazateli jsou počet všech přijatých žádostí a objem vyplacených finančních prostředků ve sledovaném období 2004- 2007. V tabulce 15 je naznačen vývoj počtu přijatých žádostí, který se v obou regionech v průběhu let zdvojnásobil. Na okrese Beroun z 389 žádostí (2004) na 692 žádostí (2007), což představuje nárůst o 303 žádostí tj. o 77,8%. Na okrese Kladno došlo ke stejnému trendu růstu počtu žádostí jako na okrese Beroun, z 292 (2004) na 556 (2007) žádostí, což opět představuje nárůst o 264 žádostí, tj. o 90,4% . Výrazný nárůst byl zaznamenán v roce 2005. Výrazná záporná odchylka 389 žádostí (Beroun) a 292 žádostí (Kladno) od průměrného počtu žádostí (585 Beroun a 469 Kladno) byla zaznamenána v roce 2004, kdy ČR vstoupila do EU a čerpání dotací bylo pro zemědělce novým zdrojem financování. Bylo možné čerpat pouze dotace typu SAPS, LFA a AEO. Později došlo k rozšíření struktury dotací a informovanosti zemědělců, proto od roku 2005 došlo k nárůstu počtu žádostí, který je patrný z grafu č.13.

Tabulka č.14 Vývoj počtu všech podaných žádostí v jednotlivých regionech

	2004	2005	2006	2007
Beroun	389	614	648	692
Kladno	292	505	523	556

zdroj: SZIF, registr žadatelů o dotace

Graf č.13

zdroj: SZIF, registr žadatelů o dotace

Dalším důležitým ukazatelem je objem vyplacených finančních prostředků ve sledovaném období.

Na okrese Beroun došlo k pozvolnému růstu objemu vyplacených finančních prostředků bez výrazných odchylek od průměrné hodnoty 160 mil. Kč za dané období (graf č.14). Od roku 2004 se objem vyplacených finančních prostředků zvýšil o 81% ze 102 mil. Kč na 185 mil. Kč. Na jeden podnikatelský subjekt bylo vyplaceno v r. 2004 550 249 Kč a v roce 2007 vzrostl objem vyplacených finančních prostředků na 817 119 Kč, což představuje nárůst o 266 870 Kč tj. o 48% a ve srovnání s růstem počtu podniků, tj. růst o 22% z 186 na 227 podniků v letech 2004-2007, lze říci, že růst objemu vyplacených finančních prostředků na jeden podnik je 2x rychlejší než růst počtu podniků v daném regionu. Dále byl zjištěn objem vyplacených finančních prostředků na jednu podanou žádost, který činí 263 101 Kč v r. 2004 a 268 043 Kč v r. 2007, což je nárůst o 1,87% , ale ve srovnání s růstem počtu žádostí, který v průběhu sledovaného období činil 77,8% je jeho růst 41 x pomalejší.

Okres Kladno v průběhu sledovaného období zaznamenal zápornou odchylku 101 mil. Kč od průměrné hodnoty 198 mil. Kč , kdy se objem čerpaných dotací pohyboval na hodnotě 97 mil. Kč, což je pokles o 51%. Od roku 2004 do r. 2007 se zvýšil objem prostředků o 161 mil. Kč. Na jeden podnikatelský subjekt bylo v roce 2004 vyplaceno 441 301 Kč. V roce 2007 již tato hodnota činila 1 109 625 Kč, což představuje nárůst o 151%. Ve srovnání s růstem počtu žadatelských subjektů, jejichž počet vzrostl za období 2004-2005 o 5,9% je růst objemu finančních prostředků na jeden subjekt 25x rychlejší, než růst počtu žadatelských subjektů za dané období. Dále můžeme vyjádřit objem vyplacených prostředků na jednu žádost. V r.2004 připadlo na jednu žádost 332 487 Kč a v roce 2007 465 004 Kč, což je nárůst o 39%. Ve srovnání s růstem počtu žádostí, který vzrostl o 90%, je růst objemu finančních prostředků na jednu žádost 2,3x pomalejší.

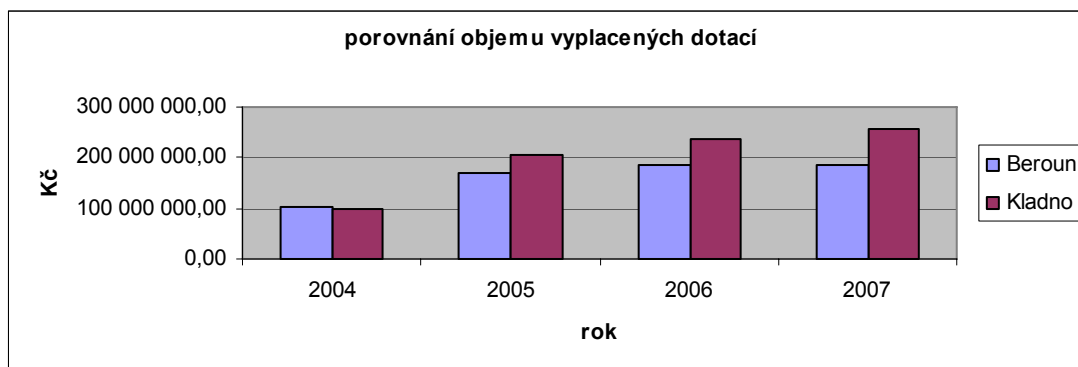
Tabulka č.15 Vývoj objemu poskytnutých finančních prostředků

Objem dotací (Kč)	2004	2005	2006	2007
Beroun	102 346 426,63	170 461 339,08	186 665 222,63	185 486 232,00
Kladno	97 086 288,19	203 365 094,86	237 697 610,62	258 542 678,19

zdroj: SZIF, registr žadatelů o dotace

Graf č.14.

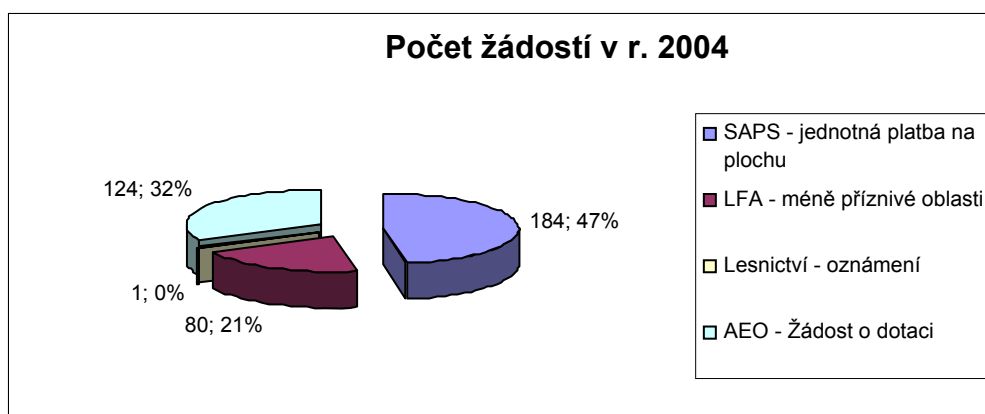
zdroj: SZIF, registr žadatelů o dotace

6.5.1. Struktura dotací na okrese Beroun a Kladno

Struktura dotací na okrese Kladno a Beroun kopíruje charakter půdního fondu. V průběhu sledovaného období 2004-2007 se vyvíjela struktura a počet dotačních titulů dle pravidel SZP, ale nedocházelo ke změně proporcionality jednotlivých dotací. Následující grafy zobrazují postupný vývoj struktury žádostí v jednotlivých letech.

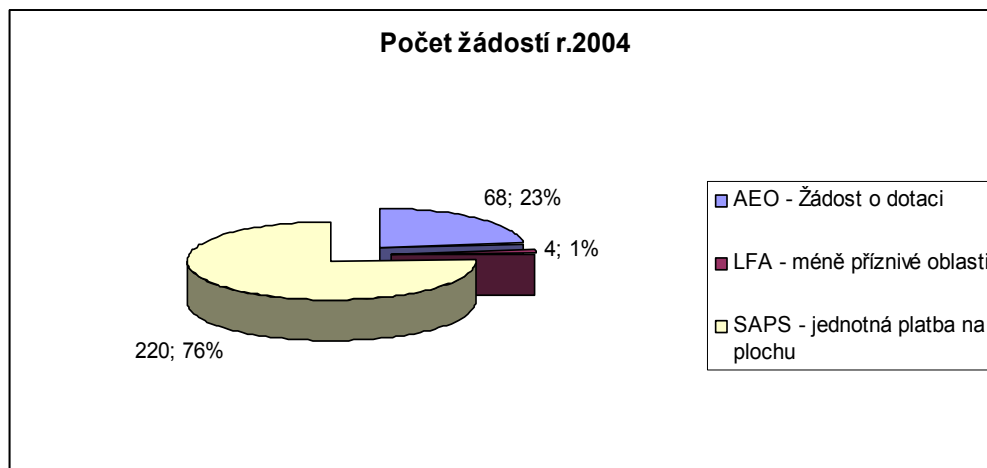
V roce 2004 docházelo k prvnímu čerpání z fondů EU. Nejvýznamnější dotace byla tomto roce Jednotná platba na plochu (SAPS), která zaujímala nejvyšší podíl 47% na okrese Beroun a 62% na okrese Kladno. Rozdíl je zřetelný v čerpání dotací na méně příznivé oblasti, kdy na okrese Beroun tvoří tato dotace podíl 21% a na okrese Kladno pouze 1%, což je dáno strukturou půdního fondu každého okresu.

Graf č.15 Beroun

zdroj: SZIF, registr žadatelů o dotace

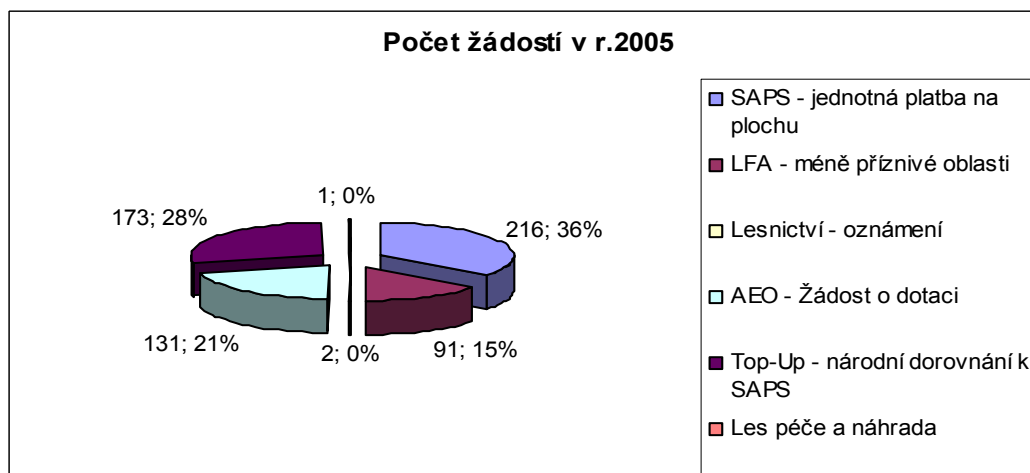
Graf č.16 Kladno

zdroj: SZIF, registr žadatelů o dotace

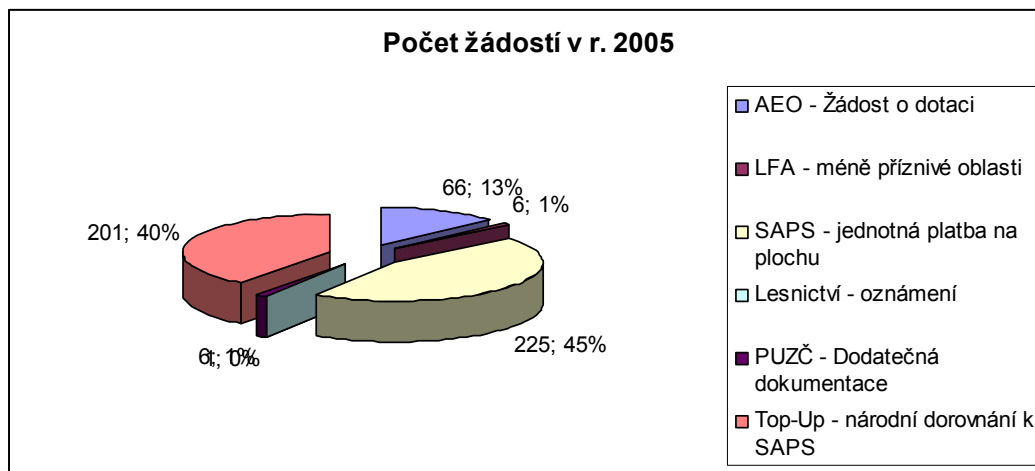
Rok 2005 přinesl rozšíření struktury dotací o nové dotační tituly, jako je doplňková platba TOP-UP a předčasné ukončení zemědělské činnosti. Mezi nejvýznamnější dotace opět patří SAPS (36% Beroun, 45% Kladno), doplňková platba TOP-UP, která byla spojena s produkcí tvořila 28% na okrese Beroun a 40% na okrese Kladno. Z hlediska významnosti lze také zmínit čerpání dotací na agroenvironmentální opatření (21% Beroun, 13% Kladno). Na okrese Beroun lze také významné považovat čerpání dotací na méně příznivé oblasti, které tvoří 15% podaných žádostí.

Graf č.17 Beroun

zdroj: SZIF, registr žadatelů o dotace

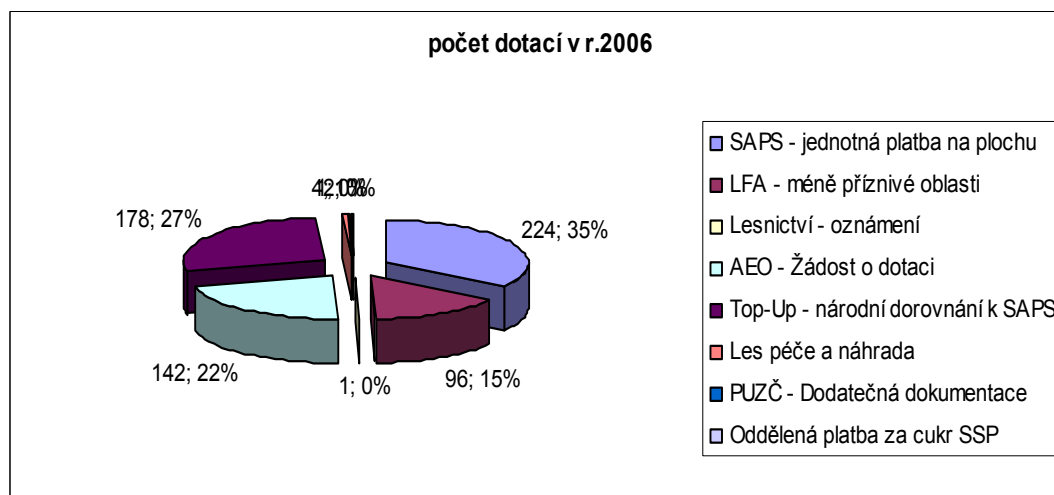
Graf č.18 Kladno

zdroj: SZIF, registr žadatelů o dotace

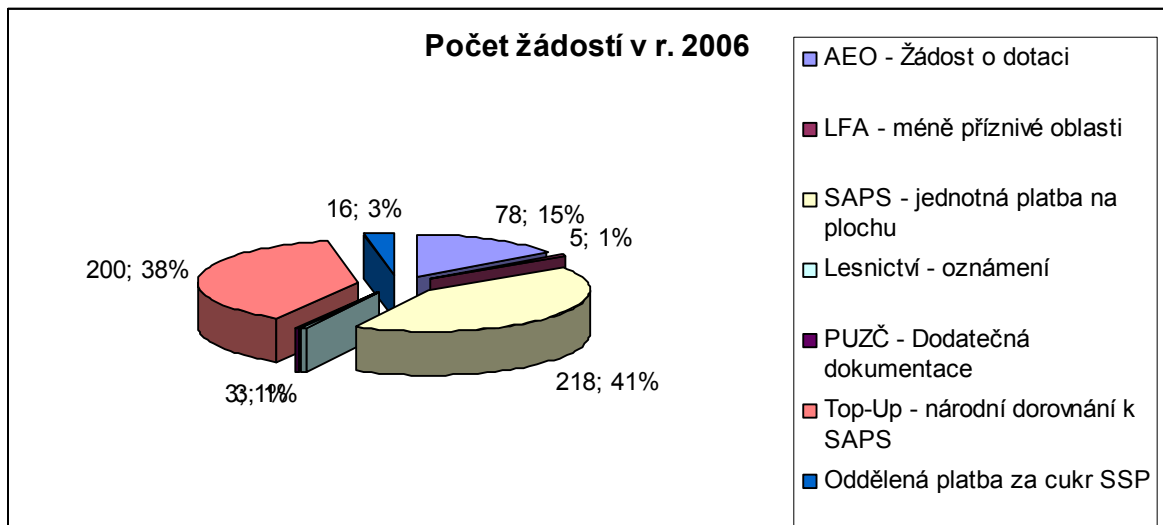
V roce 2006 nedošlo k výrazné odchylce od předchozího vývoje, pouze došlo k rozšíření struktury dotací o oddělenou platbu na cukr. Zajímavostí je, že okres Kladno jako historicky významná řepářská oblast se podílí na oddělené platbě na cukr pouze 3% z celkových žádostí. Na tuto platbu čerpá pouze 16 zemědělských podniků na tomto okrese. Tato situace byla způsobena zavíráním velkého počtu cukrovarů a vysokými náklady na dopravu cukrové řepy do nejbližších cukrovarů, či lihovarů.

Graf č.19. Beroun

zdroj: SZIF, registr žadatelů o dotace

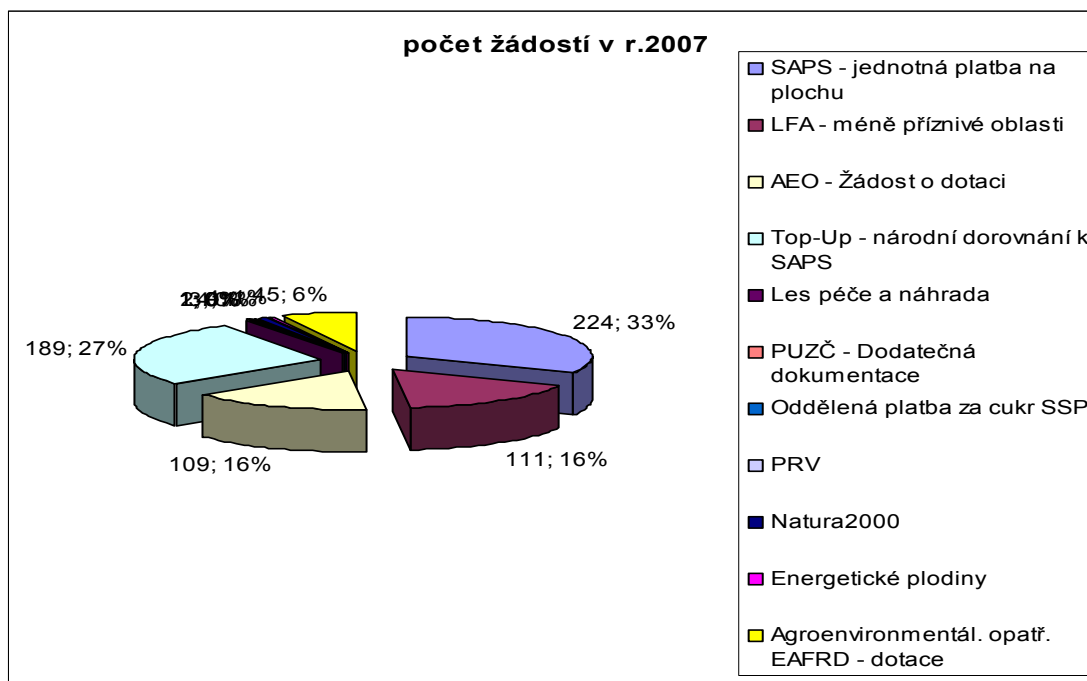
Graf č.20 Kladno

zdroj: SZIF, registr žadatelů o dotace

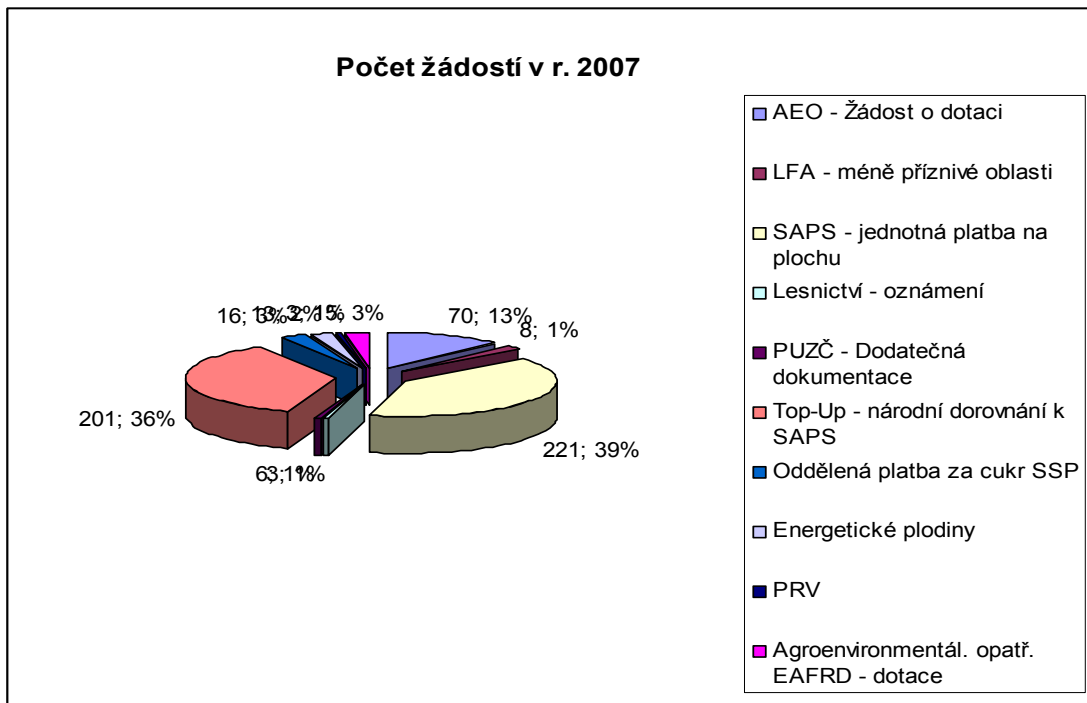
Rok 2007 přinesl nové programové období 2007-2013, kdy byl založen nový strukturální fond EAFRD pro vyplácení peněžních prostředků na dotace pro HRDP a OP Zemědělství. V tomto roce také došlo k výraznému rozšíření struktury dotací o dotace Programu rozvoje venkova (PRV), Natury 2000 na okrese Beroun, energetické plodiny a o agroenvironmentální opatření hrazená z EAFRD. V průběhu tohoto období se význam jednotlivých dotací nezměnil. Nejvýznamnější podíly opět zaujímají dotace typu SAPS, TOP-UP, AEO na okrese Kladno i Beroun.

Graf č.21. Beroun

zdroj: SZIF, registr žadatelů o dotace

Graf č.22. Kladno

zdroj: SZIF, registr žadatelů o dotace

6.5.2.Srovnání vývoje objemu dotací na okrese Kladno a Beroun

6.5.2.1.Agroenvironmentální opatření

Podle následující tabulky a grafu je zřejmé, že agroenvironmentální opatření je současně z části hrazeno ze zdrojů EU (75%) a ze státního rozpočtu ČR (25%). Průměrně bylo na toto opatření na okrese Beroun podáno 126 žádostí a na okrese Kladno 70 žádostí, což je téměř o polovinu méně. Celkový objem čerpaných prostředků se průměrně pohybuje na okrese Beroun kolem 30,66 mil. Kč. K výrazné odchylce od průměrné hodnoty došlo v roce 2007, kdy hodnota čerpaných prostředků poklesla o 8,58 mil. Kč., což je 27,98%. Průměrná hodnota celkového objemu finančních prostředků na okrese Kladno se pohybuje kolem 22,74 mil. Kč, což je rozdíl oproti okresu Beroun jen o 7,92 mil. Kč. K výrazným odchylkám v průběhu sledovaného období nedošlo. K poklesu čerpaných finančních prostředků došlo také z důvodu změny programového období, kdy noví uchazeči o podporu mohli své žádosti podávat prostřednictvím Programu rozvoje venkova (PRV). Celkový objem vyplacených prostředků v ČR na AEO, které je hrazeno z Horizontálního plánu rozvoje venkova činí v roce 2007 3,536 mld. Kč. Podíl jednotlivých okresů na celkovém objemu ve srovnání k roku 2007 je nepatrný. Na okrese Kladno se při použití průměrné hodnoty pohybuje kolem 0,64% a na okrese Beroun kolem 0,86%.

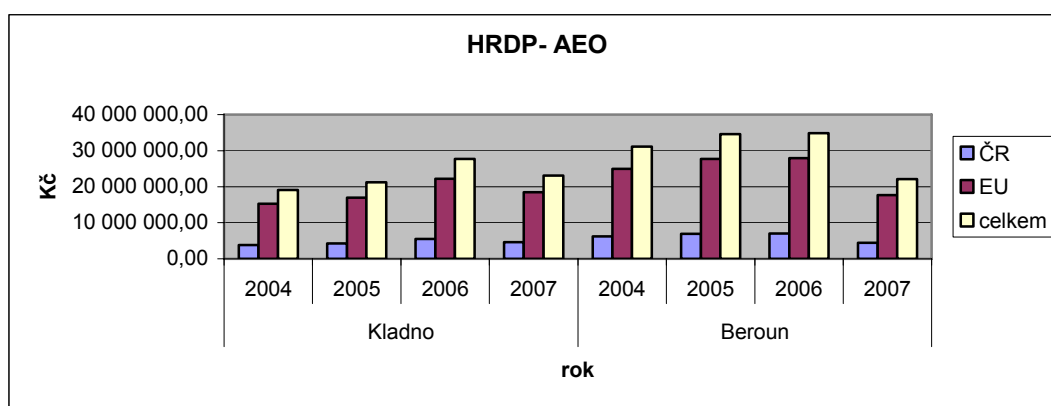
Pokles počtu žádostí v jednotlivých okresech je způsoben vznikem Programu rozvoje venkova (PRV), kdy dochází ke změně žádání. Patrný je rozdíl v jednotlivých okresech. Na okrese Beroun je podán téměř dvojnásobný počet žádostí, což je opět způsobeno charakterem daného regionu s méně příznivými podmínkami pro zemědělství. Dle praxe jsou nejvíce žádaným podopatřením meziplodiny, které od roku 2009 budou zrušeny. Objemy dotací čerpaných jsou v obou regionech téměř stejné, což je způsobeno výpočtem dotací, které jsou počítané na hektar půdy. Tudíž lze říci, že na okrese Kladno je čerpáno na větší půdní celky. Hlavním omezením je fixace výměry po dobu 5 let, což je spojeno s odolností zemědělců vůči riziku k případným změnám výměry půdy.

Tabulka č.16 HRDP- Agroenvironmentální opatření

	Kladno				Beroun			
mil.Kč	2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007
ČR	3.81	4.23	5.53	4.61	6.22	6.91	6.97	4.41
EU	15.26	16.95	22.13	18.45	24.8	27.67	27.90	17.66
celkem	19.07	21.19	27.66	23.06	31.11	34.59	34.87	22.08
počet žádostí	68	66	78	70	124	131	142	109

zdroj: SZIF, registr žadatelů o dotace

Graf č. 23

zdroj: SZIF, registr žadatelů o dotace

6.5.2.2. Méně příznivé oblasti a oblasti s environmentálním omezením

Financování méně příznivých oblastí opět probíhá podle stejného modelu, kdy platby plynou z rozpočtu EU a ze státního rozpočtu ČR.

Průměrný počet žádostí se na sledovaných okresech rapidně liší, což vyplývá z charakteru půdního fondu. Průměrný počet žádostí na okrese Beroun se pohybuje kolem 94, narozdíl od tohoto okresu na okrese Kladno je průměrný počet žádostí 5. V obou těchto okresech lze pozorovat mírný růst objemu vyplacených finančních prostředků během sledovaného období. Na okrese Kladno je průměrné meziroční tempo růstu 0,19 mil. Kč. a na okrese Beroun se toto tempo růstu pohybuje kolem 0,32 mil.Kč. V průběhu sledovaného období nebyly identifikovány výrazné odchylky od průměrných hodnot objemů vyplacených prostředků.

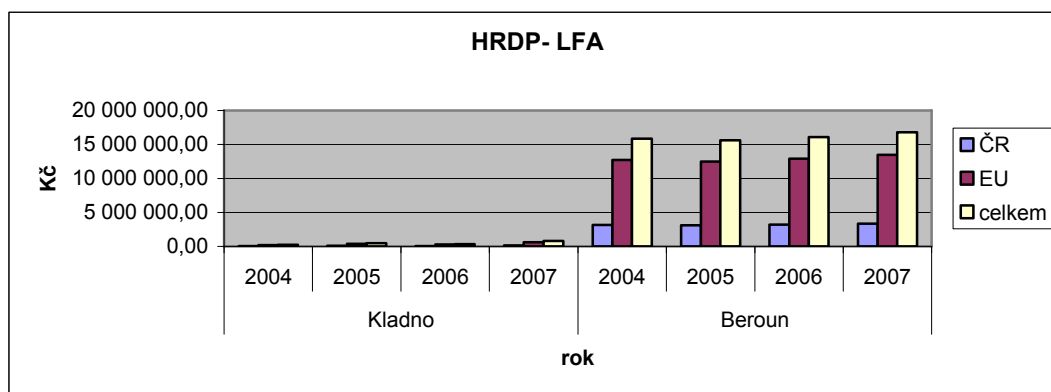
Celkový objem vyplacených finančních prostředků na méně příznivé oblasti v ČR za rok 2007 představuje 95 067 515 Kč. Podíl jednotlivých okresů na tomto celkovém objemu je rozdílný. Okres Beroun se podílí na celkovém objemu z 16, 92%. Okres Kladno zaujímá podíl pouze 0,47%.

Tabulka č.17 HRDP- Méně příznivé oblasti

mil. Kč	Kladno				Beroun			
	2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007
ČR	0,04	0,093	0,06	0,15	3.16	3.12	3.21	3.36
EU	0,18	0,37	0,27	0,63	12.70	12.48	12.87	13.45
Celkem	0,23	0,46	0,34	0,79	15.86	15.61	16.09	16.82
počet žádostí	4	6	5	8	80	91	96	111

zdroj: SZIF, registr žadatelů o dotace

Graf č.24

zdroj: SZIF, registr žadatelů o dotace

6.5.2.3. Jednotná platba na plochu (SAPS)

Jednotná platba na plochu je charakteristická rozdílným způsobem financování od opatření zmíněných výše, kdy finanční prostředky plynou pouze z rozpočtu EU, což je názorně zobrazeno v grafu 28.

Průměrná hodnota čerpaných finančních prostředků na okrese Kladno je 101,02 mil.Kč a na okrese Beroun je průměrná hodnota 69, 68mil. Kč. Tento rozdíl je způsoben velikostí půdního fondu, kdy rozloha okresu Kladno činí 41 tis.ha a okresu Beroun je 27 tis.ha, což je výměra 1,5 nižší než na okrese Kladno. Při porovnání průměrných hodnot, lze konstatovat, že i tato hodnota je 1,5 nižší než na okrese Kladno. V průběhu sledovaného období došlo v okresech k postupnému růstu čerpaných finančních prostředků. Průměrné meziroční tempo růstu je na okrese Kladno 17,62 mil.Kč a na okrese Beroun je tato hodnota 9, 64 mil. Kč. Základní výhodou tohoto druhu dotace je snadná administrace a minimální požadavky.

Hodnota vyplacených prostředků na SAPS v ČR v roce 2007 byla 10 mld. Kč. Podíl jednotlivých okresů na celkových vynaložených finančních prostředcích v ČR byl na okrese Kladno 0,53% a na okrese Beroun 0,36%.

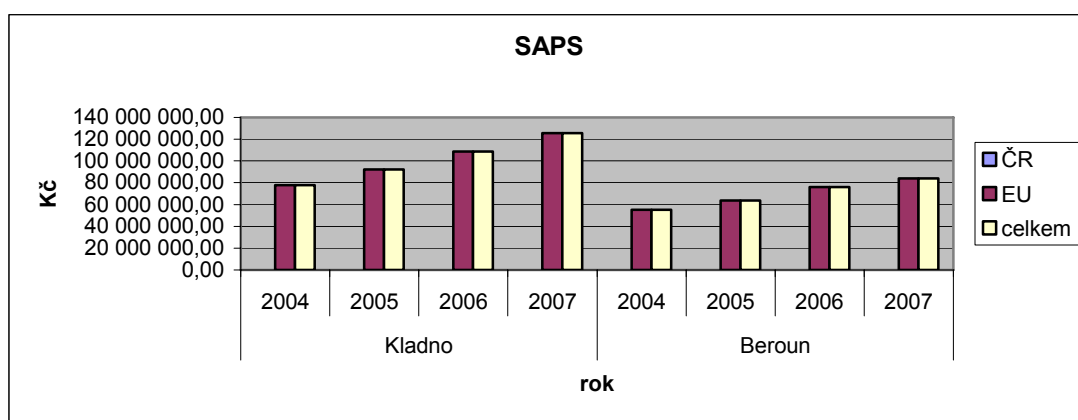

Tabulka č.18 Jednotná platba na plochu (SAPS)

mil.Kč	Kladno				Beroun			
	2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007
ČR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
EU	77.77	92.07	108.64	125.65	55.14	63.65	75.87	84.08
Celkem	77.77	92.07	108.64	125.65	55.14	63.65	75.87	84.08
počet žádostí	220	225	218	221	184	216	224	224

zdroj: SZIF, registr žadatelů o dotace

Graf č.25

zdroj: SZIF, registr žadatelů o dotace

6.5.2.4. Národní doplňková platba (TOP-UP)

Z následujícího grafu 29 je zřejmé, že dorovnání jednotné platby na plochu je zcela financováno ze zdrojů státního rozpočtu ČR.

Průměrné hodnoty čerpaných finančních prostředků během sledovaného období 2005-2007 se pohybovaly na okrese Kladno na 90,18 mil.Kč a na okrese Beroun na 56,26 mil.Kč. V průběhu sledovaného období nedošlo v jednotlivých okresech k výrazným odchylkám od průměrných hodnot čerpaných finančních prostředků a počtu podaných žádostí.

Na doplňkové platby bylo vynaloženo ze státního rozpočtu v roce 2007 7 mld.Kč. Okres Kladno se na celkových finančních prostředcích podílí 1,13% a okres Beroun 0,71%.

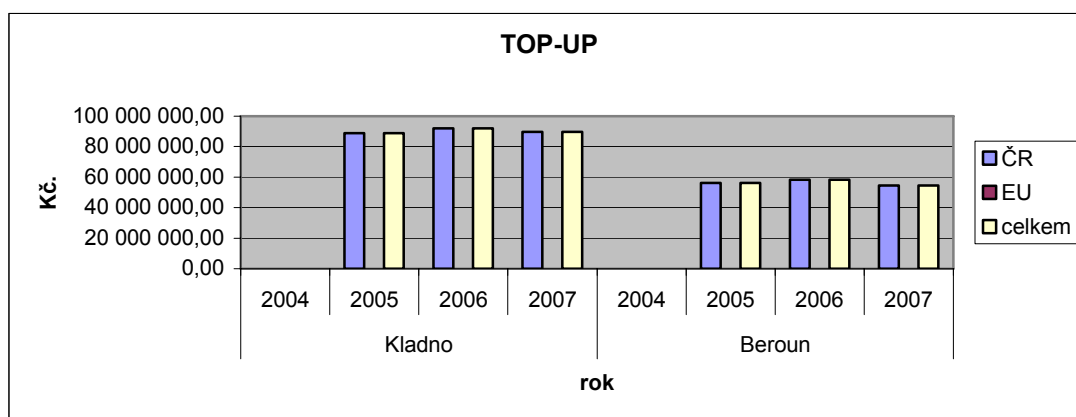
Velkou změnou v čerpání doplňkových dotací je jejich odpoutání od produkce.

Tabulka č.19 Národní doplňková platba (TOP-UP)

	Kladno				Beroun			
mil.Kč	2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007
ČR	0	88.83	92.01	89.71	0	56,10	58,27	54,41
EU	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	0	88.83	92.01	89.71	0	56,10	58,27	54,41
počet žádostí	0	201	200	201	0	173	178	189

zdroj: SZIF, registr žadatelů o dotace

Graf č.26

zdroj: SZIF, registr žadatelů o dotace

6.5.2.5. Oddělená platba za cukr (SSP)

Dle následující tabulky 21 a grafu 30 lze zjistit, že tato platba je financována od roku 2006 a to výhradně ze zdrojů EU.

Celkový počet žádostí na oddělenou platbu za cukr je nepatrný, hlavně na okrese Kladno, který je charakterizován jako řepářská oblast. Podíl počtu žádostí na všech žádostech podaných na SAPS, která je podmínkou pro poskytnutí této žádosti je na okrese Kladno 7,23% a na okrese Beroun pouhá 0,89 %. Na základě grafického znázornění je zřejmé, že se objem vyplacených prostředků zvyšuje v obou okresech. Průměrná hodnota finančních prostředků na okrese Kladno byl 9,26 mil.Kč a na okrese Beroun 0,53 mil.Kč.

Na oddělenou platbu za cukr bylo v roce 2007 celkem vyplaceno 515 mil.Kč. Podíl okresu Kladno na celkových vyplacených finančních prostředcích byl v roce 2007 1,79% a na okrese Beroun je tento podíl nižší a to 0,10%.

Nízký počet žádostí na tuto platbu je způsoben především ukončením činnosti téměř všech cukrovarů na jednotlivých okresech. Dovoz řepy do jediného cukrovaru

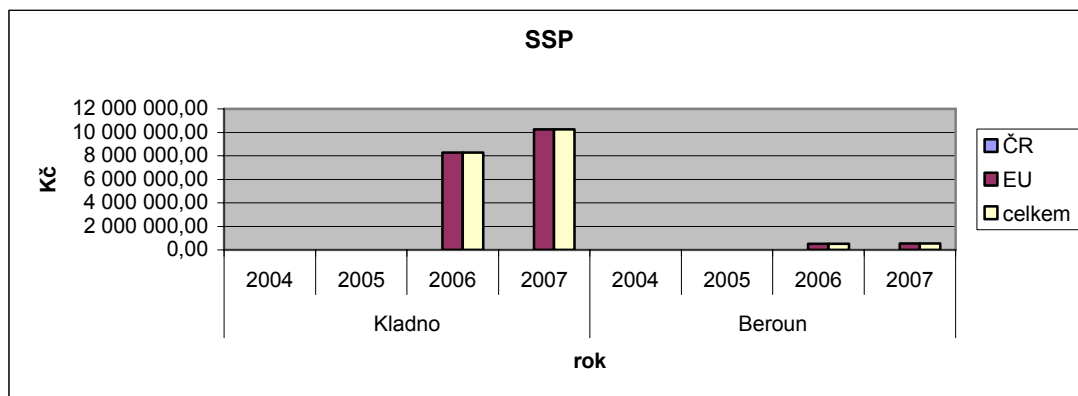
TTD Dobrovice a.s., který se nachází u Mladé Boleslavi, představuje vysoké dopravní náklady pro jednotlivé zemědělce na okrese Kladno a Beroun.

Tabulka č.20 Oddělená platba za cukr (SSP)

mil.Kč	Kladno				Beroun			
	2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007
ČR	0	0	0	0	0	0	0	0
EU	0	0	8.26	10.27	0	0	0,51	0,55
Celkem	0	0	8.26	10.27	0	0	0,51	0,55
počet žádostí	0	0	16	16	0	0	2	2

zdroj: SZIF, registr žadatelů o dotace

Graf č.27

zdroj: SZIF, registr žadatelů o dotace

6.5.2.6. Předčasné ukončení zemědělské činnosti (PUZČ)

Opatření předčasné ukončení zemědělské činnosti je hrazeno z části rozpočtu EU a z části ze státního rozpočtu ČR.

Počet žádostí na toto opatření je malý. Na okrese Kladno se průměrná hodnota pohybuje kolem 6 žádostí a na okrese Beroun byla podána pouze 1 žádost. Průměrná hodnota vyplacených finančních prostředků na okres Kladno je 0,71 mil. Kč a na okrese Beroun 0,11 mil.Kč.

Celkové vyplacené prostředky na opatření Předčasné ukončení zemědělské činnosti roce 2007 v ČR byly 57 904 474 Kč. Na okrese Kladno se podíl na celkových prostředcích pohybuje kolem 1,26% a na okrese Beroun kolem 0,19%.

Předčasné ukončení zemědělské činnosti zemědělců je dobrým nástrojem, jak dosáhnout zlepšení životní úrovně bývalých zemědělců. Dále představuje možnost pro mladé začínající zemědělce, jak získat potřebný vstupní kapitál pro počátek hospodaření

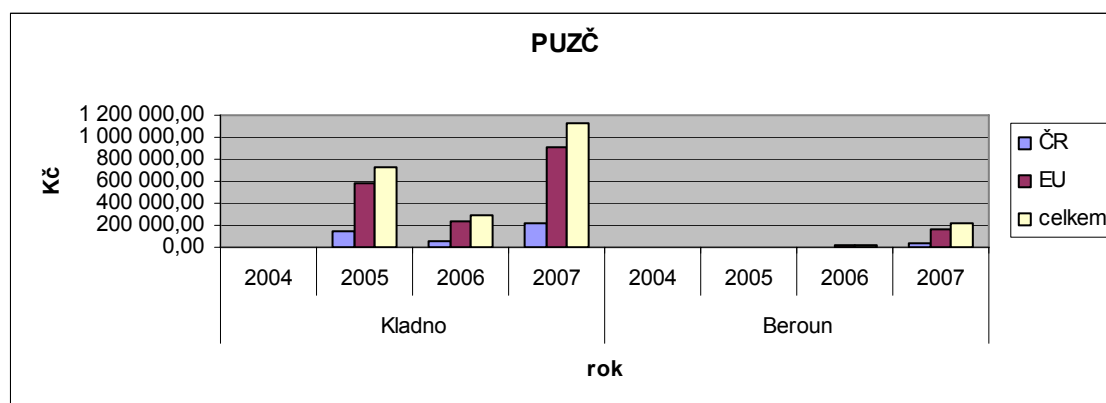
bez výrazného zadlužování u finančních institucí. Ovšem specifický charakter zemědělství vzhledem k jeho rozdělení pracovních činností během roku a celkový vývoj agrárního sektoru v ČR příliš nemotivují mladé k zahájení podnikatelské činnosti v zemědělství.

Tabulka č.21 Předčasné ukončení zemědělské činnosti

mil.Kč	Kladno				Beroun			
	2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007
ČR	0	0,14	0,05	0,22	0	0	0,003	0,042
EU	0	0,58	0,22	0,90	0	0	0,014	0,168
Celkem	0	0,73	0,28	1,12	0	0	0,017	0,210
počet žádostí	0	6	3	6	0	0	1	1

zdroj: SZIF, registr žadatelů o dotace

Graf č.28

zdroj: SZIF, registr žadatelů o dotace

6.5.2.7. Energetické plodiny

Na energetické plodiny bylo možné žádat od roku 2007. Podle následující Tabulky 23 je možné zjistit, že tato platba je zcela hrazena z rozpočtu EU. Celkový podíl žádostí na energetické plodiny z celkových žádostí podaných na SAPS je 5,8% na okrese Kladno a 1,78% na okrese Beroun.

Energetické plodiny nejsou pěstovány pro potravinářskou výrobu, ale pro výrobu průmyslových výrobků, tudíž tak výrazně nezáleží na kvalitě produkce dané plodiny. Výrazným kladem je nenáročnost na půdní podmínky, což je vhodné pro oblasti s méně příznivými podmínkami, jako je například okres Beroun. Dalším pozitivem je možné použití zemědělské techniky jako při pěstování plodin standardních

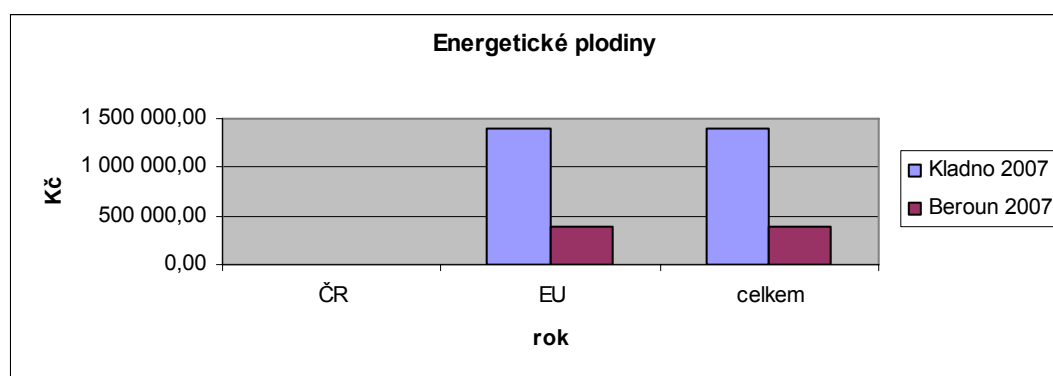
v případě využití plodin jednoletých. Tato pozitiva jsou na druhé straně redukována určitou nervozitou ve vývoji cen těchto komodit, výší produkce a odbytem.

Tabulka č.22 Energetické plodiny

	Kladno	Beroun
Kč	2007	2007
ČR	0	0
EU	1.392.916,29	385 818,36
Celkem	1.392.916,29	385 818,36
počet žádostí	13	4

zdroj: SZIF, registr žadatelů o dotace

Graf č. 29

6.5.2.8. Lesnictví

Opatření lesnictví, které je součástí Horizontálního plánu rozvoje venkova (HRDP), je hrazeno ze zdrojů EU a ze zdrojů státního rozpočtu ČR.

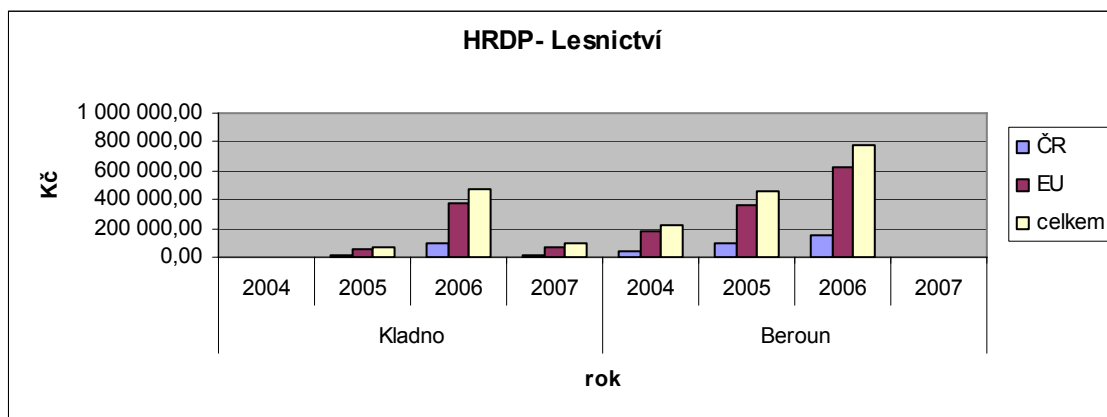
Počet žádostí na toto opatření jen nízký, protože zalesněná plocha na jednotlivých okresech tvoří jen necelé procento půdního fondu (Beroun 0,6%, Kladno 0,017%). Vývoj objemu čerpaných prostředků má na okrese Beroun rostoucí trend, kdy průměrné meziroční tempo růstu dosáhlo hodnoty 276,5 tis.Kč (2004- 2006).

Tabulka č.23 HRDP- Lesnictví

tis. Kč	Kladno				Beroun			
	2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007
ČR	0	12.9	94.7	18.8	44.5	90.6	155.1	0
EU	0	51.8	378.9	75.5	178.0	362.6	620.4	0
Celkem	0	64.8	473.7	94.3	222.5	453.2	775.5	0
počet žádostí	0	1	3	3	1	2	1	0

zdroj: SZIF, registr žadatelů o dotace

Graf č. 30

zdroj: SZIF, registr žadatelů o dotace

6.5.2.9. Program rozvoje venkova (PRV)

Od roku 2007 došlo k vytvoření Programu rozvoje venkova, na jehož opatření byly podány 3 žádosti na okrese Kladno i Beroun. Jak je zřejmé z grafického vyjádření, tak tato opatření jsou současně hrazena z rozpočtu EU a ČR.

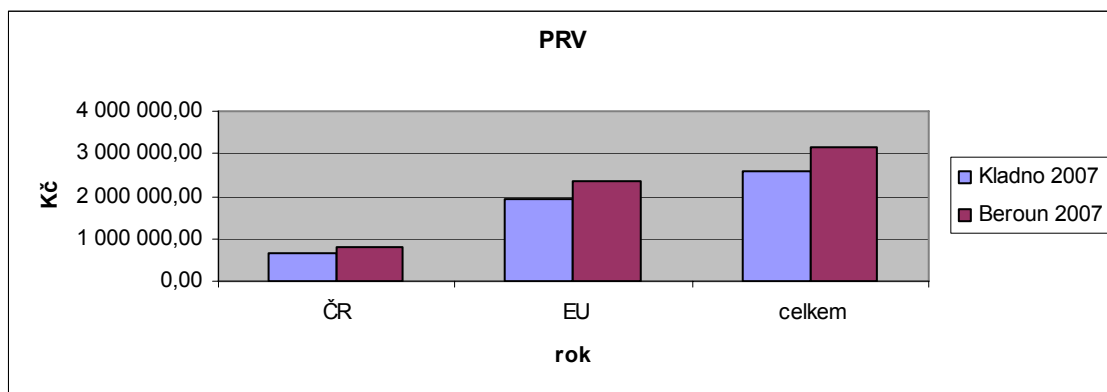
V případě Programu rozvoje venkova se dá předpokládat prudký nárůst počtu žádostí na obou okresech, jelikož dojde ke zrušení HRDP a OP Zemědělství a jejich opatření budou spadat do kompetence PRV. V současné době dobíhají některá opatření v rámci zmíněných programů, avšak noví zájemci již mohou žádat o zařazení v rámci nového Programu rozvoje venkova.

Tabulka č.24 Program rozvoje venkova (PRV)

	Kladno	Beroun
	2007	2007
ČR	647.004	788.919
EU	1.941.007	2.366.752
Celkem	2.588.011	3.155.671
počet žádostí	3	3

zdroj: SZIF, registr žadatelů o dotace

Graf č. 31

zdroj: SZIF, registr žadatelů o dotace

6.5.2.10. Agroenvironmentální opatření- EAFRD

V rámci nového programového období 2007- 2013 byl vytvořen nový strukturální fond EAFRD, na který byly podány první žádosti. Tento fond je hrazen opět ze zdrojů EU a z rozpočtu ČR.

Z hlediska počtu žádostí se jednotlivé sledované okresy výrazně liší, což je zřejmé z tabulky 26, kdy na okrese Beroun bylo podáno 45 žádostí a na okrese Kladno pouze 15 žádostí, což je o 30 žádostí méně. Z pohledu celkových vyplacených prostředků není rozdíl výrazný a činí pouze 149 359 Kč. Na jednu žádost připadá na okrese Kladno 256 206 Kč. Na okrese Beroun připadá na jednu žádost pouze 82 083 Kč, což je dáno výměrou na kterou je žádáno. Na okrese Kladno je žádáno na vyšší výměru na jednu žádost než na okrese Beroun.

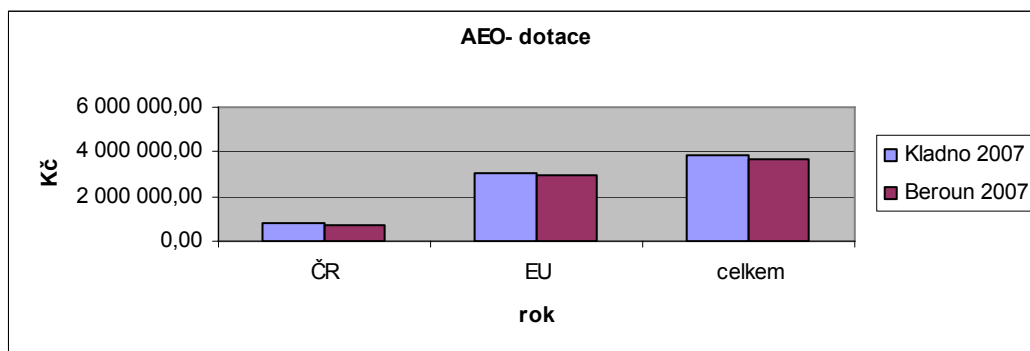
Celkový objem finančních prostředků vynaložených v roce 2007 na Agroenvironmentální opatření byl 1, 375 mld. Kč. Podíl okresu Kladno (0,279%) a okresu Beroun (0,268%) se příliš neliší a není příliš významný.

Tabulka č.25 EAFRD –Agroenvironmentální opatření- dotace

	Kladno	Beroun
	2007	2007
ČR	768.620,96	738.750,34
EU	3.074.481,92	2.954.992,55
Celkem	3.843.102,88	3.693.742,89
počet žádostí	15	45

zdroj: SZIF, registr žadatelů o dotace

Graf č.32

zdroj: SZIF, registr žadatelů o dotace

6.5.2.11. Operační program Zemědělství (OP Zemědělství)

Na základě šetření bylo zjištěno, že jednotliví žadatelé jsou zveřejněni podle NUTS III, tzn. dle jednotlivých krajů, nikoli podle okresů. Na základě zveřejněného seznamu žadatelů o dotaci pro rok 2006 byla provedena analýza získaných údajů.

Výsledek šetření prokázal, že v roce 2006 byla na okrese Beroun schválena pouze jedna žádost na patření 1.1.1. Investice do zemědělského majetku a podpora mladým začínajícím zemědělcům v hodnotě 4 247 550 Kč. Na okrese Kladno bylo schváleno celkem osm žádostí a to převážně společnostem zabývajících se produkcí ovoce. Dvě žádosti podané na opatření 1.1.1. Investice do zemědělského majetku a podpora mladých začínajících zemědělců v hodnotě 4 068 200 Kč. Dále byly schváleny dvě žádosti na opatření 1.2. Zlepšení zpracování zemědělských výrobků a jejich marketing, jejichž hodnota činila 1 326 375 Kč. Na opatření 2.1.3. Řízení a zjištění funkčnosti zemědělských vodních zdrojů byly schváleny tři žádosti opět pro producenty ovoce v hodnotě 18 127 000 Kč. Posledním opatřením na které byla schválen žádost v r. 2006 je opatření 2.1.5. Diverzifikace zemědělských aktivit a aktivit blízkých zemědělství na které byla schválena dotace 879 790 Kč.

Vývoj počtu žádostí je na jednotlivá opatření je závislý na podmínkách čerpání finančních prostředků. Hlavním problémem je, že celý projekt musí být nejdříve financován z vlastních, či cizích zdrojů podniku. Po dokončení realizace dochází k profinancování uznatelných výdajů na realizaci projektu. Tato skutečnost vede malé podniky k vysokému zadlužování finančních institucí. Dalším důvodem k nepodání žádostí je administrativní náročnost a nastavená kritéria pro hodnocení projektů.

6.6. Analýza struktury dotací ve vybraných podnicích

Dle Českého účetního standardu pro podnikatele č. 017 Zúčtovací vztahy, položky 3.7. se dotace účtují následovně. O nezpochybnitelném právním nároku na dotaci se účtuje na vrub účtové skupiny 37- Jiné pohledávky a závazky a ve prospěch účtové skupiny 34- Zúčtování daní a dotací. O použití dotace k úhradě nákladů nebo k úhradě jiné ekonomické újmy se účtuje na vrub příslušného účtu účtové skupiny 34- Zúčtování daní a dotací a ve prospěch ostatních provozních nebo finančních výnosů ve věcné a časové souvislosti s účtováním nákladů na stanovený účel. O použití dotace na úhradu úroků nezahrnovaných do pořizovací ceny dlouhodobého nehmotného, hmotného majetku a technického zhodnocení se ve věcné a časové souvislosti účtuje do ostatních finančních výnosů. O použití dotace na pořízení dlouhodobého nehmotného nebo hmotného majetku a technického zhodnocení a dotace na úhradu úroků zahrnovaných do pořizovací ceny se účtuje na vrub účtové skupiny 34- Zúčtování daní a dotací se souvztažným zápisem ve prospěch příslušného účtu účtové třídy 0- Dlouhodobý majetek. Vstupní cena dlouhodobého hmotného majetku je podle § 29 odstavce 1 zákona č. 586/1992 o dani z příjmů snížena o poskytnuté dotace.

Výběr podniků byl proveden na základě rozdílnosti ve výměře podniku, diferenciaci předmětu podnikání a na základě regionální rozdílnosti. V práci jsou použity pro srovnání údaje roku 2006, jelikož nebylo možné získat aktuální údaje Výkazu zisku a ztráty v obchodním rejstříku.

6.6.1. Zemědělské družstvo Mořina

Předmětem činnosti zemědělského družstva Mořina zapsaného do obchodního rejstříku je mlynářství, zemědělská výroba, lakování práškovými barvami, poskytování služeb pro zemědělství, zámečnictví, povrchové úpravy a svařování kovů, opravy pracovních strojů, skladování zboží a manipulace s nákladem, pronájem a půjčování věcí movitých, velkoobchod, specializovaný maloobchod, maloobchod s tabákovými výrobky, zprostředkování obchodu, zprostředkování služeb, činnost účetních poradců, vedení účetnictví, správa a údržba nemovitostí, realitní činnost, silniční motorová doprava nákladní.

Průměrný počet zaměstnanců v roce 2006 zveřejněný ve sbírce listin obchodního rejstříku byl 154 zaměstnanců. Zemědělské družstvo hospodaří na 8000 ha a chová 817 kusů hovězího dobytka. Poměr RV a ŽV výroby je podle hlavního ekonoma zemědělského družstva Ing. Hýbla 50% RV: 50%ŽV. Zemědělské družstvo Mořina se nachází na okrese Beroun, kde hospodaří ve srovnání s okresem Kladno na méně úrodných půdách, což způsobuje jejich horší konkurenční pozici na trhu. Dalším faktorem, který znevýhodňuje zemědělské družstvo je nedostatek kvalifikované pracovní síly, díky nízkým mzdám a náročné celoroční manuální práci.

Administraci žádostí o dotace si podnik řídí sám. Výjimkou jsou žádosti s významným objemem finančních prostředků, kdy podnik využívá služeb agentury zpracovávající žádost o finanční prostředky. Dle zveřejněných údajů Zemědělské družstvo Mořina čerpalo v roce 2006 následující dotace v tis Kč. :

Přímé platby

Doplňkové platby TOP- UP – plodina na orné půdě.....	12 872
-chov přežvýkavců	4 257
SAPS.....	19 693
Útlum výroby cukru.....	341

Horizontální plán rozvoje venkova

LFA- Méně příznivé oblasti.....	3 009
TTP a meziplodiny.....	6 992

Operační program rozvoje venkova

Rekonstrukce dojírny –VKK Kozolupy.....	2 925
Rekonstrukce strojního vybavení na údržbu TTP.....	3 184

CÚ

Vratka spotřební daně na naftu.....	4 366
-------------------------------------	-------

Ministerstvo zemědělství

Zlepšování zdravotního stavu plodin- osiva.....	107
Kontrola užitkovosti skotu.....	65
Praktický výcvik učňů.....	217
Likvidace kadáverů.....	198
<u>Ozdravovací program IBR.....</u>	<u>131</u>
Celkem.....	54 495

Z tabulky srovnání objemu a struktury dotací (Tab.č 27) vyplývá, že zemědělské družstvo využívá široké spektrum jednotlivých druhů dotací, což je způsobeno vysokou výměrou téměř 8000 ha na nízkoprodukčních půdách a orientací jak na ŽV, tak na RV. Změnou oproti ostatním podnikům je časté čerpání dotací z rozpočtu Mze ČR. Bohužel celková suma 718 000Kč těchto dotací tvoří jen 1,31% z celkové sumy dotací obdržených. V případě srovnání získaných částek z Mze na ha půdy v ostatních podnicích jsou částky téměř srovnatelné a nedochází k výrazným odchylkám. Ale v rámci daného podniku jsou tyto částky nejnižší. Velikost podniku umožňuje realizovat projekty v rámci Operačního programu rozvoje venkova, které jsou podmíněny podmínkami pro uhrazení části prokazatelných výdajů na projekt. V tomto podniku nebyly shledány výrazné problémy při žádání. Celkové výdaje byly hrazeny z vlastních zdrojů podniku, tudíž nedošlo k výraznému zadlužení u finančních institucí, což je prokázáno ve finanční analýze podniku. Nejvýznamnější roli v objemu dotací mají platby na jednotku plochy a národní doplňkové platby TOP-UP. Celkový objem poskytnutých dotací na ha zemědělské půdy je 6 965 Kč. Výše provozních nákladů na 1 ha zemědělské půdy je dle Výkazu zisku a ztráty 34 315 Kč. Podíl dotací na provozních nákladech se pohybuje kolem 20,29%. Celková hodnota finančních prostředků získaných v ČR se pohybuje na částce 18 351 700Kč, což je 33,67%. 66,32% peněžních prostředků podnik získává z prostředků EU.

Podnik i po čerpání dotací neproказuje známky výrazné prosperity. V současné době bylo nutné provést prodej bramborárny, která nebyla schopna konkurovat prodejním řetězcům. Dále velkým požiračem hotovosti je právě ŽV, kterou podnik udržuje snad z nostalgie k tradiční formě zemědělství, jelikož výkupní ceny mléka jsou nízké a v produkci masa není podnik výrazně konkurenční. Téměř devastační účinky pro podnik měla nepřízeň přízeň počasí v dlouhodobém charakteru, která byla kompenzována na počátku roku 2008 vysokými výkupními cenami obilí.

6.6.2.AGRA Řisuty s.r.o.

Předmětem činnosti společnosti AGRA Řisuty s.r.o. je dle obchodního rejstříku zemědělská výroba, nákup zboží za účelem dalšího prodeje, výroba a opravy zemědělských strojů, silniční motorová doprava.

Dle zjištěných údajů od vedoucího agronoma Ing. Joba, společnost hospodaří na 3000 ha, z toho 2000 ha obhospodařují v obci Řisuty a 1000 ha na Rakovnicku. Poměr rostlinné a živočišné výroby se pohybuje kolem 50% RV a 50% ŽV. Převážně se věnují chovu prasat a hovězího dobytka.

Úspěšnost přijetí žádostí na projekty OP Zemědělství činí kolem 50%. Veškerou agendu související s žádáním o dotace si zmíněný podnik řídí sám bez odborné pomoci. Tento podnik se nachází na okrese Kladno.

Celková hodnota čerpaných dotací v roce 2006 v tis. Kč.

Přímé platby

Doplňkové platby TOP- UP – plodina na orné půdě.....	6 057
- chov přežvýkavců	231
SAPS.....	7 786

Horizontální plán rozvoje venkova

TTP.....	887
Meziplodiny.....	1705

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond

Pojištění rostlinné výroby.....	354
---------------------------------	-----

Ministerstvo zemědělství

Zlepšování zdravotního stavu plodin- osiva.....	92
Likvidace kadáverů.....	116
<u>Ozdravovací program IBR.....</u>	<u>10</u>
Celkem.....	17 242

AGRA Řisuty s.r.o. dle získaných údajů v tab. č. 27 žádá převážně na tradiční formy dotací , jako jednotná platby na plochu, doplňková platba TOP-UP, tradiční formy dotací poskytovaných Mze ČR. Pro nesplnění kritérií pro žádost o dotace z Operačního programu venkova nebylo možné realizovat rekonstrukci výkrmny prasat, tudíž muselo dojít k redukci počtu stáda prasat.. Nejvyšší částky dotací se nachází opět u dotací z rozpočtu Mze ČR. Hodnota 220 066 Kč tvoří pouze 1,27% , což je obdobné jako u Zemědělského družstva Mořina. Celková suma dotací poskytnutých na ha zemědělské půdy činí hodnotu 5 574 Kč. Hodnota provozních nákladů vyjádřených na ha zemědělské půdy činí hodnotu 23 270,92 Kč, tudíž podíl získaných dotací na

provozních nákladech je 23,95 %. Prostřednictvím rozpočtu ČR získala AGRA Řisuty s.r.o. 6 863 162 Kč, což je 39,8%. Z fondů EU podnik čerpal 60,19%.

6.6.3. Ekofrukt Slaný spol. s.r.o.

Společnost Ekofrukt Slaný spol. s.r.o. byla založena v roce 1992. Předmětem činnosti je ovocnářství, nákup zboží za účelem prodeje a jeho prodej a výroba cereálních tyčinek, která se stala hlavním cílem společnosti. V průběhu několika nepříznivých období díky velkému mrazu a suchu došlo k poklesu produkce ovoce, ale tento pokles byl vykompenzován růstem spotřeby právě cereálních tyčinek. Lze říci, že podnik má diferencovanou strukturu, tudíž není přímo závislý na zemědělské výrobě a na finančních prostředcích poskytovaných agrární politikou.

Společnost disponuje dle vedoucího p. Kašpárka 250 ha zemědělské půdy, z níž je velká část tvořena sady ovocných stromů a nepatrnou část tvoří výměra orné půdy, kde jsou pěstovány obilniny pro výrobu cereálních tyčinek.

Výše finančních prostředků získaných v roce 2006 na jednotlivé druhy dotací v tis. Kč.

Přímé platby

Doplňkové platby TOP- UP – plodina na orné půdě.....6
SAPS.....631

Horizontální plán rozvoje venkova

Agroenvironmentální opatření.....2 275

Operační program rozvoje venkova

Pořízení myčky plastových přepravek.....365
Rekonstrukce vrat skladu ovoce.....462
Modernizace skladu ovoce.....1 141

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond

Pojištění rostlinné výroby.....1 040

Ministerstvo zemědělství

Vybudování kapkové závlahy v sadu jabloní.....3 527
Restrukturalizace ovocných sadů.....2 023
Podpora včelařství.....13
Celkem.....11 483

Tento podnik jak již bylo zmíněno není zaměřen na tradiční formu zemědělství, ale specializuje se na pěstování ovoce a výrobu cereálních tyčinek. Hned na první podle dle tabulky č. 27 je zřejmý rozdíl od zmíněných podniků, kdy podstatný vliv mají dotace z rozpočtu Mze, Operačního programu rozvoje venkova, dotace na agroenvironmentální opatření a důležitou položkou je pojištění rostlinné výroby z PGRLF. Výrazně méně je čerpáno na jednotnou platbu na plochu a doplňkové platby TOP-UP. Ze zdrojů EU bylo čerpáno 42,44% z celkových peněžních prostředků, kdy nejvýraznější položkou je čerpání prostředků z Operačního programu rozvoje venkova (OPRV) a Horizontálního plánu rozvoje venkova. Ze zdrojů v ČR bylo čerpáno 57,55%, což je výrazný rozdíl oproti ostatním podnikům. Hodnota získaných prostředků na ha zemědělské půdy se rovná hodnotě 45 807 Kč. Provozní náklady podniku tvoří 382 336 Kč/ha. Jelikož je výroba diferencovaná nelze přesně vyjádřit hodnotu opravdu vynaložených nákladů na ha zemědělské půdy, proto se podíl dotací na provozních nákladech pohybuje pouze na 11,98%.

V současné době si veškerou agendu související s čerpáním dotací řídí podnik sám. Po změně kritérií došlo k situaci, kdy podnik není schopen dosáhnout na finanční prostředky OPRV, jelikož neprovádí ryze zemědělskou výrobu a tudíž příjmy ze zemědělské výroby nejsou v souladu s kritérii. I když dále podnik využívá systémů řízení jakosti ISO a účasti v různých ovocnářských organizacích, není mu umožněno získat dostatek bodů v hodnocení kritérií. Na výsledku hospodaření se dále podepisuje forma prováděné činnosti, kdy je tato činnost vysoce závislá na přírodních vlivech a je prováděna v cyklech, tudíž nezaručuje stabilní pracovní pozice s vyšší mzdou, což může vést k úspoře mzdových nákladů.

6.6.4. Ing. Karel Fábera – soukromý zemědělec

Ing. Karel Fábera obhospodařuje 155,33 ha zemědělské půdy pouze na okrese Kladno. Jeho podnik se zabývá pouze rostlinnou výrobou bez diferenciací předmětu činnosti. Tzn. že se řídí faktory charakteristickými pro tradiční formu zemědělství.

Finanční prostředky čerpané v roce 2006 tis. Kč.

Přímé platby

Doplňkové platby TOP- UP – plodina na orné půdě.....	347
SAPS.....	390

CÚ

Vratka spotřební daně na naftu.....54

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond

Pojištění rostlinné výroby.....9

Ministerstvo zemědělství

Zlepšování zdravotního stavu plodin- osiva.....3

Celkem.....806

Ing. Karel Fábera dle tabulky č.27. využívá jen tradičních forem dotací. Jedná se o jednotnou platbu na plochu, doplňkové platby TOP-UP, pojištění RV, zlepšování zdravotního stavu plodin, které bylo pro rok 2008 zrušeno. Celková hodnota dotací je srovnatelná s ostatními ryze zemědělskými podniky. Na ha zemědělské půdy podnik čerpal 5 197 Kč. Po analýze účetních dokladů bylo vyjádřeno množství výdajů na zajištění příjmů v hodnotě 14 558,96 Kč/ha zemědělské půdy. Pro srovnání je podíl dotací na výdajích na ha 35,69%. Z hlediska zdrojů dotací bylo čerpáno 51,56% na dotace poskytovaných v ČR a 48,43% z EU.

Konzervativní přístup ve struktuře žádostí o dotace je především způsoben přístupem k riziku čerpání cizích zdrojů u finančních institucí, což způsobuje výrazné zadlužení podniku. Dále se jedná o nastavení kritérií pro přiznání finančních podpor z OPRV. V případě žádosti jsou výrazně zvýhodněni začínající zemědělci. Dalším z výrazných důvodů jsou nevyjasněné vlastnické vztahy k jednotlivým pozemkům, díky tomu, že nebyly provedeny pozemkové úpravy. Tudíž je nutné zvážit riziko související s vydáním pozemků do rukou vlastníků a tím, riskovat navrácení prostředků u dotací podmíněných neměnností výměry po dobu 5 let. Dalším výrazným důvodem konzervativního přístupu je rozevírání cenových nůžek u vstupů a snižování výkupních cen obilí. Popř. nepříznivé přírodní podmínky. V případě malých zemědělských subjektů dochází k zužování osevních plánů, díky zvyšujícím se nákladům na dopravu v případě pěstování cukrové řepy, nutnosti využívání agroslužeb, v případě absence vlastního technického vybavení.

Tabulka č.25 Souhrn čerpaných dotací v jednotlivých podnicích

srovnání údajů pro rok 2006	Státní zemědělský intervenční fond (SZIF)						Celní úřad	PORLF	Mze						
	Jednotná platba na plochu (SAPS)	Oddělná platba za cukr	Chov převýk avečů	Platba na zemělsko u půdní	LFA	TTP a mezplodiny			Rekonstrukce provozů zařízení	Viatka spotřební daně na naftu	Pojištění RV	Podpora včelařství, restrukturalizace ovocného sah, kapková závlaha	Ozdhavovací stavu plodů program IPR osiva	Zlepšování zdravotního	Likvidace výevk kadávení uční
Zemělské družstvo Mořina na ha (7823,74 ha)	19 693 000	341 000	425 700	12 872 000	3 009 000	6 992 000	6 109 000	4 336 000			131 000	107 000	198 000	217 000	65 000
	2 517	44	54	1 645	365	894	781	554	0	0	17	14	23	28	8
AGRA Řisuty s.r.o.	7 786 901		231 311	6 057 504		2 592 457			354 281		10 819	92 872	116 375		
na ha (3093,62ha)	2 517	0	75	1 958	0	838	0	0	115	0	3	30	38	0	0
Ekofrukt Slaný, spol. s r.o.	631 000			6 000		2 275 000	1 968 000		1 040 000						
na ha (250,68ha)	2 517	0	0	24	0	9 075	7 851	0	4 149	22 192	0	0	0	0	0
Ing. Karel Fabera- soukromý zemělslec	390 586			347 329				54 718	9 856			3 888			
na ha (155,17 ha)	2 517	0	0	2 238	0	0	0	333	64	0	0	25	0	0	0

zdroj: účetní závěrka pro rok 2006

Z tabulky uvedené výše lze vytvořit souhrn informací. Zemědělské družstvo Mořina celkem v roce 2006 čerpalo 54 495 700 Kč, AGRA Řisuty s.r.o. vyčerpala 17 242 520 Kč, Ekofrukt Slaný spol. s.r.o. získal 11 483 000 Kč a Ing. Karel Fábera odčerpal 806 377 Kč. Na jeden hektar orné půdy ryze zemědělské podniky získali poměrně stejné objemy prostředků. ZD Mořina 6 965 Kč/ha, AGRA Řisuty s.r.o. 5 574 Kč/ha a Ing. Karel Fábera získal 5 197 Kč/ha. Výjimkou je opět podnik s diferencovanou strukturou, který získal 45 807 Kč/ha.

6.7.Vliv dotací na výsledek hospodaření

Z těchto získaných údajů lze vyjádřit vliv dotací na výsledek hospodaření v jednotlivých podnicích. U jednotlivých druhů dotací lze vyčíslit jejich vliv na provozní výsledek hospodaření a tudíž i na celkový VH za běžnou činnost podniku ve sledovaném účetním období.

6.7.1.Zemědělské družstvo Mořina

Přímé platby

Doplňkové platby TOP- UP – plodina na orné půdě..... provozní výnosy

- chov přežvýkavců .....provozní výnosy

SAPS.....provozní výnosy

Útlum výroby cukru.....provozní výnosy

Horizontální plán rozvoje venkova

LFA- Méně příznivé oblasti..... provozní výnosy

TTP a meziplodiny.....provozní výnosy

Operační program rozvoje venkova

Rekonstrukce dojírny –VKK Kozolupy.....snížení vstupní ceny DHM

Rekonstrukce strojního vybavení na údržbu TTP .....snížení vstupní ceny DHM

CÚ

Vratka spotřební daně na naftu.....spotřeba materiálu a energie

Ministerstvo zemědělství

Zlepšování zdravotního stavu plodin- osiva..... provozní výnosy

Kontrola užitkovosti skotu.....provozní výnosy

Praktický výcvik učňů.....	provozní výnosy
Likvidace kadáverů.....	provozní výnosy
<u>Ozdravovací program IBR.....</u>	<u>provozní výnosy</u>
Hodnota provozních výnosů.....	47 882 000 Kč
Hodnota spotřeby materiálu a energie.....	4 366 000 Kč
Snížení vstupní ceny DHM v Rozvaze	6 109 000Kč

Pokud bychom chtěli vyjádřit vliv působení přijatých dotací na VH v absolutní hodnotě je nutné z údajů vykázaných ve Výkaze zisku a ztráty odečíst částku 47 882 tis.Kč z hodnoty ostatních provozních výnosů, přičíst částku 4 366 tis.Kč snižující náklady na spotřebu materiálu. Po úpravě se vykázaný provozní VH- zisk ve výši Kč z 547 tis.Kč změní na ztrátu z provozní činnosti ve výši -51 701 tis.Kč. Z uvedených skutečností je zřejmé, že přijaté dotace mají zcela zásadní vliv na VH Zemědělského družstva Mořina, jehož základním předmětem činnosti je rostlinná a živočišná výroba. Investiční dotace mají vliv pouze na změnu hodnoty DHM a v případě odpočtu finančních prostředků z dotací a podpor je zvýšena hodnota vstupní ceny DHM vykazovaného v Rozvaze. Ostatní provozované činnosti nejsou schopné nahradit výši příjmů srovnatelných s příjmy z poskytnutých finančních prostředků.

6.7.2.AGRA Řisuty s.r.o.

Přímé platby

Doplňkové platby TOP- UP – plodina na orné půdě.....	provozní výnosy
- chov přežvýkavců	provozní výnosy
SAPS.....	provozní výnosy

Horizontální plán rozvoje venkova

TTP.....	provozní výnosy
Meziplodiny.....	provozní výnosy

Podpurný a garanční rolnický a lesnický fond

Pojištění rostlinné výroby.....	provozní výnosy
---------------------------------	-----------------

Ministerstvo zemědělství

Zlepšování zdravotního stavu plodin- osiva.....	provozní výnosy
Likvidace kadáverů.....	provozní výnosy

<u>Ozdravovací program IBR.....</u>	<u>provozní výnosy</u>
Hodnota provozních výnosů.....	17 242 519 Kč

Při stanovení míry vlivu dotací na podniku AGRA Řisuty s.r.o je nutné snížit hodnotu provozních výnosů ve Výkazu zisku a ztráty o hodnotu 17 242 tis.Kč. Provozní VH po úpravě provozních výnosů se pohybuje v záporných hodnotách kolem – 3 404 957 tis.Kč, což představuje pokles ze 13 837 tis.Kč. V tomto případě je prokázán výrazný vliv dotací na výsledek hospodaření.

6.7.3.Ekofrukt Slaný spol. s.r.o.

Přímé platby

Doplňkové platby TOP- UP – plodina na orné půdě.....provozní výnosy

SAPS.....provozní výnosy

Horizontální plán rozvoje venkova

Agroenvironmentální opatření.....provozní výnosy

Operační program rozvoje venkova

Pořízení myčky plastových přepravek.....snížení vstupní ceny DHM

Rekonstrukce vrat skladu ovoce.....snížení vstupní ceny DHM

Modernizace skladu ovoce.....snížení vstupní ceny DHM

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond

Pojištění rostlinné výroby.....provozní výnosy

Ministerstvo zemědělství

Vybudování kapkové závlahy v sadu jabloní..... snížení vstupní ceny DHM

Restrukturalizace ovocných sadů..... snížení vstupní ceny DHM

Podpora včelařství.....

provozní výnosy
Hodnota provozních výnosů.....3 965 000 Kč

Snížení vstupní ceny DHM v Rozvaze.....7 518 000 Kč

Společnost Ekofrukt Slaný spol. s.r.o. je charakteristický diverzifikovanou strukturou svých činností. Hlavním cílem podniku se pomalu stává výroba cereálních tyčinek a jejich prodej, která konkuruje výrobě ovoce a přináší další zdroj příjmů, který není závislý na proměnlivosti přírodních vlivů a přímo nesouvisí s dotačním systémem agrární politiky. Hodnotu provozních výnosů snížíme o částku 3 965 tis.Kč. Po úpravě provozního výsledku hospodaření je patrný rozdíl od ostatních podniků specializovaných na zemědělskou výrobu, kdy provozní výsledek hospodaření zůstává kladný v hodnotě 5 482 tis.Kč. Tímto je prokázáno, že diferenciací činnosti podniku snižuje závislost výsledku hospodaření na získaných finančních prostředcích. Odpočet investiční dotace a podpory se projeví pouze ve zvýšení vstupní ceny DHM ve výkazu Rozvaha.

6.7.4. Ing. Karel Fábera- soukromý zemědělec

Ing. Karel Fábera jako soukromý zemědělec podniká na základě živnostenského oprávnění. Účetnictví je vedeno formou daňové evidence, kde lze zjistit pouze příjmy a výdaje související s podnikáním a hodnotu majetku podniku.

Přímé platby

Doplňkové platby TOP- UP – plodina na orné půdě.....příjmy

SAPS.....příjmy

CÚ

Vratka spotřební daně na naftu.....příjmy

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond

Pojištění rostlinné výroby.....příjmy

Ministerstvo zemědělství

Zlepšování zdravotního stavu plodin- osiva.....příjmy

Hodnota příjmů.....806 377 Kč

Celkovou hodnotu příjmů lze snížit o 806 377 Kč. Výsledkem je ztráta v hodnotě 585 296 Kč. Opět je vliv dotací n a zisk podniku výrazný.

V následující tabulce jsou shrnuty změny VH v jednotlivých podnicích. Jak již bylo zmíněno, velikost vlivu dotací na výsledek hospodaření je závislý na diferenciaci podnikových činností. Dále lze konstatovat, že velikost a síla vlivu dotací na VH je přímo úměrná změně obhospodařovaných ploch. Kolikrát je vyšší obhospodařovaná výměra, tolikrát je vyšší rozdíl ve VH daného podniku ve srovnání s ostatními podniky.

Tabulka č.26 Výsledek hospodaření před změnou a po změně

Úprava výsledku hospodaření (Kč)	provozní VH se započteným objemem dotací	provozní VH po odečtu dotací a podpor z položek Výkazu zisku a ztráty
Zemědělské družstvo Mořina	547 000,00	-51 701 000,00
AGRA Řisuty s.r.o.	13 837 562,57	-3 404 957,30
Ekofrukt Slaný, spol. s.r.o.	9 447 000,00	5 482 000,00
Ing. Karel Fábera-soukromý zemědělec	221 081	-585 296

Zdroj: účetní závěrka pro rok 2006

6.8. Vliv dotací na finanční analýzu podniků

Vliv dotací na hospodaření podniků lze také prokázat na základě finanční analýzy prostřednictvím vybraných poměrových ukazatelů. Analýza byla použita pro společnosti zapsané v obchodním rejstříku, které vedou účetnictví formou podvojného účetnictví a jsou povinni zveřejňovat účetní závěrku. Podnik soukromého zemědělce účtuje v soustavě daňové evidence, proto byla použita předloha výpočtu finančního zdraví podniku dle příručky (Pravidla kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty programu rozvoje venkova ČR na období 2007-2013, 2007)

Pro zobrazení finanční situace podniku byly použity ukazatele rentability, ukazatele zadluženosti podniku a souhrnné indexy (bankrotní model).

Ukazatele rentability (výnosnosti)

Ukazatele rentability jsou vodné pro posouzení schopnosti podniku dosahovat zisku a zhodnocovat tím kapitál, který byl do podniku vložen (Rosochatecká E., 2006).

Rentabilita vlastního kapitálu

Rentabilita vlastního kapitálu vyjadřuje míru zhodnocení vlastních vložených prostředků do podnikatelské činnosti. Výnosnost vlastních zdrojů by měla být taková , jaká je běžná úroková míra (Rosochatecká E., 2006). Tuto rentabilitu lze vypočítat dle následujícího vzorce:

$$\text{ROE} = \text{Čistý zisk} / \text{Vlastní kapitál}$$
$$\text{ROE} = (\text{Příjmy} - \text{Výdaje} - \text{Odpisy}) / \text{Čistý majetek}$$

Výsledkem zkoumání u jednotlivých podniků je zjištění, že význam dotací na rentabilitu vlastního kapitálu je opět významný. Jak již bylo uvedeno výše, podnik s diferencovanou strukturou činností nevykazuje tak výrazný pokles v rentabilitě, jako podniky se zaměřením na zemědělskou činnost. Z tabulky výsledků finanční analýzy je zřejmý tento rozdíl v číselné podobě před a po úpravě Výkazu zisku a ztráty a Rozvahy podniku. V případě společnosti Ekofrukt Slaný spol. s.r.o. dochází k poklesu rentability, kdy na 1Kč vlastního kapitálu se na zisku podílí nejprve 10,5% a po úpravě pouze 5,06% . Tuto situaci lze vyhodnotit jako nepříznivou, ale v případě že se rentabilita vlastního kapitálu blíží hodnotě běžné úrokové míry dochází ke hodnocení vlastního kapitálu pro majitele. Zásadní změna nastala u ryze zemědělských podniků. Rentabilita dosáhla po odečtu dotací záporných hodnot. Tudiž na každou korunu vlastního kapitálu připadá ztráta ve výši 0,74 Kč v AGRA Řisuty s.r.o. a 0,49 Kč ztráty v ZD Mořina, což je situace, která znehodnocuje hodnotu vlastního kapitálu. V případě podniku soukromého zemědělce došlo ke stejnému trendu, kdy se pozitivní rentabilita změnila na rentabilitu negativní, tzn., že každá koruna vloženého vlastního kapitálu přinese ztrátu 0,26 Kč.

Rentabilita celkového kapitálu

Vyjadřuje jak efektivně podnik hospodaří se všemi používanými prostředky. Respektuje skutečnost, že výnos z prostředků získaných z cizích zdrojů musí pokrýt placené úroky a přinést další efekt v podobě zisku (Rosochatecká E. , 2006). Výpočet ukazatele lze provést na základě vzorce:

$$\text{ROA} = \text{Zisk} / \text{Celková aktiva}$$

$$\text{ROA} = (\text{Příjmy} - \text{Výdaje} - \text{Odpisy}) / \text{Majetek celkem}$$

Výsledek analýzy podniků přináší obraz o vytvořeném množství zisku na 1 Kč vloženého majetku. Opět lze konstatovat rozdílnou situaci mezi Ekofruktem Slaný spol. s.r.o. a ostatními podniky. Po úpravě údajů jedna koruna vloženého majetku vytvoří 3,92% (0,039 Kč) zisku ve společnosti Ekofrukt Slaný spol. s.r.o. , 7,36% (0,0736 Kč) ztráty ve společnosti AGRA Řisuty s.r.o. a 27,77% (0,2777 Kč) ztráty v Zemědělské družstvu Mořina. V případě Ing. Karla Fábery dojde ke stejnému vývoji, kdy rentabilita rostoucí se po úpravě ukazatelů změní na rentabilitu zápornou a to v hodnotě 0,14 Kč na 1 Kč celkových aktiv.

Finanční stabilita podniku

Vyjadřuje schopnost podniku dlouhodobě uhrazovat své finanční závazky a dlouhodobě dosahovat přiměřené výkonnosti (Rosochatecká E. , 2006).

Ukazatel věřitelského rizika

Ukazatel věřitelského rizika poskytuje informaci o podílu cizích zdrojů na krytí celkových aktiv, tzn. o zadluženosti podniku. Optimální hodnota je, když tento ukazatel dosahuje hodnoty nejvýše 50% (Rosochatecká E. , 2006).

$$\text{Zadluženost} = \text{celkové dluhy} / \text{celková aktiva}$$

$$\text{Zadluženost} = \text{Závazky celkem včetně úvěrů a rezerv} / \text{Majetek celkem}$$

Dle výsledků provedených výpočtů je nejvýše zadluženým podnikem AGRA Řisuty s.r.o., kdy hladina tohoto ukazatele před úpravou ukazatelů rozvahy dosahuje hodnoty 72% a po úpravě se zvýšila na hodnotu 89%. Tento výsledek ukazuje výraznou zadluženost podniku a tím dochází k jeho zranitelnosti a k riziku předlužení, či bankrotu. U podniku Ekofrukt Slaný spol. s.r.o. se podíl cizího kapitálu na celkových aktivech pohybuje na úrovni 21,5% a po úpravě se tato hodnota zvýšila jen nepatrně na 22,54%. Zadluženost podniku je nízká, což zvyšuje důvěru podniku u věřitelů. Zemědělské družstvo Mořina vykazuje známky nízké zadluženosti, tzn. v hodnotě do 50% a tím zvyšuje pozitivní vliv na věřitele. Hodnota zadluženosti se pohybuje na 33% před úpravou a na 43,82% po úpravě. Podnik soukromého zemědělce vykazuje dle ukazatelů zadluženost 44 % jak před úpravou, tak po úpravě ukazatelů, jelikož ukazatel není při výpočtu ovlivněn změnou poskytnutých dotací. Dle těchto výsledků lze říci, že absence dotací v podnicích způsobuje vyšší míru zadluženosti podniku.

Stupeň zadluženosti

Stupeň zadluženosti vyjadřuje míru, nebo stupeň zadluženosti vlastního kapitálu. Pohybuje-li se hodnota na 1(100%) jedná se o podnik vysoce zadlužený (Finanční analýza včetně softwaru, 2002).

$$\text{stupeň zadlužení} = \text{celkové závazky} / \text{vlastní kapitál}$$

$$\text{stupeň zadluženosti} = \text{čistý majetek} / \text{dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek}$$

Výpočty ukazují nadměrně vysoké hodnoty v podniku AGRA Řisuty s.r.o., kdy hodnoty tohoto ukazatele se pohybují na 8,76 po úpravě ukazatelů a na 2,64 před úpravou. Důvodem je vysoké čerpání dlouhodobých bankovních úvěrů vykazovaných v Rozvaze podniku. Společnost Ekofrukt Slaný spol. s.r.o. opět nedosahuje výrazných rozdílů ve stupni zadluženosti při čerpání dotací a po úpravě ukazatelů bez dotací. Stupeň zadluženosti vzrostl z 0,27 na hodnotu 0,29, což je nárůst pouze o 0,02. Zemědělské družstvo Mořina opět nevykazuje znaky výrazné zadluženosti. Změna ukazatele byla vyšší o hodnotu 0,29, což absolutně znamená růst z 0,49 na 0,79. Podnik soukromého zemědělce vykazuje hodnotu 0,55. Opět lze prokázat vliv dotací na stupeň

zadluženosti podniku. V případě, že podnik by nevyužil poskytovaných dotací, stupeň zadlužení podniku by se zvýšil.

Vliv dotací lze také prokázat prostřednictvím souhrnných indexů, neboli bankrotních modelů. Tyto modely určují stupeň ohrožení podniku bankrotem (Rosochatecká E., 2006).

Altmanův index finančního zdraví podniku (Z- skóre)

Tento bankrotní model je konstruován jako součet pěti poměrových ukazatelů, kterým jsou stanoveny váhy. Výpočet Z-skóre se provádí na základě následujících ukazatelů:

- x1 = pracovní kapitál / celková aktiva
- x2 = nerozdělený zisk / celková aktiva
- x3 = zisk před úroky a daní / celková aktiva
- x4 = tržní kapitalizace / celkové závazky
- x5 = tržby / celková aktiva

Pro výpočet hodnoty bankrotního modelu použijeme rovnici :

$$Z = 0,717x1 + 0,847 x2 + 3,107 x3 + 0,420 x4 + 0,998 x5$$

Interpretace modelu:

Z < 1,20	pásmo bankrotu
1,20 < Z < 2,90	pásmo šedé zóny
Z > 2,90	pásmo prosperity

Dle tabulky výsledků lze konstatovat, že po úpravě jednotlivých ukazatelů o hodnotu poskytnutých finančních prostředků vždy došlo k poklesu hodnoty bankrotního modelu. Nejvýznamnější změna byla zaznamenána u podniku AGRA Řisuty s.r.o., u kterého bylo zjištěno vysoké zadlužení. Z pásma šedé zóny (1,29) by se podnik mohl dostat do pásma bankrotu s výraznou hodnotou 0,50, což by mohlo výrazně ovlivnit jeho existenci. Zemědělské družstvo Mořina vykázalo hodnotu bankrotního modelu 2,98, což je nejnižší hranice pásma prosperity. I když podnik vykázal v případě úpravy ukazatelů o finanční prostředky na dotace výrazný pokles výsledku hospodaření, poklesla hodnota bankrotního modelu na číslo 1,39, což je pásmo šedé zóny. Tudíž nelze uvažovat destruktivní vliv dotací na fungování podniku. Podstatou menší změny

pro tento model a podnik je nízké zadlužení podniku a nízká hodnota cizího kapitálu. V dobré finanční kondici se nachází podnik Ekofrukt Slaný spol.s.r.o., který se pohybuje v pásmu prosperity před úpravou i po úpravě ukazatelů. U podniku Ing. Karla Fábery nebylo možné provést výpočet bankrotního modlu z důvodů jiné formy vedení účetnictví, tzn. daňové evidence.

Tabulka č.27 Výsledky finanční analýzy pro rok 2006

	Ekofrukt Slaný spol. s.r.o.			AGRA Řisuty s.r.o.		ZD Mořina		Ing. Karel Fábera
rentabilita vlastního kapitálu								
ROE1	0,1054			0,4811		0,0498		0,099733
ROE2	0,0506			0,7426		0,4977		-0,26426
rentabilita celkového kapitálu								
ROA1	0,0827			0,1319		0,0331		0,055451
ROA2	0,0392			0,0736		0,2777		-0,14693
zadluženost podniku								
zadluženost 1	0,2152			0,7258		0,3316		0,444003
zadluženost2	0,2254			0,8976		0,4382		0,444003
stupeň zadlužení								
stupeň zadluženosti1	0,2742			2,6465		0,4982		0,555997
stupeň zadluženosti2	0,2910			8,7663		0,7853		0,555997
Altmanův bankrotní model	Z=							
	0,717*x1+0,847*x2+3,107*x3+0,420*x4+0,998*x5							
		před	po	před	po	před	po	
x1	pracovní kapitál/ celková aktiva	0,4907	0,3767	0,3377	0,1809	0,4636	0,2773	
x2	(VH + fondy ze zisku)/ aktiva celkem	0,0930	0,0500	0,1337	0,0714	0,5221	0,3685	
x3	zisk + úroky + daně/ celková aktiva	0,1018	0,0658	0,1144	0,0419	0,0407	0,2390	
x4	vlastní zdroje/ závazky celkem	3,6465	3,4361	0,3779	0,1141	2,0072	1,2735	
x5	tržby/aktiva celkem	1,1048	1,1572	0,4231	0,5233	1,2410	1,0915	
Z skóre		3,3809	3,1148	1,2917	0,5093	2,9827	1,3925	

7.Závěr

Diplomová práce na téma: „Analýza výše podpor v rámci SZP EU ve vybraném regionu“ byla koncipována do dvou částí dle stanovených cílů. První část je část teoretická, která vytváří základ pro druhou část analytickou.

Sektor zemědělství je převážně tvořen vlivy přírodně – ekonomického rázu a vlivy historicko- politickými. Mezi základní funkce zemědělství patří převážně funkce produkční, sociální, demografická, ekologická a krajinytvorná. V průběhu období 1990–2007 se HZP snížila o 37, 48%. Podíl zemědělství na HDP v ČR se v průběhu let 1999-2007 trvale snižuje. Ve srovnání s ostatními zeměmi EU-27, ČR zaznamenává téměř stejný vývoj. Křivka vývoje počtu zaměstnanců v zemědělství vykazuje trvale klesající trend. Dochází k rozdílům v reálných mzdách, které způsobují výraznou zaostalost zemědělství vůči ostatním sektorům národního hospodářství. Rostoucí trend zaznamenal vývoj počtu ekologických farem.

Vstup ČR do EU 1.5.2004 umožnil čerpání finančních prostředků z jednotlivých fondů EU v rámci Společné zemědělské politiky EU, které jsou charakteristické pro jednotlivá programovací období. ČR již byla součástí dvou programovacích období 2000-2006 a 2007- 2013. V současné době lze čerpat prostředky z dvou fondů EU a to Evropského zemědělského záručního fondu a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova. V tomto programovém období bylo stanoveno, že ČR bude čerpat 80 mld. Kč., což je desátá nejvyšší částka. Nejvíce bude v průběhu let 2007- 2013 čerpat Polsko, Itálie a Německo.

Podpory poskytované do zemědělství pro programové období 2007–2013 proudí z Programu rozvoje venkova (PRV), ze státního rozpočtu Mze jako Národní podpory, dále to jsou Přímé platby, doplňkové platby a Tržní opatření. Celkový objem prostředků dle Zásad Mze zaznamenává trvalý pokles. Po vstupu ČR do EU v roce 2004 se částka objemu vyplacených prostředků snížila meziročně o 5 759 mil. Kč a svůj trend si zachovala do dnes. Dalším zdrojem financí jsou podpory z PGRLF, které umožňují zmírnit úrokové zatížení zemědělských subjektů v případě čerpání úvěrů na obnovu technického vybavení a nákup půdy. V období 2005–2007 došlo k mírnému růstu počtu žádostí u všech poskytovaných programů. Základní otázkou zůstává, jak se zemědělci

postaví k čerpání úvěrů z PGRLF v období finanční krize? Hlavními dotacemi čerpanými v zemědělství jsou Přímé platby na plochu (SAPS) a Doplnkové platby (Top-Up). V roce 2009 bychom měli dosáhnout dle stanoveného postupu na 80% financí z EU. Do roku 2013 se předpokládá dorovnání plateb do 100%, kdy by mělo dojít k vyrovnání podmínek nových deseti členských zemí s EU-15. Novinkou pro rok 2009 je zavedení kontrol požadavků na hospodaření (SMR) a pravidel dobrých zemědělských a environmentálních podmínek (GAEC) označovaných pod pojmem Cross-compliance. Tyto požadavky budou kontrolovány prostřednictvím orgánů státní správy, jako je Státní zemědělský intervenční fond (dobrý zemědělský a environmentální stav), Státní rostlinolékařská správa, Česká inspekce životního prostředí, Česká plemenářská inspekce, Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZUZ). Vývoj objemu těchto dotací zaznamenal v průběhu let 2004–2007 růst. Doplnkové platby Top-Up zaznamenaly také změnu ve způsobu vyplácení podpor, kdy došlo k oddělení plateb od produkce tzv. decoupling. Vývoj objemu vyplacených plateb zaznamenal od roku 2005 pokles o 2 940 mil. Kč. Novinkou roku 2007 bylo také vytvoření Programu rozvoje venkova (PRV), který sloučil Horizontální plán rozvoje venkova a Operační program Zemědělství a zároveň přinesl nová opatření.

Analytická část diplomové práce byla zaměřena na zkoumání struktury dotací ve zvolených okresech Kladno a Beroun. Dále byl zkoumán vliv dotací ve vybraných podnicích s různou velikostí a diferenciací činností na jejich provozní výsledek hospodaření, na finanční situaci podniku.

Na základě charakteristiky bylo zjištěno, že okres Kladno je vhodný převážně pro pěstování obilovin, cukrové řepy a to díky úrodným černozemím a hnědozemím. Dále je toto území vhodné pro pěstování chmele a ovoce. Na úkor poklesu ploch krmných plodin se rozšiřuje pěstování řepky olejky. V živočišné výrobě došlo k degresivnímu růstu o téměř o 40% chovu skotu a 50% chovu prasat. Orná půda zde tvoří 96% zemědělského půdního fondu okresu Kladno.

Okres Beroun lze charakterizovat jako okres řepařský (40,5%) a bramborářský (59,5%). Celková situace na okrese je charakterizována úbytkem zemědělské půdy, rozšiřováním zástavby, TTP a lesů. 39% okresu se nachází v CHKO Český kras, což přináší omezení pro využití zemědělské půdy. Rozsah živočišné výroby se snížil o 50%

v případě chovu skotu a o 11% v chovu prasat. Orná půda tvoří 74,54% ZPF a travní porosty 25,13% ZPF okresu Beroun.

Vývoj počtu zemědělských subjektů v průběhu let 2004 - 2007 zaznamenal stabilní pozvolný vývoj bez výrazných odchylek od průměrné hodnoty 215 podnikatelských subjektů na okrese Beroun a 225 na okrese Kladno. Na okrese Beroun připadá na jeden podnikatelský subjekt 27 725 ha a okrese Kladno 41 664 ha. Výrazný je také podíl počtu soukromně hospodařících rolníků na daných okresech. Na okrese Kladno je tento podíl 89,27% a na okrese Beroun 93,39%.

Pro názornost bylo nutné srovnat strukturu poskytovaných dotací v jednotlivých regionech. Struktura dotací na okrese Kladno a Beroun kopíruje charakter půdního fondu. V průběhu sledovaného období 2004-2007 se vyvíjela struktura a počet dotačních titulů dle pravidel SZP, ale nedocházelo ke změně proporcionality jednotlivých dotací. Nejvýznamnější dotace byla v roce 2004 Jednotná platba na plochu (SAPS), která zaujímal nejvyšší podíl 47% na okrese Beroun a 62% na okrese Kladno. Rozdíl je zřetelný v čerpání dotací na méně příznivé oblasti, které na okrese Beroun tvoří podíl 21% a na okrese Kladno pouze 1%, což je dáno strukturou půdního fondu každého okresu. Rok 2005 přinesl rozšíření struktury dotací o nové dotační tituly, jako je doplňková platba Top-Up a Předčasné ukončení zemědělské činnosti.(PUZČ). Mezi nejvýznamnější dotace opět patří SAPS (36% Beroun, 45% Kladno), doplňková platba Top-Up, která byla spojena s produkcí tvořila 28% na okrese Beroun a 40% na okrese Kladno. V roce 2006 nedošlo k výrazné odchylce od předchozího vývoje, pouze došlo k rozšíření struktury dotací o oddělenou platbu na cukr. Zajímavostí je, že okres Kladno jako historicky významná řepařská oblast, která se podílí na Oddělené platbě na cukr (SSP) pouze 3% z celkových žádostí. Rok 2007 přinesl nové programové období 2007-2013, kdy byl založen nový strukturální fond EAFRD pro vyplácení peněžních prostředků na dotace pro HRDP a OP Zemědělství.

Struktura dotací ukazuje jednotlivé druhy čerpaných dotačních titulů a jejich vývoj a objem. Prvním dotačním titulem jsou Agroenvironmentální opatření. Pokles počtu žádostí v jednotlivých okresech je způsoben vznikem Programu rozvoje venkova (PRV), kdy dochází ke změně žádání. Patrný je rozdíl v jednotlivých okresech. Na okrese Beroun je podán téměř dvojnásobný počet žádostí, což je opět způsobeno charakterem daného regionu s méně příznivými podmínkami pro zemědělství. Dle praxe

jsou nejvíce žádaným podopatřením Meziplodiny, které od roku 2009 budou zrušeny. Objemy dotací čerpaných jsou v obou regionech téměř stejné, což je způsobeno výpočtem dotací, které jsou počítané na hektar půdy. Tudíž lze říci, že na okrese Kladno je čerpáno na větší půdní celky. Hlavním omezením je fixace výměry po dobu 5 let, což je spojeno s odolností zemědělců vůči riziku k případným změnám výměry půdy. Na méně příznivé oblasti a oblasti s environmentálním omezením byl zjištěn průměrný počet žádostí, který se na sledovaných okresech rapidně liší, což vyplývá z charakteru půdního fondu. Podíl jednotlivých okresů na tomto celkovém objemu v ČR je rozdílný. Okres Beroun se podílí z 16, 92% a okres Kladno zaujímá podíl pouze 0,47%. Jednotná platba na plochu (SAPS) je nejčerpanějším dotačním titulem v ČR. Základní výhodou tohoto druhu dotace je snadná administrace a minimální požadavky. V průběhu sledovaného období došlo na okresech k postupnému růstu čerpaných finančních prostředků. Průměrné meziroční tempo růstu se na okrese Kladno pohybovalo kolem 17,62 mil.Kč a na okrese Beroun byla tato hodnota 9,64 mil.Kč. Hodnota vyplacených prostředků na SAPS v ČR v roce 2007 byla 10 mld. Kč. Podíl jednotlivých okresů na celkových vynaložených finančních prostředcích v ČR byl na okrese Kladno 0,53% a na okrese Beroun 0,36%. Národní doplňková platba Top-Up nezaznamenala v průběhu sledovaného období výrazné odchylky od průměrných hodnot. Její výrazný podíl ve struktuře poskytovaných dotací na okresech je opět dán její administrativní nenáročností a podmínkami, které mohou splnit všichni zemědělci bez rozdílu zemědělské činnosti. Velkou změnou v čerpání doplňkových dotací je jejich odpoutání od produkce. Nízký počet žádostí na Oddělenou platbu na cukr (SSP) je způsoben především ukončením činnosti téměř všech cukrovarů na jednotlivých okresech. Dovoz řepy do jediného cukrovaru TTD Dobruška a.s., který se nachází u Mladé Boleslavi, představuje vysoké dopravní náklady pro jednotlivé zemědělce na okrese Kladno a Beroun. Předčasné ukončení zemědělské činnosti zemědělců (PUZČ) se ukázal jako dobrý nástroj k zlepšení životní úrovně bývalých zemědělců. Dále představuje možnost pro mladé začínající zemědělce, získat potřebný vstupní kapitál pro počátek hospodaření, bez výrazného zadlužování u finančních institucí. Ovšem specifický charakter zemědělství vzhledem k jeho rozdělení pracovních činností během roku a celkový vývoj agrárního sektoru v ČR příliš nemotivují mladé k zahájení podnikatelské činnosti v zemědělství. Počet žádostí na toto opatření je malý. Na okrese Kladno se průměrná hodnota pohybuje

kolem 6 žádostí a na okrese Beroun byla podána pouze 1 žádost. Průměrná hodnota vyplacených finančních prostředků na okres Kladno je 0,71 mil. Kč a na okrese Beroun 0,11 mil.Kč. Energetické plodiny nejsou pěstovány pro potravinářskou výrobu, ale pro výrobu průmyslových výrobků, tudíž tak výrazně nezáleží na kvalitě produkce dané plodiny. Výrazným kladem je nenáročnost na půdní podmínky, což je vhodné pro oblasti s méně příznivými podmínkami, jako je například okres Beroun. Dalším pozitivem je možné použití zemědělské techniky jako při pěstování plodin standardních v případě využití plodin jednoletých. Tato pozitiva jsou na druhé straně redukována určitou nervozitou ve vývoji cen těchto komodit, vyšší produkce a odbytem. Celkový podíl žádostí na Energetické plodiny z celkových žádostí podaných na SAPS je 5,8% na okrese Kladno a 1,78% na okrese Beroun. Počet žádostí na opatření Lesnictví je nízký, protože zalesněná plocha na jednotlivých okresech tvoří jen necelé procento půdního fondu (Beroun 0,6%, Kladno 0,017%). Vývoj objemu čerpaných prostředků má na okrese Beroun rostoucí trend, kdy průměrné meziroční tempo růstu dosáhlo hodnoty 276,5 tis.Kč (2004- 2006). Od roku 2007 došlo k vytvoření Programu rozvoje venkova, na jehož opatření byly podány 3 žádosti na okrese Kladno i Beroun. V případě Programu rozvoje venkova se dá předpokládat prudký nárůst počtu žádostí na obou okresech, jelikož dojde ke zrušení HRDP a OP Zemědělství a jejich opatření budou spadat do kompetence PRV. Na základě šetření u OP Zemědělství bylo zjištěno, že jednotliví žadatelé jsou zveřejněni podle NUTS III, tzn. dle jednotlivých krajů, nikoli podle okresů. Na základě zveřejněného seznamu žadatelů o dotaci pro rok 2006 byla provedena analýza získaných údajů. Vývoj počtu žádostí na jednotlivá opatření je závislý na podmínkách čerpání finančních prostředků. Hlavním problémem je, že celý projekt musí být nejdříve financován z vlastních, či cizích zdrojů podniku. Po dokončení realizace dochází k profinancování uznatelných výdajů na realizaci projektu. Tato skutečnost vede malé podniky k vysokému zadlužování u finančních institucí. Dalším důvodem k nepodání žádostí je administrativní náročnost a nastavená kritéria pro hodnocení projektů.

Analýza vlivu dotací na konkrétní podnik byla provedena v podnicích Zemědělské družstvo Mořina, AGRA Řisuty s.r.o., Ekofrukt Slaný spol. s.r.o., soukromý zemědělec Ing. Karel Fábera. Výsledkem analýzy bylo zjištění, že administraci dotací si řídí každý podnik sám, což ukazuje na dostatek potřebných

informací o jednotlivých dotacích. V případě Zemědělského družstva Mořina vyplývá, že využívá široké spektrum jednotlivých druhů dotací, což je způsobeno vysokou výměrou téměř 8000 ha na nízkoprodukčních půdách a orientací jak na ŽV, tak na RV. Velikost podniku umožňuje realizovat projekty v rámci Operačního programu rozvoje venkova, které jsou podmíněny podmínkami pro uhrazení části prokazatelných výdajů na projekt. V tomto podniku nebyly shledány výrazné problémy při žádání. Celkové výdaje byly hrazeny z vlastních zdrojů podniku, tudíž nedošlo k výraznému zadlužení u finančních institucí, což je prokázáno ve finanční analýze podniku. Celkový objem poskytnutých dotací na ha zemědělské půdy je 6 965 Kč. Výše provozních nákladů na 1 ha zemědělské půdy je dle Výkazu zisku a ztráty 34 315 Kč. Podíl dotací na provozních nákladech se pohybuje kolem 20,29%. Celková hodnota finančních prostředků získaných v ČR se pohybuje na částce 18 351 700 Kč, což je 33,67%. 66,32% peněžních prostředků podnik získává z prostředků EU.

AGRA Řisuty s.r.o. žádá převážně na tradiční formy dotací, jako Jednotná platba na plochu, Doplnková platba Top-Up, tradiční formy dotací poskytovaných Mze ČR. Celková suma dotací poskytnutých na ha zemědělské půdy činí hodnotu 5 574 Kč. Hodnota provozních nákladů vyjádřených na ha zemědělské půdy činí hodnotu 23 270,92 Kč, tudíž podíl získaných dotací na provozních nákladech je 23,95 %. Prostřednictvím rozpočtu ČR získala AGRA Řisuty s.r.o. 6 863 162 Kč, což je 39,8%. Z fondů EU podnik čerpal 60,19%.

Ekofrukt Slaný spol. s.r.o. je charakteristický diferencovanou strukturou činností, což se výrazně pozitivně projevuje na nízké závislosti podniku na objemu dotací. Tento podnik jak již bylo zmíněno není zaměřen na tradiční formu zemědělství, ale specializuje se na pěstování ovoce a výrobu cereálních tyčinek. Hned na první podle dle tabulky č. 27 je zřejmý rozdíl od zmíněných podniků, kdy podstatný vliv mají dotace z rozpočtu Mze, Operačního programu rozvoje venkova, dotace na Agroenvironmentální opatření a důležitou položkou je Pojištění rostlinné výroby z PGRLF. Výrazně méně je čerpáno na Jednotnou platbu na plochu a Doplnkové platby Top-Up. Ze zdrojů EU bylo čerpáno 42,44% z celkových peněžních prostředků, kdy nejvýraznější položkou je čerpání prostředků z Operačního programu rozvoje venkova (OPRV) a Horizontálního plánu rozvoje venkova. Ze zdrojů v ČR bylo čerpáno 57,55%. Hodnota získaných prostředků na ha zemědělské půdy se rovná hodnotě 45 807 Kč.

Provozní náklady podniku tvoří 382 336 Kč/ha. Jelikož je výroba diferencovaná nelze přesně vyjádřit hodnotu opravdu vynaložených provozních nákladů na ha zemědělské půdy, proto se podíl dotací na provozních nákladech pohybuje pouze na 11,98%. I když dále podnik využívá systémů řízení jakosti ISO a účasti v různých ovocnářských organizacích, není mu umožněno získat dostatek bodů v hodnocení kritérií. Na výsledku hospodaření se dále podepisuje forma prováděné činnosti, kdy je tato činnost vysoce závislá na přírodních vlivech a je prováděna v cyklech, tudíž nezaručuje stabilní pracovní pozice s vyšší mzdou, což může vést k úspoře mzdových nákladů.

Ing. Karel Fábera dle tabulky č.27. využívá jen tradičních forem dotací. Na ha zemědělské půdy podnik čerpal 5 197 Kč. Po analýze účetních dokladů bylo vyjádřeno množství výdajů na zajištění příjmů v hodnotě 14 558,96 Kč/ha zemědělské půdy. Pro srovnání je podíl dotací na výdajích na ha 35,69%. Z hlediska zdrojů dotací bylo čerpáno 51,56% na dotace poskytovaných v ČR a 48,43% z EU. Konzervativní přístup ve struktuře žádostí o dotace je především způsoben přístupem k riziku čerpání cizích zdrojů u finančních institucí, což způsobuje výrazné zadlužení podniku. Dále se jedná o nastavení kritérií pro přiznání finančních podpor z OPRV. V případě žádosti jsou výrazně zvýhodněni začínající zemědělci. Dalším z výrazných důvodů jsou nevyjasněné vlastnické vztahy k jednotlivým pozemkům, díky tomu, že nebyly provedeny pozemkové úpravy. Tudíž je nutné zvážit riziko související s vydáním pozemků do rukou vlastníků a tím, riskovat navrácení prostředků u dotací podmíněných neměnností výměry po dobu 5 let. Dalším výrazným důvodem konzervativního přístupu je rozevírání cenových nůžek u vstupů a snižování výkupních cen obilí. Popř. nepříznivé přírodní podmínky. V případě malých zemědělských subjektů dochází k zužování osevních plánů, díky zvyšujícím se nákladům na dopravu v případě pěstování cukrové řepy, nutnosti využívání agroslužeb, v případě absence vlastního technického vybavení.

Při analýze vlivu dotací na výsledek hospodaření bylo zjištěno, že ZD Mořina po úpravě provozních výnosů a spotřeby materiálu energie zaznamenal změnu provozní VH- zisk ve výši Kč z 547 tis.Kč na ztrátu z provozní činnosti ve výši -51 701 tis.Kč. Z uvedených skutečností je zřejmé, že přijaté dotace mají zcela zásadní vliv na provozní VH Zemědělského družstva Mořina, jehož základním předmětem činnosti je rostlinná a živočišná výroba. U podniku AGRA Řisuty s.r.o. provozní VH po úpravě provozních výnosů se pohyboval v záporných hodnotách kolem – 3 404 tis.Kč, což představovalo

pokles ze 13 837 tis.Kč. V tomto případě byl prokázán výrazný vliv dotací na výsledek hospodaření. Ekofrukt Slaný spol. s.r.o. po úpravě provozního výsledku hospodaření prokázal patrný rozdíl od ostatních podniků specializovaných na zemědělskou výrobu, kdy provozní výsledek hospodaření zůstal kladný. Tímto bylo prokázáno, že diferenciací činnosti podniku snižuje závislost výsledku hospodaření na získaných finančních prostředcích.

Podnik soukromého zemědělce vykázal po úpravě příjmů v daňové evidenci snížení příjmů o 806 377 Kč. Výsledkem byla ztráta v hodnotě 585 296 Kč. Opět byl vliv dotací na zisk podniku výrazný.

Lze konstatovat, že velikost a síla vlivu dotací na provozní VH byla přímo úměrná změně obhospodařovaných ploch. Kolikrát byla vyšší obhospodařovaná výměra, tolikrát byl vyšší rozdíl ve VH daného podniku ve srovnání s ostatními podniky.

Pro další hodnocení byla použita finanční analýza, která poukazuje na změnu finančního zdraví podniku v závislosti na absenci dotací. V případě společnosti Ekofrukt Slaný spol. s.r.o. došlo k poklesu rentability vlastního kapitálu. Zásadní změna nastala u ryze zemědělských podniků. Rentabilita dosáhla po odečtu dotací záporných hodnot. Opět lze konstatovat rozdílnou situaci mezi Ekofruktem Slaný spol. s.r.o. a ostatními podniky v případě výpočtu ukazatele celkové rentability. Dle výsledků výpočtů věřitelského rizika lze říci, že absence dotací v podnicích způsobila vyšší míru zadluženosti podniků. Opět lze prokázat vliv dotací na stupeň zadluženosti podniku. V případě, že podnik by nevyužil poskytovaných dotací, stupeň zadlužení podniku by se zvýšil. Jako poslední ukazatel finančního zdraví podniku byl sestaven bankrotní model pro každý podnik. Dle tabulky výsledků lze konstatovat, že po úpravě jednotlivých ukazatelů o hodnotu poskytnutých finančních prostředků vždy došlo k poklesu hodnoty bankrotního modelu u všech podniků, kromě podniku soukromého zemědělce, kde nebylo možné analýzu provést.

Závěrem lze říci, že diplomová práce splnila stanovené cíle a prokázala výrazný vliv dotací na zemědělské podniky.

8.Seznam literatury:

- Agenda 2000, Ministerstvo financí České republiky, Praha, 1999, ISBN 80-85864-70-3
- Akademický slovník cizích slov, Praha, Academia 2000, ISBN 80-200-0982-5
- Alterová L., Jasno v peněžích pro venkov, Zemědělec, 2006, č.38, str. 4
- Cross-Compliance zákonné požadavky na hospodaření, Praha, Ministerstvo zemědělství České republiky 2005, ISBN 80-7084-481-7
- Český účetní standard pro podnikatele č. 017
- Ekologické zemědělství, 2006, oficiální web ČR, [online]<http://www.czech.cz/cz/ceska-republika/souziti-s-prirodou/zemedelstvi-a-chovatelstvi/ekologicke-zemedelstvi>
- European Commission, Managing the agriculture budget wisely, 2007, [online] http://ec.europa.eu/agriculture/publi/fact/clear/2007_en.pdf
- Fialová Z., První kontroly budou na jaře, Zemědělec č.7/2009, str.4, 2009)
- Charakteristika okresu Beroun 2004, ZA-PÚ Beroun
- Králová T., K čemu slouží dotace, Zemědělec, 2006, č.41, str.1
- Kolektiv autorů; Okres Kladno na prahu nového milénia aneb Kladensko a Slánsko v roce 2000, vyd. Gelton, Nové Strašecí, 2000
- Majerová V. a kol., Sociologie venkova a zemědělství, Praha, Česká zemědělská univerzita v Praze 2006, ISBN 80-213-0651-3
- Nařízení Rady (ES) č 1260/1999 ze dne 21.června 1999, o obecných stanovenech o strukturálních fondech.
- Nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 ze dne 20. září 2005, o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV).
- Nařízení Rady (ES) č. 1290/2005 ze dne 21.června 2005, o financování společné zemědělské politiky.
- Nařízení Vlády č. 45/2007 Sb. ze dne 5.dubna 2006, o stanovení některých podmínek poskytování oddělené platby na cukr pěstitelům cukrové řepy pro kalendářní rok 2008
- Neumann P., Společná zemědělská politika EU: vznik, vývoj a reformy, mezinárodní komparace, VŠE, Praha, 2004, ISBN 80-245-0814-1
- Oddělená platba za cukr(zpráva), Státní zemědělský intervenční fond, 2008, [online]http://www.szif.cz/irj/go/km/docs/apa_anon/cs/zpravy/saps/1226663930159.pdf
- Odmaturuj ze společenských věd, Brno, DIDAKTIS 2003, ISBN 80-86285-68-5
- Podpora zemědělství v rozšířené Evropě, Praha, Ministerstvo zemědělství české republiky 2003, ISBN 80-7084-293-8
- Pokyny pro poskytování podpor Podpurným a garančním rolnickým a lesnickým fondem, a.s. k 5.2.2008, [online]<http://www.pgrlf.cz/download/pokyny.pdf>
- Pravidla, kterými se poskytují dotace na projekty Programu rozvoje venkova ČR na období 2007-2013, Mze, Praha, 2007, str.3, ISBN 978-80-7084-642-1
- Program rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013, Mze květen 2007, [online]http://www.mze.cz/attachments/letakfinal_EAFRD1.pdf
- Příručka pro žadatele SAPS, TOP-UP, LFA, Praha, Státní zemědělský intervenční fond 2008, Státní zemědělský intervenční fond, 2008, [online]

- http://www.szif.cz/irj/go/km/docs/apa_anon/cs/dokumenty_ke_stazeni/saps/03/1207727195562.pdf
- Pulkrábek, Capouchová, Hamouz a kol., Speciální fytotechnika, Praha, Česká zemědělská univerzita v Praze 2003, ISBN 80-213-1020-0
  - REPORT ON THE DISTRIBUTION OF DIRECT AIDS TO THE PRODUCERS (FINANCIAL YEAR 2006), 2006, [online]http://ec.europa.eu/agriculture/fin/directaid/2006/annex2_en.pdf
  - Rosochatecká E. a kol., Ekonomika podniků, ČZU Praha- Provozně ekonomická fakulta, 2006, str. 95-101, ISBN80-213-1482-6
  - Rozhodnutí Rady č. 5 966/2006 ze dne 16. února 2006, o strategických směrech společenství pro rozvoj venkova (programové období 2007-2013)
  - Strnad F., Komu slouží dotace, Zemědělec, 2006, č.6, str.9
  - Svatoš M. a kol.,Ekonomika agrárního sektoru, Praha, Česká zemědělská univerzita v Praze 2005, ISBN 80-213-0803-6
  - Špecinger O.,Čtyřicet let socialistického zemědělství Kladenska, Kladno, 1989, 59-151-88 MK
  - Zákon č 252/1997, o zemědělství
  - Zákon č.586/1992Sb. o dani z příjmu, v pozdějším znění
  - Zásady, kterými se stanovují zásady pro poskytování dotací pro rok 2008, Ministerstvo zemědělství, 2008, [online][http://www.mze.cz/attachments/Zasady_2008_\(posled._verze\).doc](http://www.mze.cz/attachments/Zasady_2008_(posled._verze).doc)
  - Zelená zpráva 2005, Praha, Ministerstvo zemědělství České republiky 2005, [online]<http://www.mze.cz/UserFiles/File/kOTTOVA/Zelena%20zprava%2005/ZP%202005-1.pdf>
  - Zelená zpráva 2004, Praha, Ministerstvo zemědělství České republiky 2004, [online]<http://www.mze.cz/UserFiles/File/kOTTOVA/Zelena%20zprava%2004/ZZ%202004%201.pdf>
  - Zelená zpráva2003, Praha, Ministerstvo zemědělství České republiky 2003, [online]http://www.mze.cz/attachments/zelena_zprava_za_rok_2003.pdf
  - Zelená zpráva2002, Praha, Ministerstvo zemědělství České republiky 2002, [online]<http://www.mze.cz/attachments/ZZ2002.pdf>
  - Zelená zpráva 2000, Praha, Ministerstvo zemědělství České republiky 2000, [online]<http://www.uzpi.cz/publikace/zz00.pdf>
  - Zelená zpráva 1999, Praha, Ministerstvo zemědělství České republiky 1999, [online]<http://www.uzpi.cz/publikace/zz99.pdf>
  - Zelená zpráva 1997, Praha, Ministerstvo zemědělství České republiky 1997, [online]<http://www.mze.cz/attachments/ZZ1997.pdf>
  - Zemědělství 2004, Praha, Ministerstvo zemědělství České republiky 2005, ISBN 80-7084-441-8
  - Zemědělství 2005, Praha, Ministerstvo zemědělství České republiky 2006, ISBN 80-7084-545-7
  - Zemědělství 2007, Praha, Ministerstvo zemědělství České republiky 2007, [online]http://www.mze.cz/attachments/Zemedelstvi_2007.pdf
  - Zídek T., Cross-Compliance: Co se vyžaduje, Zemědělec, 2006, č.2, str.5

9.Seznam příloh:

Příloha č.1 : Vývoj Hrubé zemědělské produkce

Příloha č.2 : Podíl HZP / HDP

Příloha č.3. : Podíl ekologicky obdělávané plochy ve státech EU

Příloha č.4 : Výdaje EAFRD na období 2007 – 2013

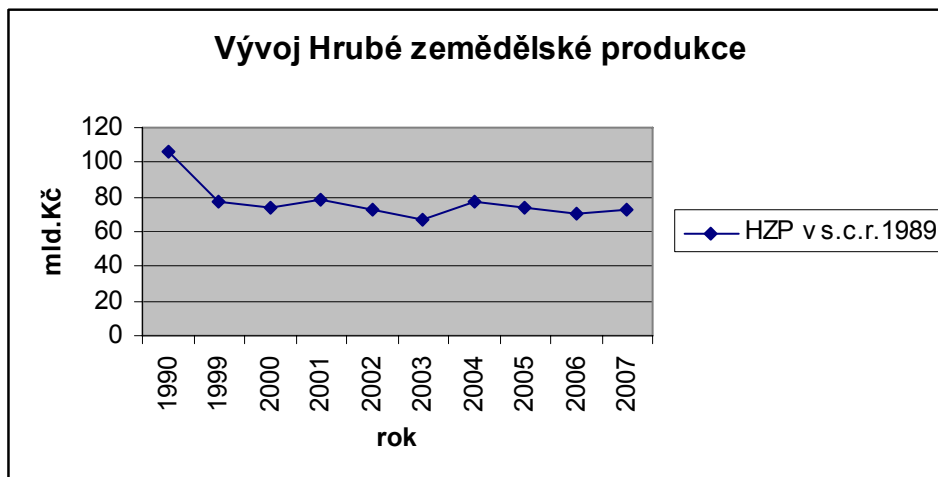
Příloha č.5 : Podpory dle Zásad Mze pro rok 2008

Příloha č.6 : Programy PGRLF pro rok 2008

Příloha č.7 : Vývoj počtu žádostí národních dotací na okrese Kladno

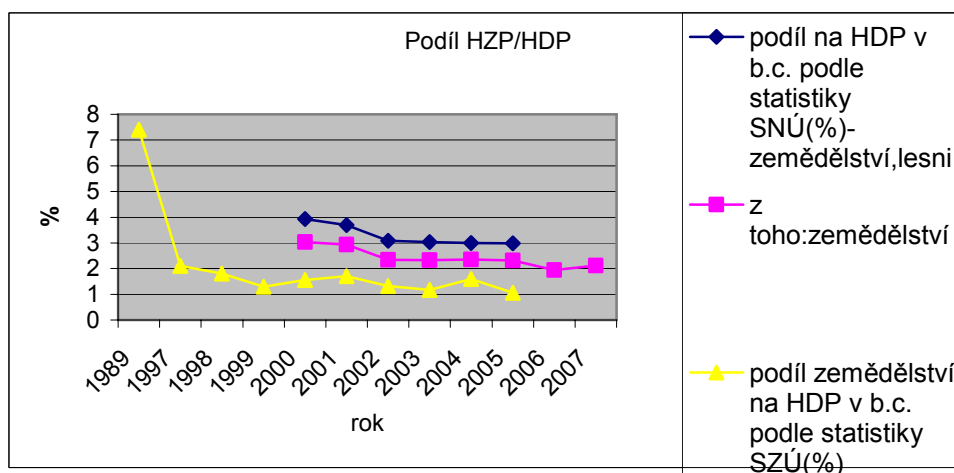
Příloha č.8 : Vývoj počtu žádostí národních dotací na okrese Beroun

Příloha č.1. Vývoj Hrubé zemědělské produkce

zdroj: Český statistický úřad

Příloha č.2. Podíl HZP / HDP

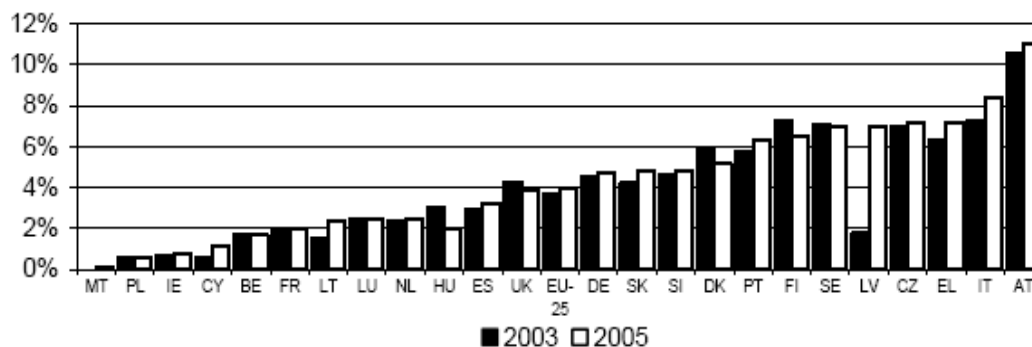
-podíl HDP v b.c. podle SNÚ-HDP je vypočten z hrubé přidané hodnoty v běžných cenách. Odvětví zahrnuje zemědělské činnosti zemědělských podniků, myslivost a související činnosti.

-podíl HDP v b.c. podle SZÚ-HDP je vypočten z přidané hodnoty, kde je zahrnuta zemědělská prvovýroba, zemědělské služby a neoddělitelné zemědělské činnosti.

Zdroj: Zelená zpráva, 2004, 2003, 2002, 2001, 2000, 1999, 1997, Zemědělství 2007

Příloha č.3. Podíl ekologicky obdělávané plochy ve státech EU

Figure 1: Organic area against total Utilised Agricultural Area in %, 2003/2005

Sources: Eurostat Organic Farming Statistics; Farm Structure Surveys

avní závěry analýzy eurostatu jsou podle článku č. 60711 Alexandry Kvasničkové, ze dne 20.7.2007 následující :

- * Ekologicky obdělávaná plocha tvoří asi 4 % z celkově využívané plochy v EU-25. Trend: mírné zvyšování.
- * Rakousko má s 11 % největší podíl ekologicky obdělávané půdy z celkové využívané zemědělské plochy.
- * Zvyšování ekologicky pěstovaných plodin i operátorů v ekologickém zemědělství v EU-15 je velmi malé. Existují však velké rozdíly mezi severními a jižními členskými státy. Jižní státy vykazují stále určitou dávku dynamičnosti.
- * Z celkové ekologicky obdělávané plochy v EU-25 připadá 18 % na Itálii. Česká republika má se svými 4 % největší podíl ze zemí, které se připojily k EU v roce 2004.

Příloha č.4. Výdaje EAFRD na období 2007 - 2013

	Celkem za období 2007-2013(miliard eur)
Celkem	
Belgie	0,418
ČR	2,815
Dánsko	0,444
Německo	8,112
Estonsko	0,714
Řecko	3,707
Španělsko	7,213

Francie	6,441
Irsko	2,339
Itálie	8,292
Kypr	0,162
Lotyšsko	1,041
Litva	1,743
Lucembursko	0,09
Maďarsko	3,805
Malta	0,076
Nizozemsko	0,486
Rakousko	3,911
Polsko	13,23
Portugalsko	3,929
Slovinsko	0,9
Slovensko	1,969
Finsko	2,079
Švedsko	1,825
Velká Británie	1,909
Celkem	77,662

Zdroj: Alterová L., Jasnó v penězích pro venkov, Zemědělec, 2006, č.38, str. 4

Příloha č. 5 Podpory dle Zásad Mze pro rok 2008

Dotační program	Účel dotace	Výše dotace pro rok 2008(Kč)
1.D. Podpora včelařství	Zabezpečení opylování zemědělských hmyzosubných plodin.	180/na jedno včelstvo
1.I.Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách.	Zvýšení konkurenceschopnosti a kvality ovoce, chmele, vinných hroznů a školkařských výpěstků	do 60 000/ha vybudované kapkové závlahy
1.R.Podpora restrukturalizace ovocných sadů	Restrukturalizace ovocných sadů(nezbytné zlepšení zdravotního stavu ovocných stromů a zlepšení kvality	A)do 200000/ha vysázeného ovocného sadu uznanou sadbou jabloní,,hrušní, meruněk,broskví a slivoní

	produkovaného ovoce	na ha jednoho druhu(800 ks/ha) B)do 100 000/ha vysázeného ovocného sadu uznanou sadbou jabloní,,hrušní, meruňk,broskví a slivoní na ha jednoho druhu(min.400 ks/ha) C)do 50 000/ha vysázeného ovocného sadu uznanou sadbou drobného ovoce na výměře min.0,5ha jednoho druhu(3000 ks sazenic/ha)
2.A.Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hosp. zvířat.	Na základě z.č.154/2000,o šlechtění plemenitbě a evidenci hosp. zvířat,a vyhlášek Mze jen nutné zabezpečit udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjm. hosp. zvířat.	Sazby jsou určeny podle jednotlivých předmětů dotačního programu 2.A.
3.Podpora ozdravování polních a speciálních plodin	Zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence šíření hosp. závažných virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných	Sazby jsou určeny podle jednotlivých předmětů dotačního programu 3.

	osivem.	
8. Nákazový fond		
9. Poradenství a vzdělávání	Organizační, ekonomické a odborné poradenství	Sazby jsou určeny podle jednotlivých předmětů dotačního programu 9.
10.D. Podpora evropské integrace nevládních organizací	Zlepšení efektivity odborné úrovně činnosti nevládních organizací formou podpory integrace v rámci ES.	Do 100% nákladů na členské příspěvky v mezinárodních org. Do 32000 na realizované jednání ve vyjmenovaných mez. Org.(1 osoba/den) Do 10000 na realizované jednání(osoba/den)bez dopravy do zahraničí a zpět. Do 9000 na realizované jednání (osoba/den)při zastoupení mandatářem
13. Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu.		Sazby jsou určeny podle jednotlivých předmětů dotačního programu 13.
15. Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků	Částečná kompenzace újmy rybářským subjektům vzniklé zajišťováním vodohospodářských a celospolečenských funkcí	Do 10 000/1 katastrální plochy rybníka za:a)nařízené vodohospodářské funkce rybníků zajišťované manipulací s vodou

	rybníků	b) péče o rybníční fond e veřejném zájmu c) nařízení péče o životní prostředí
--	---------	--

Zdroj: Zásady, kterými se stanovují zásady pro poskytování dotací pro rok 2008, Ministerstvo zemědělství, 2008

Příloha č. 6 Programy PGRLF pro rok 2008

Program	Cíl programu	Výše podpory
C.1. Vyrovnání úrokového zatížení	Vyrovnání rozdílu úrokového zatížení úvěrů poskytovaných do zemědělství ve srovnání s ostatními odvětvími ekonomiky	Garance bankovního úvěru(0-50%), dotace na úhradu části úroků z úvěrů.(1*)
C.2. Investiční programy	Podpora podnikání zaměřená na realizaci dlouhodobých investičních záměrů s ohledem na restrukturalizaci a zvýšení efektivity zemědělských a zpracovatelských subjektů.	
C.2.1 Program Zemědělec	Cílem programu je vytvořit předpoklady pro rozvoj zemědělských subjektů a usnadnit investiční obnovu lesa	Garance bankovního úvěru (0-60%), dotace na úhradu části úroků z úvěrů.
C.2.2. Program Půda	Cílem je podpořit nákup nestátní zemědělské půdy, včetně trvalých porostů(sadů, vinic, chmelnic), za účelem hospodaření na této půdě.	Bez garance, dotace na úhradu části úroků z hypotečního úvěru.
C.3. Program Mládí	Cílem je usnadnit zahájení a rozvoj zemědělské výroby na bázi rodinných subjektů pro mladé podnikatele a mladé rodiny o 40 let.	-Dotace na úhradu části úroků z úvěrů poskytovaných v rámci Investičních programů s možností navýšení sazby dotace. -V případě souběhu s Investičním programem je možné navýšit podporu ve formě garance se zvýhodněním až 60% jistina úvěru.
Podpora pěstitelů na úhradu nákladů spojených s pojištěním plodin	Zpřístupnění pojistné ochrany širokému okruhu zemědělců a tím dosažení podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným škodám. Účelem je částečná kompenzace pojistného, vynaložené na zemědělské pojištění.	-Výše podpory až do 50% prokázaných uhrazených nákladů na pojištění speciálních plodin. -Výše podpory až do 35% prokázaných uhrazených nákladů na pojištění ostatních plodin.
Podpora chovatelů na úhradu nákladů spojených	Zpřístupnění pojistné ochrany širokému okruhu zemědělců a tím dosažení	-Výše podpory až do výše 20% prokázaných uhrazených nákladů na

s pojištěním hospodářských zvířat.	podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným škodám. Účelem je částečná kompenzace pojistného , vynaložené na zemědělské pojištění	pojištění hospodářských zvířat.
------------------------------------	---	---------------------------------

1*.Vypočtený jako rozdíl průměrů úrokového zatížení úvěrů do zemědělství a úvěrů do ostatních sektorů národního hospodářství podle ČNB.

Zdroj: Pokyny pro poskytování podpor Podpůrným a garančním rolnickým a lesnickým fondem,a.s., stav k 5.2.2008.

Příloha č.7. Vývoj počtu žádostí národních dotací na okrese Kladno

Národní dotace okres Kladno									
Program	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1.C.	7	4	8	7	9				
1.G.	18	11	11						
1.I.			3	4	6	3	1	4	
1.L.		5	3	7	8				
1.N.		19							
1.O.		29							
1.Q.				5	6				
1.R.					1	1	2	2	3
1.S.					1	1	1	2	4
1.U.							1		
2.A.			0						
2.C.			76	186	207				
3.	1	2				122	116	122	1
7.			7	4	8				
8.		15	73						
8.B.				74	0	39	56	28	25
8.C.					19				
8.E.							0	14	10
9.A.			2						
9.E.						0	0	1	2
9.F.					0	1	6	5	
9.G.						29	2		
11.	163								
13.								1	
13.A.					1				
13.B.					2				
24Z.	204								
86			80						
86r.			44						
154					67				
156					4				
241					0				
242					0				
344V.		1							
334Z.		194							
420			190						

505L.				2	1	1	1	1	1
505Z.			7	10	13				
B.	2	2							
x.B.	1	1							
x.D.	1								
y.B.	1								
y.D.	1								
999.				19	1				
Suma	399	308	504	318	354	197	186	180	46
	36	31							2
	917	483	114 514	22 596	37 472	20 853	10 956	5 571	769
Kč	884	565	488	799	001	062	693	200	816

Zdroj ZA-PÚ Kladno

Příloha č. 8 Vývoj počtu žádostí národních dotací na okrese Beroun

Národní dotace okres Beroun									
Program	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1.C.						149			
1.G.	9	7	7						
1.I.							1		
1.J.		3							
1.L.		45	32	32					
1.E.						1			
1.N.		16							
1.O.		24							
1.Q.				2					
1.R.						1			
1.S.									3
1.U.									
2.A.			2						
2.C.			33	40	40				
3.		1			32	36	28	30	
7.			2	1					
8.		7	31						
8.B.				29	22		30	20	21
8.C.									
8.E.								7	7
9.A.									
9.E.		1	1	1	1	1	1	1	1
9.F.					8		8	8	
9.G.						3			
11.	114								
13.								1	
13.A.									
13.B.									
24Z.									
86			66						
86r.			8						

154									
156									
241									
242									
344V.									
344L.		2							
334Z.	161	158							
359		20							
420		24	146						
505L.			1	3	4			4	4
505Z.			96	78					
B.		15							
C.		1							
D.		1							
G.		2							
x.B.		3							
x.D.									
y.B.		2	8						
y.D.			2						
999.				81					
Suma	284	332	436	270	107	191	68	71	36
Kč	232		95 281	43 841	17 374	12 290		63 744	1 692
	459	271 748	645	113	070	546	5 598 480	930	633

Zdroj ZA-PÚ Kladno